

m: agazin

DECEMBAR 2014.
BROJ 4
IZDANJE ZA BIH
BESPLATAN PRIMJERAK

INTERVJU
Faruk Telibeć-
rević, „Logo-
soft“

TEMA BROJA
Windows 10

TALENTI
Milica Đukić,
matematičarka

**MAKE it
POSSIBLE** | 4G LTE

Svako novo otkriće donosi
osjećaj spokojstva

Život je samo jedan. Živim život!

HUAWEI Ascend Mate7

Velik, a tako mali

Veliki ekran dijagonale 6", sa dizajnom bez ivica za izuzetnu preglednost

Elegantno metalik tijelo uređaja debljine samo 7.9mm, za udobno korišćenje

Brz, a jednostavan

Ultra brz Cat 6 4G LTE besprijekornih funkcionalnosti

8+1 core procesor, u kombinaciji sa sjajnom baterijom snage 4100mAh, za visoke performanse i inteligentan utrošak energije

Pruža sigurnost i slobodu

Pogodan i jednostavan senzor za otisak prstiju za bezbjednost i lak pristup.

EMUI 3.0 moderan interfejs i dizajn koji svakodnevnu upotrebu čini lakšom nego ikad.

IMATE PRIJATELJE

- 10 INTERVJU
Faruk Telibećirević
- 16 ZVIJEZDA PONUDE
Sony Xperia Z3

POSLOVNI SVIJET

- 20 m:i
Kompanija m:tel ušla u Kuću slavnih
- 52 BRENDovi KOJIMA VJERUJEMO
Huawei Ascend G630
- 54 SVJETSKI DOGAĐAJI
IFA Berlin 2014

- 70 MREŽA
5 aplikacija za kreiranje čestitki za praznike

S DRUGE STRANE

- 78 INTERVJU
Milica Đukić
- 86 U ROMINGU
Njujork
- 90 U DOBROM DRUŠTVU
Dječije pozorište RS

m:agazin

Prije nego što počnete sa čitanjem četvrtog broja m:agazina, odgovorite u sebi na sljedeće pitanje: po čemu ćete pamtitи 2014. godinu?

Uprkos brojnim poslovnim uspjesima, osvojenim nagradama i odličnim proizvodima i uređajima koje smo predstavili, mi ćemo se 2014. godine sjećati kao godine u kojoj je priroda pokazala svu svoju čudljivost. Posljedice poplava osjećamo i danas, a osjećaćemo ih i u godinama koje su pred nama. Zato i sada, u vrijeme darivanja, pozovite broj 1458 i donirajte 1 KM za pomoć svima onima koji su ugroženi posljedicama ovogodišnjih poplava.

Decembar je svojevrstan vremeplov u kojem obilazimo prethodnih 11 mjeseci, sabiramo utiske, množimo i dijelimo sa onima koje najviše volimo. Gledamo šta je to što smo mogli bolje da uradimo, a šta je ono što će nas obilježiti i u narednoj godini. Razmišljamo o onima koji su ostali uz nas, ali i o onima koji su na zajedničkim raskrsnicama ipak odlučili da idu drugim pravcem. I, zname li kako se to zove? Život. Mi smo upravo to - mozaik momenata kojih

se rado sjećamo i onih koje pokušavamo ne dozivati u pamćenje prečesto.

U narednoj godini želimo vam mnogo tih trenutaka koji će vaš mozaik obojiti najživopisnijim bojama, želimo da vam na svim raskrsnicama uvijek bude zeleno svjetlo i da smjer koji odaberete bude baš onaj pravi. Želimo vam mnogo poziva koji "hvataju muštuluk" i poruka u kojima dijelite lična dostignuća sa vama važnim ljudima.

Mi vam želimo da i u 2015. imate prijatelje.

IMPRESUM

OKTOBAR 2014.
BROJ 4
IZDANJE ZA BiH
BESPLATAN PRIMJERAK

IZDAVAČ: Mtel a.d. Banjaluka

ZА IZDAVAČА: generalni direktor Goran Vlaović, izvršni direktor za marketing i prodaju Đorđe Mišić

m:agazin TIM: Sandra Stanić, Aleksandra Šobić, Jelena Maksimović, Aida Halilović, Andrea Lazić, Vlatka Repac, Brankica Stojanović, Milica Stojaković

U OVOM BROJU ZA m:agazin PIŠU: Darko Bajić, Aleksandra Stojanović-Ljubotina, Savo Drakulić, Staša Nikodinović, Nemanja Krecelj, Svetozar Gardinovački, Milica Mamić, Bojan Radović

LEKTOR: Sofija Janjetović

DIZAJN: Marina Jungić / Aquarius

PRELOM I PRIPREMA: Sanda Arsenić / Aquarius

ADRESA REDAKCIJE: Ivana Franje Jukića 1, 78.000 Banjaluka // **TELEFON:** 051/240-875, 240-250 // **FAX:** 051/216-110

E-MAIL: magazin@mtel.ba // **WEB:** mtel.ba

ŠTAMPA: Compex, Braće Pišteljić 1, 78.000 Banjaluka

TIRAŽ: 3.000

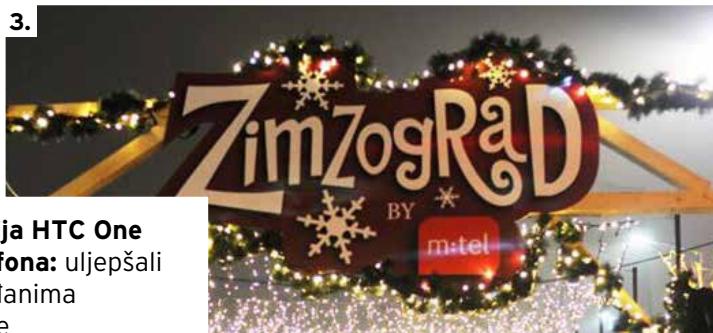
IZLAZI KVARTALNO

m:

IMATE PRIJATELJE

SVAKOJ ŠKOLI TREBA
NJENO PARČE WEBA

- 1. Neobična promocija HTC One M8 mobilnog telefona:** uljepšali smo kišni dan građanima Banjaluke i Bijeljine
- 2. Organizovali smo Digital Spark - Allview IT&M Challenge konferenciju**
- 3. Zimzograd i m:tel:** Zimska čarolija ponovo u Banjaluci
- 4. „Gas do daske“** m:tel i Sony „Traffic Racer“ takmičenje
- 5. Kreativni brending** kojim smo promovisali Beats slušalice izazvao mnogo pažnje
- 6. Svečana promocija** Samsung Galaxy Note 4 pametnog telefona

---

NUDIMO VAM

Total Group - vaša poslovna komunikacija

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

U poslovnom svijetu komunikacija igra jednu od presudnih uloga za ostvarivanje dobrih poslovnih rezultata. Pored vještine pregovaranja, za uspješnu poslovnu komunikaciju potrebna je i stabilna, neograničena komunikacija putem telefona, email-a, interneta... Mi smo vam uz pomoć naših poslovnih tarifa omogućili da svoju poslovnu komunikaciju unaprijedite i postanete još uspješniji.

Pored neograničene komunikacije sa saradnicima, uz naše poslovne tarife lakše ćete kontrolisati troškove poslovanja, a pored toga omogućeno vam je i razdvajanje poslovnog i privatnog računa.

Tarifne modele iz naše ponude odabrat će na osnovu svojih potreba. Vaš odabir zavisiće od toga da li želite bonusе, neograničene razgovore i mobilni internet ili želite kombinovane modele uz fiksne mjesecne pretplate i mogućnost dopune (poput prepaid broja) kad god vam je to potrebno. Tarife ćete odabrati i na osnovu broja saradnika koje želite uključiti u svoju poslovnu grupu.

Tarifni modeli Bez Limita Flex i Bez Limita Flat osmislijeni su da vam pruže nesmetanu komunikaciju, mogućnost neograničenih razgovora i slanja SMS-ova u BiH (Fair Use princip), te neograničenog korištenja interneta. Korištenjem tarifa Bez Limita, uz mjesecne pretplate ostvarujete i određene bonusе za prenos podataka, te razgovore i poruke. Odabirom ovog tarifnog modela zaboravite na visoke troškove, komunicirajte bezbrižno i povoljno.

Tarifni modeli Flex i Flat Plus ne sadrže grupnu pretplatu i imaju znatno niže cijene telefonskog saobraćaja, a razgovori i slanje poruka unutar grupe su potpuno besplatni. Ovaj tarifni model omogućava razdvajanje privatnih i poslovnih poziva, što znači da se odabirom jednog od šest korisničkih profila, svakom od članova poslovne grupe definišu uslovi korištenja, te je tako moguće odabrati samo određenu vrstu telefonskog saobraćaja, čije troškove snosi poslodavac.

Tarifni model KOMBINUJ Biz namijenjen je poslovnim korisnicima kojima se za odgovarajuću mjesecnu pretplatu omogućava da unutar svoje poslovne grupe imaju i prepaid korisnike. Ukoliko se nosilac grupe odluči na jedan od tarifnih paketa iz usluga Total Group-a (Flex/Flat plus ili Flex/Flat Bez Limita), članovima grupe može dodijeliti jedan od tarifnih modela Kombinuj Biz, gdje je trošak fiksan i kontrolisan. Prednost ovog tarifnog modela je uvijek isti iznos mjesecnog računa sa pretplatom odabranog paketa. Cjelokupan iznos računa sa bonusom može se potrošiti na razgovore, SMS, MMS i mobilni internet, uz mogućnost prenosa neiskorištenog iznosa na računu u naredni mjesec. Ukoliko korisnik ima potrebu da u toku mjeseca potroši više nego što mu je na raspolaganju, račun može dopuniti uobičajenom m:tel FRENDS (prepaid) dopunom.

Sve ove nabrojane poslovne tarifne modele možete upotpuniti i drugim uslugama i tarifnim opcijama namijenjenim poslovnim korisnicima. Odaberite najbolji put za ostvarenje vaših poslovnih ciljeva, komunicirajte neograničeno i sigurno uz stabilnu vezu i kontrolu troškova.

NUDIMO VAM

Internet u svakom trenutku uz paket Open Duo Net

Upoznajte novu m:tel uslugu Open Duo Net, koju vam predstavljamo kroz paket dviju objedinjenih usluga, od kojih jedna omogućava pristup internetu putem ADSL, VDSL ili GPON tehnologija u fiksnoj mreži, a druga pristup realizuje putem mobilne mreže. Uz to, ova usluga je dodatno obogaćena mogućnošću slanja i primanja SMS usluga prema svim mobilnim mrežama.

PRIPREMILA: ALEKSANDRA STOJANOVIĆ-LJUBOTINA

Aktuelna od novembra mjeseca, promotivna ponuda Open Duo net usluge namijenjena rezidencijalnim korisnicima, zasnovana je na paketima Open Duo Net 1 sa cijenom od 30 KM i Open Duo Net 2 sa cijenom od 65 KM. Različitost navedenih paketa čine pristupne brzine, odnosno definisana količina podataka pri maksimalnoj brzini prenosa i brzina prenosa nakon potrošene količine podataka, koje definije određeni paket.

Pažnju ćemo zadržati na predstavljanju sadržaja paketa Open Duo Net 1, u kome je objedinjena usluga pristupa internetu putem fiksne

mreže s brzinama do 5120/448 kb/s, neograničenim Flat protokom i jednom mail adresom, dok je 100 MB prostora na Web serveru predviđeno za korisnikov mailbox, a 5 MB za postavljanje lične prezentacije.

Uživaj u brzom i pouzdanom internetu u kući i van kuće

Što se tiče usluge pristupa internetu putem m:tel mobilne mreže potrebno je istaći da je ovo usluga sa neograničenim internet pristupom, sa maksimalnom brzinom prenosa do 7,2 Mb/s / 2 Mb/s i količinom prenesenih podataka do 1 GB. Pristupna brzina nakon potrošene količine podataka u ovom paketu uznosi 64 kb/s. Dodatak paketu je mogućnost izbora m:music

servisa koji je dostupan u okviru kupovine m:music tarifne opcije.

Za korisnike sa nešto višim zahtjevima, za one koji komfor stavljuju ispred drugih funkcionalnosti, paketom Open Duo Net 2, bez razlike da li je riječ o realizaciji internet pristupa posredstvom mobilne ili fiksne mreže, ostvaren je dobar odnos tehničkih mogućnosti i finansijske naknade za ponuđene usluge. Dakle, kada se radi o pristupu putem fiksne mreže, u Net 2 paketu su zagarantovane brzine do 10240/640 kb/s, Flat protok, mail adresa i prostor za mailbox, kao i web prezentaciju jednako kao i u prvom Net 1 paketu. Što se mobilnog pristupanja tiče, tu je ponuda u poređenju sa paketom Net 1 znatno izdašnija, jer je korisniku na raspolaganju 16 GB prenesenih podataka pri maksimalnim brzinama do 21 Mb/s / 5,76 Mb/s. Brzina prenosa nakon potrošene količine podataka definisane ovim paketom iznosi 128 kb/s. Korišćenje m:music servisa u ovom slučaju je uključeno u cijenu mjesecne preplate. Podsjećamo da je obračunska jedinica za prenos podataka 10 KB, te da u navedene cijene nije uključen porez na dodatu vrijednost.

UŽIVAJ U BRZOM I POUZDANOM INTERNETU NA JEDNOM OD VRHUNSKIH UREĐAJA

U sklopu m:tel-ove paketske ponude Open Duo Net usluge, korisnici mogu odabratи vrhunski uređak po izuzetno povoljnim uslovima. Kako bi užitak korišćenja interneta bio potpun, preporučujemo tablet Allview AX4 Nano po cijeni već od 1 KM u Open Duo Net 1 paketu.

Tablet Allview AX4 Nano ima 7" ekran, Dual Core 1,3 GHz procesor, OS Android 4.2, te 512MB RAM i 4GB interne memorije.

Više informacija o novoj Open Duo Net usluzi možete dobiti pozivom m:tel korisničkog servisa na broj 0800 50 005, odnosno detaljne informacije i cjenovnik možete pročitati na stranici open.mtel.ba. Savjetujemo vam da posjetite najbliže m:tel prodajno mjesto, gdje ćete, sigurni smo, najprije dobiti stručan savjet i tako otkloniti sve eventualne nedoumice na temu koji servis i koji uređaj odgovara vašim potrebama, za šta će se pobrinuti odgovorno i uvijek ljubazno osoblje m:tel-a.

INTERVJU

Faruk Telibećirević, generalni direktor kompanije „Logosoft“

Jedinstvena smo kompanija u širem regionu

RAZGOVARALA: SANDRA STANIĆ

„**L**ogosoft“ d.o.o je osnovan 1998. godine kao društvo za informatički inženjering, a trenutno je jedan od vodećih privatnih internet servis provajdera u Bosni i Hercegovini. Kompanija nudi najprihvatljivija rješenja povezivanja na internet, kako za fizička lica, tako i za preduzeća.

Zahvaljujući inovativnom pristupu i visokom kvalitetu internet usluge, „Logosoft“ nastoji nadmašiti očekivanja korisnika te im ponuditi najbolji omjer cijene i kvaliteta na bosanskohercegovačkom tržištu. Koristeći vlastitu infrastrukturu, korisnicima garantuje zadovoljenje njihovih stalno rastućih potreba za ovom vrstom komunikacije, a cilj ove kompanije

je povećavanje broja pristupnih tačaka, odnosno povezivanje što većeg broja korisnika na globalnu mrežu.

„Logosoft“ je od 2014. godine dio m:tel grupacije, a o ovoj kompaniji smo razgovarali sa njenim generalnim direktorom Farukom Telibećirevićem.

Predstavite za naše čitaoce portfolio usluga „Logosofta“.

Sa aspekta portfolia usluga, „Logosoft“ je, bez lažne skromnosti, jedinstvena kompanija u širem regionu. Naš core biznis jeste ISP, kao i usluge koje

---

proizilaze iz toga, ali pored toga „Logosoft“ svojim klijentima nudi čitav dijapazon drugih IT usluga. Veoma smo ponosni na činjenicu da pored toga što smo u ISP segmentu skoro uvijek bili vodeći kada su u pitanju nove tehnologije, poput IPTV-a i VDSL-a, možemo takođe da ponudimo i kompletan skup IT usluga koje su danas neophodne gotovo svakoj kompaniji, kao što su razvoj poslovnih rješenja, sistem integratorska rješenja, napredna rješenja na mrežnoj infrastrukturi, pa sve do specijalističke IT edukacije.

U tom smislu je portfolio zaista razgranat preko cijelog opsega onoga što se danas smatra IT servisima i uslugama, i za sve kategorije korisnika. Zato je teško i prezentovati unutar jednog odgovora sve ono čime se bavimo, budući da smo kroz 18 godina, koliko kompanija postoji, kontinuirano širili našu ponudu usluga uz stalno obogaćivanje postojećih.

Koje su ključne konkurentske prednosti vaše ponude?

Ako govorimo o ISP uslugama, naša vrlo jasna komparativna prednost u odnosu na ostatak ponude na bh. tržištu je, na prvom mjestu, korištenje najsavremenijih tehnologija za pružanje naših usluga, ali i vlastiti razvoj softverskih rješenja koja daju dodatnu vrijednost tim uslugama.

Na primjer, „Logosoft“ je jedinstven u širem regionu po tome što je vlastitim internim resursima razvio kompletan middleware za IPTV. To nam daje mogućnost da brzo reagujemo, unapređujemo sami svoj sistem i prilagođavamo ga korisnicima. To nam daje mnogo veću fleksibilnost nego da smo kupili bilo čije rješenje za tu namjenu. S druge strane, u segmentu usluga za pravna lica, naša prednost se ogleda u tome što za gotovo svaku kompaniju možemo da budemo 'one-stop-shop', te da na jednom mjestu ponudimo i dizajn sistema, i njegovu implementaciju, i prodaju potrebne opreme i softvera, a na kraju, ali ne manje važno, i sve komunikacione servise.

Pored toga, naša podrška je konstantno na raspolaganju svima, za sve navedeno. Sve telekomunikacione usluge nudimo kroz 'state of the art', 'point to point' infrastrukturu. U startu smo odbacili sve koncepte dijeljenog opsega, jeftinije, ali tehnološki i dugoročno hendikepirane. To je zahtijevalo mnogo vremena i truda, ali danas imamo ono što svakom profesionalcu otme uzdah.

„Logosoft“ je jedinstven u širem regionu po tome što je vlastitim internim resursima razvio kompletan middleware za IPTV

Kako ocjenjujete poslovnu godinu koja je iza vas?

Poslovna godina koja je iza nas je donijela za „Logosoft“ jednu veoma bitnu i veliku stvar.

Praktično, nakon 18 godina postojanja donijeli smo jednu stratešku odluku, a to je da uđemo u m:tel grupaciju i time postanemo dio uspješne regionalne porodice kompanija. Za nas je to veoma značajna prekretnica, za koju smatramo da će našim korisnicima u budućnosti donijeti još bolje i kvalitetnije usluge, a nama omogućiti snažniji razvoj.

Recite nam nešto o planu razvoja novih usluga?

Naše strateško partnerstvo sa m:tel grupacijom nam daje dodatni vjetar u leđa za poboljšavanje postojećih usluga, ali i razvoj novih. U posljednje vrijeme, intenzivno smo radili na razvoju novih usluga, kako za rezidencijalne korisnike, tako i za kompanije svih veličina i vjerujemo da ćemo ubrzo na tržištu moći da ponudimo neke jedinstvene novosti.

Cilj nam je, kao i ranije, da svim korisnicima „Logosofta“, bez obzira iz kojeg segmenta dolaze, ponudimo sve usluge na jednom mjestu, te da dodamo i još neku vrijednost kroz servise i rješenja koje sam razvijamo.

Koji su po vašem mišljenju najveći izazovi za „Logosoft“ u narednom periodu?

Rekao bih da je naš posao sam po sebi veliki izazov. Baviti se IT tehnologijama na način kako to

LOGOSOFT

mi radimo već dugi niz godina je veoma izazovno sa mnogo aspekata.

Prepoznati ono što je tržištu potrebno i to ponuditi po prihvatljivoj cijeni svakako je izazov sa kojim se sreću svi koji su u ovom poslu, pa i mi, posebno danas kada je konkurenčija dosta jaka, a kupovna moć generalno slabla. Mi smo ipak skloniji tome da izazove vidimo u novim stvarima i novim tehnologijama koje možemo iskoristiti da poboljšamo naše servise. To nas i dodatno motiviše da opstanemo na tržištu, jer volimo da radimo ovaj posao, pa se ni izazova ne bojimo, niti ih smatramo preprekama. Svaki novi izazov je prilika da napravimo nešto bolje i drugačije, a to obično osjete i naši korisnici.

**Da li smatrate da je na bh.
tržištu konkurenčija u oblasti
IT-a i telekomunikacija dovoljno
razvijena?**

Na IT tržištu se može reći da je konkurenčija na regionalnom nivou. Telekomunikacije su sasvim druga dimenzija. Zapravo, TK tržište u metro okruženju FBiH je u rangu mnogih zapadnih zemalja.

Da li razvoj IT sektora na našim prostorima prati kretanjima na svjetskom tržištu?

Možda bi pretjerano bilo reći da u stopu pratimo, ali svakako ne zaostajemo ni blizu toliko koliko je to prisutno u nekim drugim djelatnostima. Konkretno, u „Logosoftu“, kroz vrlo snažne partnerske odnose koje imamo sa kompanijama kakve su „Microsoft“, „Cisco“, „EMC“ i druge, mi držimo korak sa kretanjima u svijetu i vrlo često implementiramo tehnologije koje su drugima još uvijek nepoznate.

Mnogo puta smo se susreli sa time da se naši strani poslovni partneri iskreno iznenade kada vide naša interna rješenja koja smo sami razvili, ili neka rješenja koja smo implementirali za naše korisnike. Taj korak nije lako održavati, što je takođe jedan od velikih izazova, ali smo kroz godine izgradili takav pristup poslu, da nam je to postalo normalno.

Ulaganje u ljudе, kao naš najvredniji resurs, u tom smislu nam je veoma pomoglo.

Želite li našim čitaocima poručiti nešto što vas nismo pitali?

Mislim da ćemo i čitaocima, a i svima drugima, najbolju poruku poslati kroz naše nove usluge koje će uskoro biti dostupne.

U svakom slučaju, svima na prvom mjestu želim srećnu i uspješnu 2015. godinu.

SAMSUNG

JEDNOSTAVNO SAMSUNG

Izaberi jedan od vrhunskih smartphone telefona. Uživaj u jednostavnosti, inovativnosti i eleganciji Galaxy uređaja.

m:tel

imate prijatelje!

www.mtel.ba

korisnički servis 066 10 10 10

mtelbih

mtelimateprijatelje

OPEN PREDSTAVLJA

KLASIKtv

Godine nisu važne!

U samom finišu 2014. godine, Klasik TV je proslavio četvrti rođendan. Bila je to prilika da se filmskim zaljubljenicima prikažu mnoge atraktivne filmske poslastice, komedije i premijere kulnih ostvarenja. Uz bogat filmski program, Klasik TV je svoje gledaoce i filmske zaljubljenike iznenadio brojnim nagradnim igramama i vrijednim nagradama: Smart TV, tablete, Klasik TV poklon paketima, majicama i drugim. „Rad na određeno vreme“, „Mi nismo anđeli“, „Ko to tamo peva“, „Maratonci trče počasni krug“, „Crna mačka, beli mačor“ i brojna druga kulna filmska ostvarenja, obogatili su prednovogodišnju ponudu ovog, svojevrsnog TV osvježenja na ovdašnjem medijskom nebu.

PRIPREMIO: PREDRAG LAKETA

Opisujući programski kvalitet ovog televizijskog kanala, važno je istaći da 24 časa programa dnevno ispunjavaju kulniigrani filmovi i hitovi iz zemalja regije, vrhunski dokumentarci koji otkrivaju kako je to bilo nekad, crtani filmovi koji bude lijepa sjećanja i, naravno, serije koje volimo gledati još i još... i tako redom.

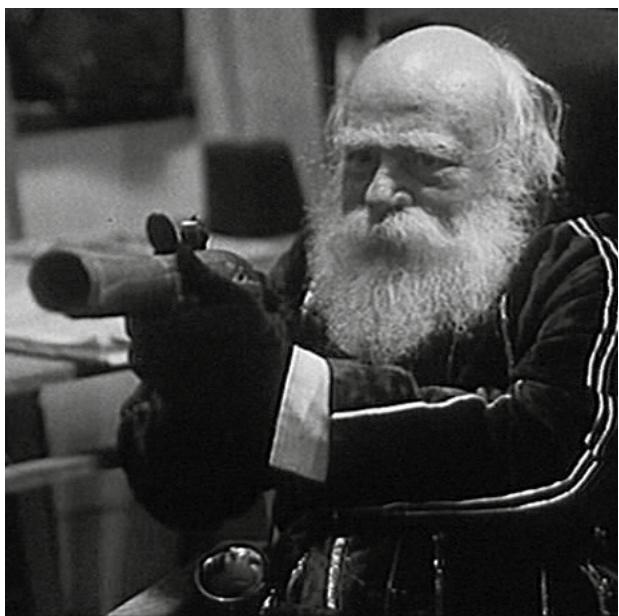

Klasik TV-
najbolji filmovi i serije
iz cijele regije

Ovaj kanal posvećen je regionalnim filmskim klasicima, serijama, nazaboravnim dokumentarcima i omiljenim animiranim filmovima, dostupan u zemljama regije i širem okruženju. Programskim paketom dominiraju filmovi iz prošlosti, ali i aktuelni naslovi, 24 časa dnevno.

Klasik TV je 24/7 kablovski IPTV kanal koji je specijalizovan za prikazivanje atraktivnih televizijskih formata i žanrova s područja cijele bivše Jugoslavije, i njegova intencija i jeste podsjećanje na značajne filmske i televizijske produkcije iz blize i dalje prošlosti.

Prajm-tajm termini kanala namijenjeni su komercijalno najatraktivnijim naslovima. Međutim, s obzirom na 24-časovni format kanala, na njemu ima prostora i za prikazivanje manje popularnih i u drugim medijima zanemarenih formi, poput dokumentarnog, kratkog igranog filma, animiranog, pa čak i eksperimentalnog filma.

Klasik TV je od prvih dana emitovanja zauzeo visoko mjesto po gledanosti i, po ocjeni gledalaca, pljeni svojom profesionalnošću i kvalitetom. Kanal će se emitovati na poziciji broj 303.

ZVIJEZDA PONUDE

“Sony” postavlja nove standarde vodećim modelom Xperia Z3

PRIPREMILA: ALEKSANDRA STOJANOVIĆ-LJUBOTINA

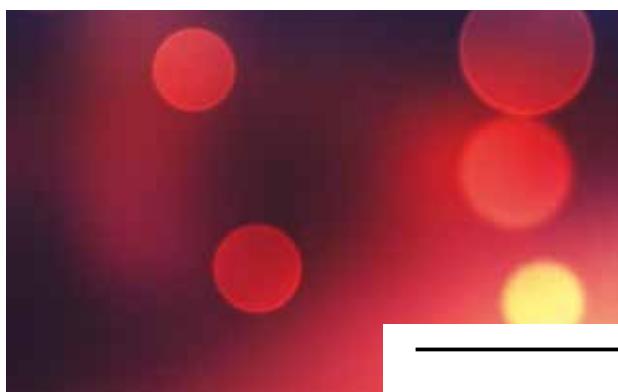
Današnji korisnici pametnih telefona tačno znaju šta očekuju od uređaja visoke klase. Svoje povjerenje uglavnom će ukazati kompaniji koja pruža najbolje usluge, te konstantno unapređuje karakteristike pametnih uređaja, bilo da je riječ o njihovom dizajnu, kvalitetu kamere, trajanju baterije ili operativnom sistemu. Upravo na takvoj poslovnoj filozofiji „Sony“ temelji prednosti svog novog telefona premijum klase - Sony Xperia Z3. Cilj je bio implementirati vodeće inovacije u prelijepo dizajniranom, potpuno vodootpornom pametnom telefonu. Stoga, ne predstavlja iznenadenje to što je spajanjem dizajna i tehnologije izrade Xperia Z3 dostigao ljepotu koja će izdržati test vremena.

Njegov 7.3mm super tanak zaobljeni aluminijumski okvir i izdržljivi paneli od kaljenog stakla prikazuju vrhunsku izradu, dostupnu u novoj paleti boja, uključujući bijelu, crnu i bakarnu. Sa 152g, interfejsom lakisom za korištenje i simetričnim dizajnom, savršeno staje na dlan.

Preljep dizajn je uklopljen sa moćnim performansama zahvaljujući potpuno integrisanom Qualcomm® Snapdragon™ 801 procesoru sa 2.5 GHz četvorjezgarnim CPU-om sa 4G LTE modemom za veoma brzo surfovanje, nevjerovatna multimedijalna iskustva i zadivljujuće vizuelne efekte.

Kombinujući „Sony“-jev TRILUMINOS™ Display for mobile sa Live Colour LED tehnologijom, X-Reality for mobile i intuitivno poboljšanje kontrasta 5.2-inčni Full HD ekran na Xperia Z3 najsvetlij je ekran kod vodećih pametnih telefona na svijetu.

Oslanjujući se na višegodišnju eksperziju „Sony“-jevih nagradivanih Cyber-shot™ i Handycam™ tehnologija, Xperia Z3 donosi superioran kvalitet fotografije čak i pri fotografisanju pod slabim osvjetljenjem, u pokretu ili čak ispod vode.

Xperia Z3 pruža najviši stepen vodootpornosti (IP 65/68), tako da možete ponijeti svoj Xperia Z3 ili Xperia Z3 Compact sa sobom gdje god da krenete – bilo da odgovarate na poziv dok pada kiša ili fotografišete u bazenu.

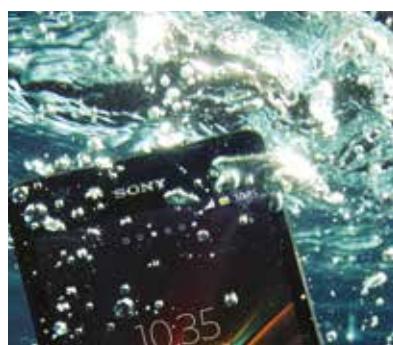
1/2.3-inčni Exmor RS™ for mobile senzor i BIONZ™ for mobile procesor slike rade zajedno kako bi vam pružili oštре

fotografije i video-snimke sa živopisnim detaljima. Pored toga, možete proširiti kadrove sa novim 25mm širokougaonim Sony G objektivom.

Nova „Sony“-jeva poboljšana SteadyShot™ tehnologija uz Intelligent Active Mode kompenzuje vaše pokrete, analizirajući desetine kadrova prije i poslije, kako bi predvidjela vaše sljedeće korake i učinila fotografije jasnijim i stabilnijim. Najvažnije uspomene snimite u super jasnoj 4K rezoluciji, četiri puta većoj od Full HD rezolucije.

S optimalnim performansama baterije, Xperia Z3 pomerja granice u trajanju baterije, koja može da traje do dva dana i više uz „Sony“-jev Battery STAMINA režim, koji isključuje pozadinske funkcije kada ih ne koristite.

Da biste uživali u omiljenoj muzici bez prekida, Xperia

Preljep dizajn je uklopljen sa moćnim performansama

ili kontrolisali igre na PS4. U ono vrijeme kada se TV koristi, jednostavno povežite svoj Xperia pametni telefon sa PS4 preko kućne Wi-Fi mreže i koristite DUALSHOCK®4 bežični upravljač sa GCM10 Game Control Mount da nastavite da igrate igrice bilo gdje u svom domu na Xperia Z3 i Xperia Z3 Compact.

Više detalja o ponudi potražite na www.mtel.ba ili u najbližoj m:tel poslovnicu.

FREND KUTAK

Novogodišnja FREND ponuda

Vrijeme je za poklone

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

U toku zimskih praznika drage ljude želimo obradovati lijepim poklonima. Zato smo i mi u m:tel-u odlučili da obradujemo sve koji se odluče za prepaid (FREND) paket u ovom prazničnom periodu.

Oni koji se odluče za Frend paket sa telefonom, dobiće čak dvije SIM kartice. Na jednoj kartici bonus iznosi 2 KM na glavnom računu i 4 KM na bonus računu, a na drugoj kartici 2 KM na glavnom računu. Pored dvije kartice, tu je i dobro poznati Samsung E 1200, koji je dio ovog sjajnog prazničnog paketa, a čija je cijena 25 KM (sa PDV-om).

Oni kojima je dovoljan samo startni Frend paket, takođe će uživati u sjajnim poklonima. Kupovinom ovog paketa po cijeni od 4 KM (sa PDV-om), korisnik dobija još bolje bonuse nego inače. Pored 2 KM na glavnom računu tu je i 1 GB mobilnog interneta i 1.000 SMS-ova. Uz ovakav poklon, slanje prazničnih čestitki neće biti problem. Možete ih poslati 1.000! Bonusi vrijede sedam dana od dana aktivacije, a aktivaciju Frend startnog paketa moguće je izvršiti i putem koda *141#.

Maksimalna brzina prenosa podataka u okviru navedenog bonusa za mobilni internet je do 7,2 Mb/s, a ukoliko se bonus iskoristi prije isteka perioda važenja (sedam dana), i dalje je moguće neo-

graničeno korišćenje mobilnog interneta, ali po smanjenoj brzini protoka do 64 kb/s.

Da podsjetimo, novu količinu mobilnog interneta po maksimalnoj brzini moguće je kupiti i putem tarifne opcije „Kupi internet“, dostupne putem servisa Moj meni kojem se pristupa biranjem koda *100#.

Putem ove tarifne opcije korisnicima su na raspolaganju:

- **50 MB** po cijeni od 1 KM po maksimalnoj brzini do 7,2 Mb/s i trajanju od 24 sata
- **1 GB** po cijeni od 3,5 KM po maksimalnoj brzini do 21 Mb/s i trajanju od 24 sata
- **250 MB** po cijeni od 5 KM po maksimalnoj brzini do 21 Mb/s i trajanju od 7 dana
- **500 MB** po cijeni od 10 KM sa maksimalnom brzinom do 21 Mb/s i trajanjem od 30 dana (u cijene nije uračunat PDV).

Svakako je mnogo razloga da odaberete FREND! Zakoračite u novu godinu sa novim brojem i novim, većim bonusima.

Za više detalja o ponudi posjetite www.mtel.ba

SREĆNI FREND PAKET

Paket
25KM

8KM
na računima

Dva
Frend
broja

FRÉND

www.mtel.ba

korisnički servis:
066 10 10 10

Moj meni *100#

mtelbih YouTube

Dva broja i telefon!

*Prvi broj raspolaže iznosom od 2 KM na glavnom računu i 4 KM na bonus računu. Drugi broj sadrži iznos od 2 KM na glavnom računu.

imate prijatelje!

m:i

Kompanija m:tel ušla u Kuću slavnih i ucrtala BiH na mapu sa najboljim državama svijeta

---

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Osvojivši nagradu BSC „Hall of Fame“, m:tel je još jednom pokazao da ide rame uz rame sa najboljim svjetskim kompanijama, primjenjujući standarde poslovanja prepoznate i priznate u cijelom svijetu, a Bosna i Hercegovina je 40 država koja je ucrtana na prestižnu „Palladium“-ovu mapu država u kojoj posluju kompanije sa najboljom strategijom.

Kompanija m:tel je 29.10.2014. godine na svjetskom događaju u Bostonu dobila prestižnu nagradu „Hall of Fame“ za izuzetne rezultate u primjeni strategije poslovanja po metodologiji Balanced Scorecard (BSC), u svjetskoj konkurenciji.

Ceremonijom dodjele nagrada otvorena je 15. po redu godišnja konferencija u organizaciji „Palladium Group“. Ova nagrada potvrđuje uspješnost primjene metodologije, strategije i strateške fokusiranosti kompanije, što naročito dobija na značaju uzimajući u obzir da BSC koncept predstavlja jedan od najvažnijih koncepata menadžmenta posljednjih 75 godina.

Generalni direktor „Palladium“-a John McClellan je ovom prilikom naglasio da postati dio grupe uvrštene u BSC „Hall of Fame“ znači dobiti globalno priznanje koje se

---

dodjeljuje veoma malom broju organizacija koje su dostigle vrhunske rezultate u poslovanju koristeći Norton-Kaplan sistem strateškog menadžmenta. Ove godine nagradu je dobilo 14 organizacija, iz 12 zemalja, sa pet kontinenata.

Između ostalih, ovo prestižno priznanje do sada su dobili: AT&T Canada, Turkcell Superonline, Mobistar, Motorola, Siemens (Information & Communication Mobile), Cysco Systems, Inc., BMW, VW Brazil, TATA Motors Indija, Saatchi & Saatchi, Hilton, Canon USA, i dr.

„Kompanija m:tel je ove godine u Bostonu postala dio poslovne elite od 194 organizacije iz 40 zemalja svijeta, uključujući velike korporacije, vladine i nevladine organizacije. Posebno zadovoljstvo je dobiti ovakvu potvrdu uspjeha, te stati rame uz rame sa najboljim organizacijama svijeta, čija je ljestvica uspjeha podignuta visoko, i koji svoje poslovanje upoređuju sa najuspješnijima na globalnom nivou“, rekao je generalni direktor kompanije m:tel Goran Vlaović, naglasivši da su stalno članstvo u „Hall of Fame“, kao i priznanje „Palladium“, dokaz da je strategija kompanije m:tel potpuno u skladu sa najpriznatijom metodologijom u svijetu, čime je potvrđen kvalitet strateškog upravljanja u kompaniji.

„Hvala profesorima Nortonu i Kaplanu i 'Palladium Grupi' koji su prepoznali naša nastojanja da uspješno primjenimo najbolju metodologiju u oblasti strateškog menadžmenta i tako se i u ovoj oblasti još više približimo uspješnim svjetskim kompanijama.

Danas je jasno da promjene na tržištu iziskuju promjenu poslovnih modela, a to je posebno bitno u oblasti teleko-

Organizaciju „Palladium“ osnovali su kreatori BSC metodologije, dr David P. Norton i dr Robert S. Kaplan, profesor na prestižnom Harvard univerzitetu. Cilj ove metodologije je strateški fokusirana organizacija, a primjenjuju je najuspješnije svjetske kompanije.

Prijem u BSC „Hall of Fame“ potvrđuje pripadnost m:tel-a kompanijama sa najboljom strategijom u svijetu, i biće predstavljen kao primjer uspješnosti u narednom izdanju magazina „Harvard Business Review“.

munikacija. U industriji u kojoj se promjene dešavaju izuzetno brzo, efikasna strategija i primjena najsavremenijih standarda postaje krucijalna, ukoliko želite dugoročno opstatи, naglasio je Goran Vlaović i dodao da iako posluje u zemlji opterećenoj socijalnim i ekonomskim problemima i turbulentnom istorijom, m:tel u Bosni i Hercegovini pruža usluge poput onih koje pružaju najveći svjetski telekomi.

Kompanija m:tel je u posljednjih nekoliko godina oborila brojne poslovne rekorde ne samo u BiH nego u regionalnim okvirima, implementirajući najsavremenije tehnologije i postižući najbolje finansijske rezultate u branši u BiH. Sve to ne bi bilo moguće bez efikasnog strateškog upravljanja, a primjena BSC metodologije razlog je što kompanija m:tel iz mjeseca u mjesec podiže ljestvicu poslovnog uspjeha.

„Po našim saznanjima, m:tel je jedini telekom operator i jedina kompanija u BiH, koja implementira BSC metodologiju. Ovo priznanje će u tom kontekstu biti podstrek ne samo za nas, nego i za druge kompanije u BiH, koje će, vjerujemo slijediti naš primjer, što će uticati na unapređenje poslovanja i života na našim prostorima. Svakako, ova prestižna nagrada pripada cijelom m:tel timu, koji svojom profesionalnošću postavlja nove standarde poslovnog uspjeha na poslovnoj mapi jugoistočne Evrope“, rekao je Goran Vlaović.

PRIČE O PRIJATELJSTVU

Peta generacija m:tel stipendista

Zauzmi svoje mjesto u društvu najboljih!

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Kako bi nagradila i promovisala znanje, ali i druge talente, kompanija m:tel je i ove godine, kao i prethodne četiri, dodijelila stipendije najboljim studentima u BiH.

„Stipendije za budućnost“, m:telov je projekat koji ima za cilj da podrži mlade talentovane studente na njihovom putu ka što uspješnijoj i boljoj budućnosti. Stipendiraju se najbolji studenti elektrotehničkih fakulteta u Banjaluci, Istočnom Sarajevu i Sarajevu, kao i Fakulteta elektrotehnike u Tuzli, Fakulteta strojarstva i računarstva u Mostaru, te Fakulteta informacijskih tehnologija u Mostaru.

Ono što ovaj konkurs čini jedinstvenim, jeste što se, pored prosjeka ocjena, prilikom izbora m:stipendista u obzir uzima i njihov angažman u humanitarnim akcijama, odnosno društveno odgovornim projektima

Ono što ovaj konkurs čini jedinstvenim, jeste što se, pored prosjeka ocjena, prilikom izbora m:stipendista u obzir uzima i njihov angažman u humanitarnim akcijama, odnosno društveno odgovornim projektima

Iakše prođu svoj put ka budućnosti koju zaslužuju.

Svojim stipendistima, osim mjesечно novčanog iznosa koji primaju do kraja prvog ciklusa studija, m:tel obezbeđuje i stručnu praksu u kompaniji u trajanju od mjesec dana.

obzir uzima i njihovo učestvovanje u međunarodnim stručnim i naučnim takmičenjima, kao i osvojene nagrade u oblastima koje nisu predmet studija, kao što su umjetnost i sport, a posebno se boduju i angažman u humanitarnim akcijama, odnosno društveno odgovornim projektima.

Iz redova naših stipendista su izašli izuzetni mladi stručnjaci, koji su kruna našeg društva i primjer koji treba slijediti, kao i podstrek da se pomogne i drugim talentima da

Svakoj školi treba njeno parče web-a

Kreativnost i znanje su najljepši povod za nova prijateljstva

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Ove godine, javnosti je predstavljen još jedan novi projekat kompanije m:tel. To je projekat „Škola 2.0“, kojim se nastoji omogućiti školama u BiH da uz pomoć m:tel-a, ali i svojih učenika, besplatno pokrenu zvanični školski sajt, a s ciljem modernizacije obrazovanja i unapređenja nastave.

S obzirom na važnu ulogu sremenih tehnologija u vremenu u kojem živimo, te naročito na njenu ulogu u obrazovanju mladih, kompanija m:tel je odlučila da pomogne proces osavremenjavanja i modernizacije obrazovanja.

Po postojećim statistikama, tek oko 40 odsto škola u BiH ima svoj zvanični internet sajt, te je ovaj projekat pod sloganom "Svakoj školi treba njeno parče web-a", koji je pokrenut u novembru mjesecu, šansa da učenici na kreativan i inspirativan način usvoje nova i neophodna informatička znanja, kao preduslov informatičke pismenosti koja je imperativ 21. vijeka. Zato je glavni motiv "Škole 2.0" da ubrza modernizaciju obrazovanja, te unaprijedi nastavu, čineći je dostupnom učenicima i kada se ne nalaze u školskim klupama. Značaj internet prezentacije škole u savremenom društvu je višestruk, a pored modernizacije procesa obrazovanja učenika, ona znatno doprinosi i

unapređenju njihovog odnosa sa nastavnicima i olakšava roditeljima pristup korisnim informacijama.

Ono što je najvažnije, u izradi oficijelne stranice škole, svojevrsne virtuelne prezentacije te ustanove, učestvovaće upravo učenici, koji će naučiti kako se pravi, ispunjava sadržajem i održava web sajt. Učenici će, tako, na kreativan i inspirativan način usvajati neophodna informatička znanja, kao nezaobilazan preduslov informatičke pismenosti.

Prijava na ovaj konkurs potpuno je besplatna, a m:tel će svim prijavljenim školama pokloniti i dvije godine besplatnog domena (internet adresa sajta) i hostinga (internet prostor na kojem se sajt nalazi). Pored toga, kako bi dodatno motivisala sve zainteresovane, m:tel će dodijeliti i nagrade za najbolje napravljene školske sajtove.

Podrška sportu i mladim sportistima

PIŠE: AIDA HALILOVIĆ

Podrška brojnim PR i humanitarnim akcijama u oblasti kulture, muzike i sporta, čini nas društveno odgovornom kompanijom. Ulažemo mnogo, znajući koliko su vrhunski sportski događaji, odnosno vrhunski sportisti i susreti s njima značajni za mlade. Kompanija m:tel je u nekoliko navrata podržala je izuzetno važne sportske događaje u okviru kojih bilo prilike i za upoznavanje početnika sa njihovim idolima: Novak Đoković, Viktor Troicki, Milorad Čavić, Nađa Higl.

Podsetimo se sportskih prijateljstava u ovoj godini: Međunarodni plivački miting „Banja Luka Open 2014“ održan je od 24. do 25. maja na Gradskom olimpijskom bazenu, a okupio je 342 takmičara iz devet država. Miting je bio humanitarnog karaktera - za pomoć poplavljениma.

Rafting Eurokup „Memorijal Branka Štulić“ održan je 28. i 29. juna ove godine. Takmičenje, na kojem su učestvovali najbolji rafting klubovi srednje i jugoistočne Evrope bilo je posvećeno tragično nastrandaloj Branki Štulić, vječnom kapitenu ženske posade Rafting kluba „Kanjon“.

Sredinom jula, Banjaluka je bila domaćin još jednog sportskog druženja na vodi: Evropskog prvenstva za

juniore u kajaku i kanuu na divljim vodama „Banjaluka - Vrbas 2014“.

A za vrijeme trajanja Svjetskog prvenstva u fudbalu u Brazilu, od 23. do 29. juna, na Trgu krajine u Banjaluci, održan je humanitarni turnir u uličnom fudbalu. Turnir je organizovao Centar za edukaciju, omladinu i sport, a osnovni cilj bilo je okupljanje ljubitelja sporta i rekreacija građana i omladine. I ovaj događaj je bio humanitarnog karaktera, za pomoć poplavljenima.

Kompanija m:tel i dalje će biti prijatelj sporta, jer se trudimo da, prije svega, utičemo na motivisanje mlađih da vrijedno rade i treniraju

Da bismo dokazali koliko je važno da se njeguje zdrav stil života, već tradicionalno smo bili uz uspjehe RK „Borac m:tel“ i FK „Borac“. Nije izostala podrška ni Odbojkaškom klubu „Borac“, kao ni KK „Igoke“ i Vaterpolo klubu „Banja Luka“.

Ljubitelji tenisa, i ove godine uživali su u 13. ATP Challenger turniru, u organizaciji TK „Mladost“, a uz podršku Teniskog saveza RS.

Kompanija m:tel i dalje će biti prijatelj sporta, jer se trudimo da, prije svega, utičemo na motivisanje mlađih da vrijedno rade i treniraju, kako bi u budućnosti bili što uspješniji sportisti.

Više od 212 hiljada lajkova za m:tel

PRIPREMILA: SANDRA STANIĆ

Kompanija m:tel lider je u mnogim segmentima na tržištu BiH, a pokazalo se da je lider i u jednom od segmenata koji je u posljednjim godinama postao jednak važan dio poslovanja ozbiljnih kompanija u svijetu - segment društvenih mreža, odnosno Facebook.

Činjenica je da na prostoru BiH ne postoji domaći brend koji ima više lajkova na ovoj društvenoj mreži od kompanije m:tel. Izuzetak su pojedini globalni brendovi, javne ličnosti i stranice sa citatima.

Broj koji prelazi 212.000 fanova m:tel Facebook stranice u ovom trenutku, najbolje bi ilustrovala poređenja poput onih da kada bi sve m:tel fanove vodili na piknik, bilo bi potrebno 3.854 autobusa ili 403 aviona Airbus A380.

konstantno radi na unapređenju dvosmjerne komunikacije sa svojim prijateljima, što ilustruje podatak da je, u ovom pogledu, najuspješnija telekomunikaciona kompanija u BiH.

Statistički podaci kažu da je najveći broj fanova kompanije m:tel iz Banjaluke, potom iz Sarajeva, a tu su odmah i Bijeljina, Tuzla, Doboј i Zenica. Zanimljiv je podatak da je veoma mali broj gradova i opština u BiH, u kojima ova stranica nema svoje fanove.

Zvanična m:tel Facebook stranica je facebook.com/mtelbih, a to je mjesto gdje svi fanovi svakodnevno mogu pronaći najsvježije vijesti i korisne informacije u vezi sa ponudom, te informacije o događajima koji se tiču kompanije m:tel, ali i zanimljive igre, pokloni i brojna iznenađenja.

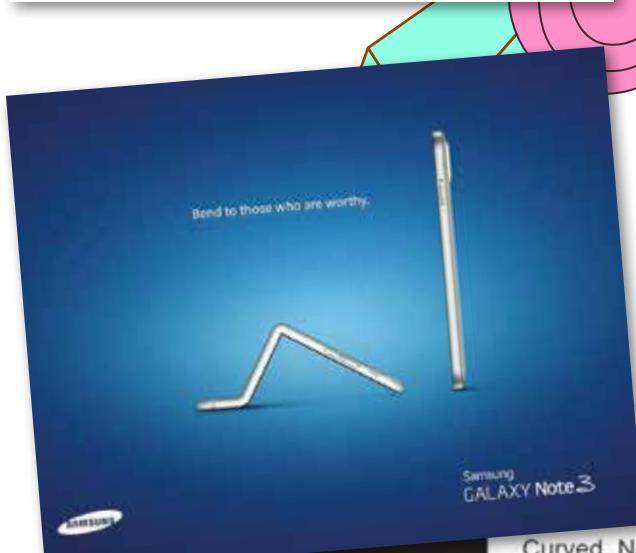
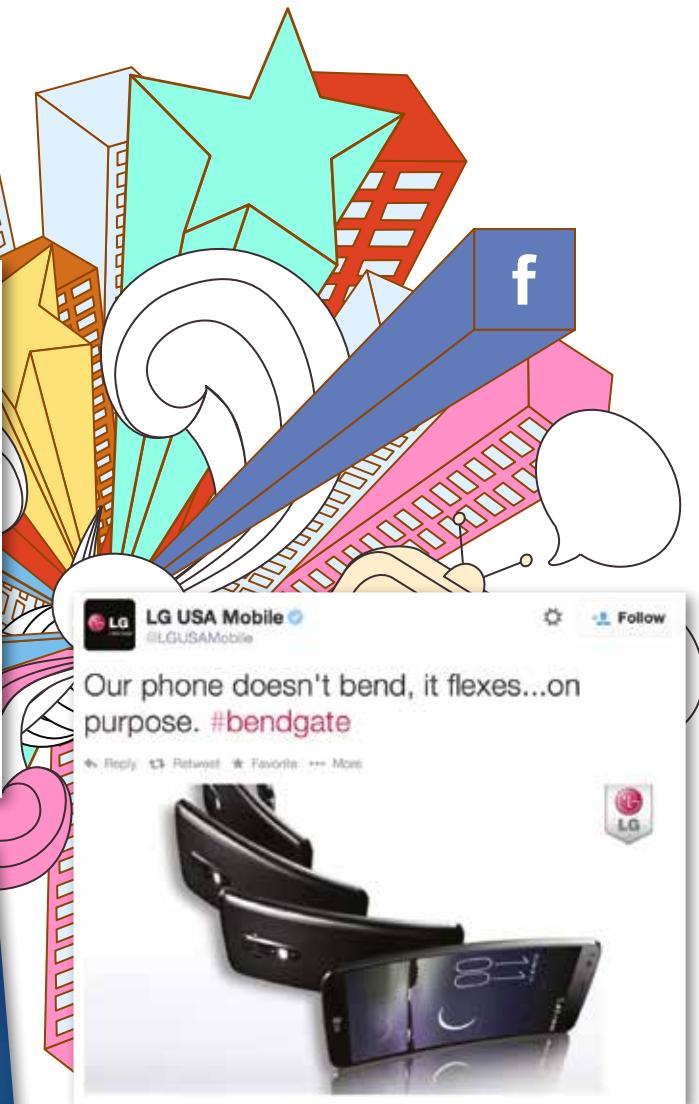

Navedenim brojem korisnika koji su klikom na like odlučili postali fanovi, m:tel je postao bh. brend broj 1 u segmentu društvenih mreža.

Kompanija m:tel prati savremene svjetske tokove poslovanja u svim segmentima, a poseban trud ulaže i

Dvosmjerna komunikacija putem društvenih mreža jedan je od vidova savremenog načina poslovnog komuniciranja, u kojoj je važna upravo komponenta interaktivnosti sa korisnicima, s ciljem još bržeg prenošenja informacija u oba pravca, a samim tim i zadovoljnijih korisnika.

SOCIAL SPACE

MONDO PIŠE

Tri opcije koje ima samo LG G3

LG G3 je odmah nakon premijere izazvao lavinu komentara - dok su jedni tvrdili da je to najbolji smartfon sa Androidom, drugi su bili protiv, a "LG" se ipak okitio lentom proizvođača najboljeg smartfona za 2014. Naime, tokom avgusta EISA asocijacija, sastavljena od 56 nezavisnih redakcija magazina iz svih dijelova svijeta, izglasala je LG G3 kao najbolji premijum Android smartfon za tekuću godinu.

PIŠE: MONDO

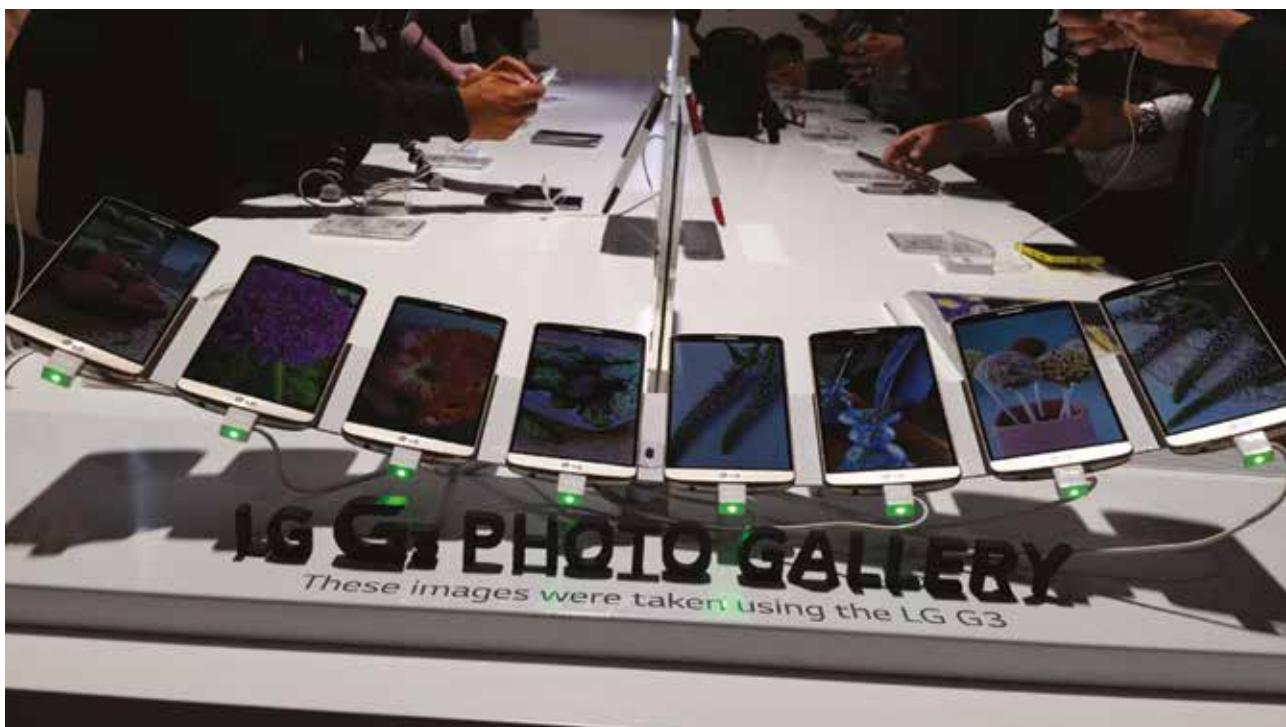
Danas se telefoni hardverski vrlo malo razlikuju - u pitanju su zaista nijanse. Softver je taj koji distancira jedne uređaje od drugih. I dobro je da je "LG" to na vrijeme shvatio, jer je zbog toga G3 opetljen nekim rješenjima koja do sada nismo vidali na smartfonima. Tri opcije koje imaj samo "LG" su:

PRILAGODLJIVA TASTATURA KOJA UČI

Nova napredna tehnologija tastature nazvana je "SmartKeyboard" i stvorena je da uči od vas dok kucate, kako bi spriječila nastanak grešaka prilikom kucanja i do 75 odsto. Pametna tastatura uspijeva u tome tako što prati i analizira navike kucanja i intuitivno prepoznaje riječi koje korisnik namjerava da napiše. Položaj tastature može da se prilagođava ruci korisnika i poziciji palčeva, tako što se visina tastature povećava i smanjuje, kako bi palac na najprirodniji način 'dosegao' do svih njenih dijelova. Sve ovo zajedno rezultuje

manjim brojem grešaka, čvršćim hvatom telefona i manjim zamorom palca. Zahvaljujući ovoj tehnologiji telefon je mnogo sigurniji u ruci i neće biti nesretnog ispadanja iz ruke. "LG" redovno ažurira svoju tastaturu i posljednja nadogradnja bila je 27. oktobra.

KNOCKCODE

KnockCode dijeli ekran LG G3 telefona na četiri nevidljiva kvadrata (prikazani su na slici iznad), koji će, nakon 'kučanja' dva do osam puta u odgovarajućem redoslijedu, aktivirati vaš uređaj. Sa više od 80.000 mogućih kombinacija, ova funkcija omogućava mnogo viši nivo bezbjednosti, čak i od sistema za prepoznavanje otiska prstiju. KnockCode je nemoguće aktivirati u džepu, pa slučajnog otključavanja telefona nema, kao što ga je i teže 'provaliti' od konkurenckih rješenja. Novi sistem obezbjeđuje otključavanje telefona jednom rukom, što je kod konkurenata sa otiskom prsta često teško izvodljivo. Pored korisnika G2 mini smart telefona i uređaja F II i L III serija, i vlasnici G2 i G Flex modela moći će da instaliraju ovu interesantnu funkciju zahvaljujući unaprijeđenom softveru.

LASERSKI AUTOFOKUS KAMERE

LG G3 je prvi smart uređaj koji donosi laserski autofokus, nazvan "Laser AF". Tehnologija laserskog autofokusiranja je slična onoj koju policija koristi u radarima tokom mjerenja brzine vozila, a to koliko je lasersko fokusiranje ipak prestižna funkcija, govori nam i podatak da se upotrebljava uglavnom u skupljim DSLR uređajima najviše klase. Laser AF fokusira kadar, odnosno objekte u njemu, tako što mjeri vrijeme koje je potrebno laserskom zraku da stigne do objekta, obasja objekat i da se vrati do laserskog senzora u telefonu. Kako se sve ovo odvija brzinom svjetlosti, to omogućuje kameri na G3 telefonu da fokusira objekte u kadru ogromnom brzinom, čak i u

situacijama sa veoma slabim osvjetljenjem. Takođe, Laser AF radi kontinuirano, tako da ćete tokom pomjeranja ruke, odnosno kadra, uvijek imati novo fokusiranje i "izoštravanje" kadra. Model G3 u laboratorijskim uslovima uspjevao da fokusira objekat za samo 276 milisekundi! Ovo nije puki marketinški trik i funkcija koja je tu samo da bi se o njoj pisalo u reklamnom materijalu - fotke napravljene kamerom LG G3 (13 MPx) su oštре, adekvatnih boja, dobrog kontrasta i sa malo šuma.

WhatsApp 'ubica' baterije

„Softpedia“ portal napravio je istraživanje u kojem su koristili Windows Phone uređaje Lumia 920, Lumia 1520 i Lumia 930, kako bi dokazali da WhatsApp zaista 'ubija' bateriju tih, inače vrlo izdržljivih telefona. Kako se ispostavilo, WhatsApp zaista troši bateriju mnogo više nego što bi to trebalo da čini i, recimo, Lumiju 920 ispraznio je za samo 12 sati, a na sva tri testirana modela pojavio se u vrhu liste po pitanju energetski 'najjalavijih' aplikacija.

WhatsApp na Lumijama 920 i 930 prazni bateriju znatno brže uz tek 'neformalno' korišćenje, čak i dok samo 'čeka' u pozadini, dok na modelu Lumia 1520 skraćuje autonomiju baterije za oko 20 odsto po danu. Da nešto nije u redu sa WhatsApp aplikacijom i da njen rad skraćuje trajanje baterije, potvrdili su i korisnici širom svijeta, na društvenim mrežama ostavljajući prijeteće poruke da je problem toliko veliki da će se vratiti na Android ili iPhone.

WhatsApp i "Windows", odnosno „Microsoft“ nisu još uvijek komentarisali slučaj, iako su objašnjenja zatražena od velikog broja korisnika.

Prema ranije objavljenom istraživanju, Messenger aplikacije, među kojima i WhatsApp i na Androidu i iOS-u izazivaju kraće trajanje baterije. Takođe, na XDA forumu, kao i još nekim, mogu se pronaći razne teme, koje i na Androidu i iOS-u ovu aplikaciju dovode u vezu sa bržim pražnjnjem baterije.

Dropbox

„Dropbox“ će u narednim mjesecima izraditi aplikaciju za Windows Phone, kroz koju će biti omogućene sve uobičajene Dropbox funkcije, a do tada, lijepo je znati da su se taj servis i Office aplikacije kompanije „Microsoft“ - spojili. Sada kroz Dropbox možete direktno da uređujete, mijenjate, dijelite i šaljete Office fajlove i linkove, i to preko standardnih Word, PowerPoint ili Excel aplikacija instaliranih na računaru ili onih ugrađenih u Dropbox.

„Microsoft“ i „Dropbox“ će ponuditi i višekorisničku izmjenu aplikacija u realnom vremenu i to prvo na Android i iOS platformi. Windows Phone aplikacija dolazi za nekoliko mjeseci, a Windows korisnici na raspolaganju imaju klasičnu i Dropbox Windows Metro aplikaciju.

Ako nas pitate, pored OneDrive opcije, koju imaju svi Office korisnici, dobro je imati i Dropbox podršku, jer taj Cloud servis jednostavno je još uvijek popularniji.

The Pigo, igrica domaćih autora

Vlado Tešanović i Demir Blažević, kreativni programeri iz Sarajeva, kreirali su igru u poznatom 'FlappyBird' stilu, zanimljivog art-dizajna i uzbudljivog 'gejmpinga', pod nazivom "The Pigo - izgubljena pirana".

Igrica je do sada 'skinuta' preko 1.000 puta, pirana Pigo, glavni lik u igri, pronašla je fanove u velikom broju zemalja, a u nekima se našla i na listi TOP 20 igrica.

Radnja je smještena u mutnim vodama Amazona. Glavnu ulogu ima izgubljena pirana Pigo, koji pokušava

preživjeti surovi svijet močvare. Cilj igre je pojesti što više ribica koje vam se nađu na putu.

Junak naše igre Pigo je blago neurotična pirana, sa problemom kontrole bijesa. Pigo u svom početnom, normalnom stanju, smije jesti jedino male bijele ribice, ali naglo pomračenje uma dobija kada pojede crviće na kojima piše 'slow' i tada može da jede sve što mu se nađe na putu.

Svoju ovisnost o ribljem adrenalinu zadovoljava gutanjem crvića na kojima piše 'speed', što ga ubacuje u turbo-pogon, gdje postaje veoma ranjiv i mora izbjegavati sve što mu se nađe na putu. No, to mu daje priliku da osvoji i dodatne bonus poene, ukoliko preživi taj ludi slalom.

Da bi igricu učinili uzbudljivijom i probudili u vama takmičarski duh, vaš rezultat se upisuje na "Google"-ovoju i iOS top-listi, gdje se rangira u odnosu na ostale rezultate drugih igrača.

PAŽNJA! Igra u svakom od nas može izazvati skrivenu piranu, nije nimalo lagana i svakako se ne preporučuje ljudima sa tankim živcima.

NOVA GMAIL APLIKACIJA

"Google" je u Play prodavnici i kod nas pustio novu verziju GMail aplikacije 5.0, koja donosi "Material Design" opcije s Androida Lollipop, ali i neka značajnija poboljšanja. Evo ih:

- Rad sa Yahoo, Outlook i drugim mail servisima
- Brži i stabilniji rad
- Potpuno novi izgled, koji jasnije izdvaja dostupne opcije
- Bolji rad na starijim (Jelly Bean i Ice Cream Sandwich) Androidima
- Poboljšana opcija automatskog popunjavanja u To, Bcc i Cc poljima
- Direktno ubacivanje Google Drive fajlova u GMail poruku.

Animacije su bolje, cijela aplikacija izgleda svježe i podsjeća na nedavno predstavljenu Google Inbox aplikaciju, koju još uvijek ne mogu svi da koriste. GMail 5.0 je do sada najljepši mejl klijent od „Google“-a i prvi utisci su vrlo dobri.

Aplikacija je već dostupna u Play prodavnici i ukoliko ste GMail do sada redovno nadograđivali, čeka vas fajl od 11 mega za apdejt. Ovu verziju GMail klijenta mogu da instaliraju svi Android korisnici od verzije 4.0 pa do najnovije, Lollipop.

OTVORENA VRATA

Dobro došli u m:tel poslovnice

PIŠE: MILICA STOJAKOVIĆ

Usret novogodišnjim praznicima, a s obzirom na pozitivne rezultate i uspjeh kompanije m:tel na mnogim poljima, za zimsko izdanje m:agazina smo posjetili nekoliko naših poslovnica širom Bosne i Hercegovine. Bili smo u Brčkom, Zvorniku, Banjaluci i Mostaru.

Brčko

U poslovnoj jedinici Brčko nas je dočekalo nekoliko vedrih i nasmijanih dama koje su nam objasnile da svi rade sve, i da tako odlično funkcionišu kao tim. Rekle su nam da rad sa korisnicima „uđe u krv“ i da mnogo vole svoj posao.

Ružica Ristanić, šef poslovnice u Brčkom nam se pohvalila kako u ovoj poslovni radi devet zaposlenih, te da one uspješno ispunjavaju sve ciljeve i zadatke koji se pred njih postave i da uvijek nastoje biti ljubazne i maksimalno profesionalne, jer im je najvažnije da su korisnici zadovoljni.

„Brčko je zbog svog položaja vrlo specifičan grad, imamo veliku konkureniju, ali ipak prednjačimo i cilj nam je da budemo još uspješniji“

"Nakon vikenda, uglavnom ponedeljkom, bude velika gužva, najviše mladi podnose zahtjev za zamjenu kartice."

„Brčko je zbog svog položaja veoma specifičan grad, imamo veliku konkurenčiju, ali ipak prednjačimo u cilju nam je da budemo još uspješniji”, objasnila je Ružica, te dodala da njihovi korisnici tačno znaju šta žele, ali i da zaposleni nastoje da idu u korak sa trendovima, te da su odlično informisani kako o uslugama kompanije m:tel, tako i o novim modelima telefona i dodatne opreme.

Vesna Ristić iz ove poslovnicе nam rekla kako nakon vikenda, uglavnom ponedeljkom, bude velika gužva, te kako veliki broj mlađih baš tim danom dostavlja zahtjeve za zamjenu kartice, jer, kako ona smatra, vjerovatno gube telefone.

Nasmijana Željka Grbić nam je ispričala kako se njoj, iz nekog neobičnog razloga, obraćaju svi Kinezi koji uđu u poslovnicu. Kaže da se sporazumijevaju kako znaju i umiju, ali da ipak pronađu zajednički jezik.

„Ipak ću ja naučiti kineski, tako će mi biti lakše”, kroz smijeh kaže ona, „kada im kažem nešto što im ne odgovara, odmah se bune kako ne razumiju”.

Željka nam je ispričala i kako je jedan korisnik došao u poslovnicu tražeći novi „Tajson”, i da su se jedva sporazumjele s njim dok nisu shvatile da misli na iPhone.

Zvornik

U ovom gradu smo razgovarali sa timom koji je proglašen za jedan od najuspješnijih timova u okviru poslovanja kompanije m:tel u Bosni i Hercegovini, čime se veoma ponose. Kažu da to nije mala stvar, te da oni rade i funkcionišu kao porodica.

Ova poslovница je specifična po tome što je veoma blizu granice sa Srbijom, te kako zaposleni tvrde, veliki

broj korisnika kupuje Dual SIM telefone, kako bi u isto vrijeme mogli koristiti i m:tel i neku od mreža u Srbiji.

Slavica Lukić, kontrolor prodajnog mjesta radi taj posao 15 godina i tvrdi kako ne može zamisliti da se bavi nečim drugim. „Volim raditi sa ljudima, sa mobilnom tehnologijom, volim dinamične poslove poput ovog gdje se uvijek nešto dešava”, rekla nam je ona.

Njen kolega, Slađan Bošković nam je ispričao kako ga je korisnik pitao da li u okviru dodatne opreme nude i šporet na drva, na šta su se svi prisutni slatko nasmijali: „I pored komičnih ili neobičnih situacija, zaista nastojimo razviti timski rad i orientisani smo na korisnika, jer je najvažnije da korisnik izade zadovoljan iz naše poslovnice”, naglasio je Slađan.

„I pored komičnih ili neobičnih situacija, zaista nastojimo razviti timski rad i orientisani smo na korisnika, jer je najvažnije da korisnik izade zadovoljan iz naše poslovnice”

„Pitali smo da li ima neko od kolega ko se preziva Mušić i pokušali da odgovoremo ko je korisniku poslao poruku, ali tek kada smo ga zamolili da nam pokaze poruku, shvatili smo da mu je pisao 'm:music'”

Jasmina Maksimović nam je ispričala kako je jedan korisnik aktivirao uslugu m:music, ali je mislio da mu je neko ko se preziva Musić (od music) poslao poruku da potvrdi da je ponuda aktivna, te se čudio zašto mu nije stigao bonus. „Pitali smo da li ima neko od kolega ko se preziva Musić i pokušali da odgonetnemo ko je korisniku poslao poruku, ali tek kada smo ga zamolili da nam pokaže poruku, shvatili smo da mu je pisao ‘m:music’”, ispričala nam je Jasmina smiješći se.

Banjalučka

Posjetili smo i poslovnicu u banjalučkom naselju Borik, koju od ostalih izdvaja činjenica da se ovdje primaju reklamacije za terminalnu opremu i telefone za cijeli grad.

Irena Sobranović, šef ove poslovnice, rekla nam je kako nije uvijek zahvalno raditi na reklamacijama, jer u isto vrijeme poslovница vrši i prodaju telefona, pa procedura često može da traje duže nego što bi klijent želio, ali je to svakako u svrhu preciznog utvrđivanja kvara.

„Zaposleni nastoje biti veoma strpljivi, te i pored toga što primamo reklamacije, korisnici komentarišu kako smo veoma ljubazni i uslužni“

„Naravno, zaposleni nastoje biti veoma strpljivi, te i pored toga što primamo reklamacije, korisnici komentarišu kako smo veoma ljubazni i uslužni“, dodala je Irena.

Sanela Gligić nam je ispričala za komičnu situaciju kada je jedna korisnica poslala telefon na reklamaciju jer ne može igrati igrice, a kolege iz servisa su vratile telefon sa objašnjenjem da je igrice prvo potrebno instalirati da bi ih bilo moguće igrati. „Zanimljiv je i dinamičan posao s ljudima, uvijek postoji neko ko vam popravi dan, a dešava se i da dobijemo čokoladu ili neki sličan poklončić. Volim ovaj posao i ne mogu zamisliti da radim nešto drugo“, dodala je Sanela.

Mostar

Poslovница u Mostaru uspješno posluje već šest godina. Ovdje se nude sve usluge mobilne telefonije, mobilnog interneta, uključujući i prodaju dodatne opreme za mobilne aparate. Iako nije smještena u samom centru grada, ova poslovница je veoma posjećena i širok je repertoar poslova koji se u njoj obavljuju, od reklamacija, raznih informacija, štampe računa, prijema raznih zahtjeva i još mnogo drugih usluga, a tim ove poslovnice se uspješno nosi sa svim izazovima koje posao donosi.

Marko Prce, šef poslovnice u Mostaru, rekao nam je da pored toga što je riječ o relativno mladom kolektivu, da ga krasiti pozitivna energija i timski duh, što ljudi prepoznaju i zbog čega su stekli veliki broj lojalnih korisnika.

Marko kaže da je najveća ljepota ovoga posla rad sa ljudima i upoznavanje novih ljudi: „Prema svim korisnicima se odnosimo kao što naš slogan kaže, kao prema prijateljima, i onda je rad puno lakši i puno uspješniji. Mnogo lijepih stvari, anegdota i sklopiljenih prijateljstava se desilo u ovoj poslovniči i na to smo posebno ponosni“.

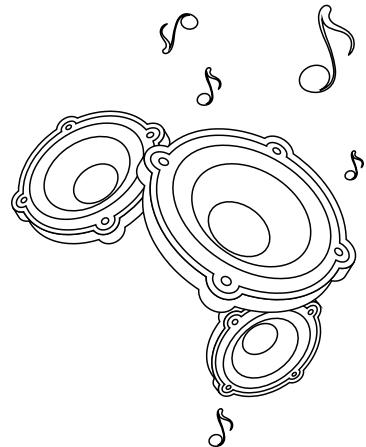

„Nedavno nam je korisnik tražio telefon koji ima „vijufiju“

Aldijana Karailo nam je ispričala kako u radu s ljudima bude mnogo komičnih situacija kojima se, zajedno sa korisnicima, od srca nasmiju. „Nedavno nam je korisnik tražio telefon koji ima ‘vijufiju’ (wi fi), a dešavalo da pitaju za Havaji ili Hjundaji mobilne telefone, naravno, misleći na Huawei“, rekla nam je Aldijana, smiješći se.

Vrata naših poslovnica širom Bosne i Hercegovine su vam uvijek otvorena. Zatražite neku od naših usluga, informišite se o novim ponudama ili popričajte sa prijateljskim licima naših zaposlenih, jer uz m:tel, uvijek imate prijatelje.

m:music predstavlja

Albumi koji su obilježili 2014. godinu

Poznata je latinska izreka da o ukusima ne vrijedi raspravljati, a to se danas vrlo često odnosi na popularnu muziku koja je postala dostupnija nego ikada ranije u svojoj istoriji, a samim tim i podložnija raznim vrstama vrednovanja.

PIŠE: SAVO DRAKULIĆ

Međutim, bez obzira na navedenu izreku, godina iza nas je ostavila neka izdanja za koja se većina kritičara i poznavalaca globalnog muzičkog mainstrem-a jednoglasno slaže da je riječ o djelima vrijednima pažnje, te bi ih svako od nas trebao barem preslušati, ako već ne imati u svojoj kolekciji, u bilo kojem formatu. A među njima se nalaze...

BECK - MORNING PHASE (CAPITOL)

Jedina lirska tema koja se pojavljuje na Beck-ovom albumu „Morning Phase“, uz bilo kakvu dosljednost, uključuje sunce, sliku Južne Kalifornije, koja lijepo nadopunjaju očigledan omaž Laurel Canyonu (četvrt u brdima Holivuda). Međutim, čuje se i odavanje pošte ikonama šezdesetih godina, kao npr. ikoni koja se zove George Harrison (posljednja pjesma na albumu "Waking Light" završava dionicom sa „Abbey Road“-a, posljednjeg albuma koji je grupa „Beatles“ snimila), „The Byrds“ ("Blackbird Chain" sadrži Roger McGuinn's prepoznatljivi rif iz pjesme "Bells of Rhymney") i „Simon & Garfunkel“, što je

možda najveće iznenadenje (hor dječaka u pjesmi "Turn Away" samo naglašavaju divnu dubinu melodije iz "El Cóndor Pasa"). Šta sumira ovo studijsko savršenstvo? Suncem obasjana šetnja kroz nježne talase melodije i vedrina za one koji traže malo svjetlosti u zimu. Bez obzira koliko entuzijastično neki tvrde da je Beck pop kameleon, koji je rado prigrlio duh vremena na način Jean-Luc Godard-a, on je mnogo bliži Louis Malle školi: sofisticiran, siguran, samosvjestan i neprestano razapet između žanrova.

BRUCE SPRINGSTEEN - HIGH HOPES (COLUMBIA)

Brus Springsteen-ov 18. studijski album svojevrsni je portret umjetnika, koji se u 21. vijeku nalazi na svom vr-

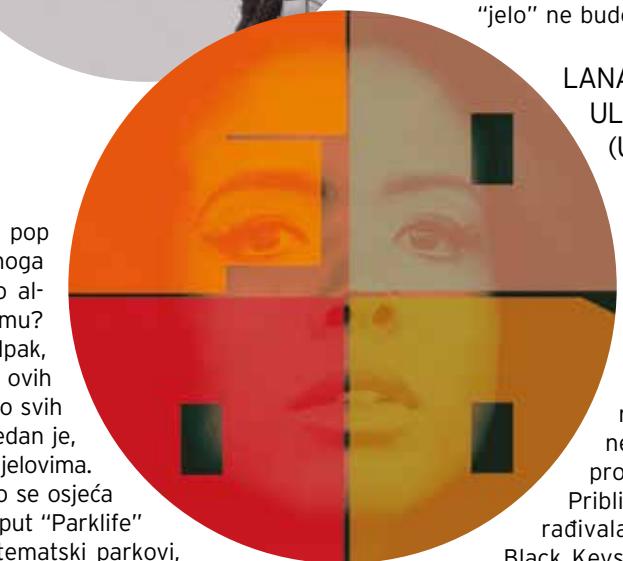
huncu. Ova rock/soul bomba savršeno je povezana poznatim i aktuelnim temama, od nacionalne krize do ličnih borbi, i sjajnom silom koja se osjeti u njegovom pjevanju. "High Hopes" je takođe pogled unatrag na Springsteen-a tokom proteklih decenija, i jedna od njegovih najboljih ploča, ali sa kojom istovremeno nastavlja naprijed. Kumulativni efekat ove grupe starih, pozajmljenih i obnovljenih pjesama, i redefiniranje dva klasika britki je osvrt, i liči na jedan od epskih nastupa pjevača bez set liste - prepun je iznenađenja, a svaki detalj je sa pravim razlogom tu.

DAMON ALBARN - EVERYDAY ROBOTS (PARLOPHONE)

Damon Albarn tiho vodi revoluciju u pop spektaklima još od „Day One“. Otuda mnoga nadanja, snovi i strahovi za njegov solo album. Da će se Lil' Wayne pojavit na njemu? Možda glumačka postava „Star Wars“-a? Ipak, ne. „Everyday Robots“ nema nijednu od ovih stvari. On je, u stvari, suprotan od gotovo svih Albarn-ovih dosadašnjih radova. Neposredan je, nesputan, čak krajnje bolan u određenim dijelovima. Albarn nije baš star, ali polako stari - i to se osjeća na „Everyday Robots“. Dok su albumi poput „Parklife“ i „Demon Days“ bili kao bučni i šarenim tematskim parkovim, prepuni ideja, „Robots“ je zaokružena ploča, kao diorama, sadržaj Albarn-ove glave aranžiran sa brižljivo odabranom preciznošću - život jednog čovjeka sa 46 godina.

JACK WHITE - LAZARETTO (THIRD MAN RECORDS)

Jack White pravi teške, turbulentne moderne bluz albume na isti način na koji njeguje svoju drugu strast - restauraciju namještaja - veliku pažnju obraća na konture, šeme boja i detalje. U „Lazaretto“-u, koji je bukvalno kuća bluza (naslov je italijanski za bolnicu gubavaca), svaka soba je opremljena u skladu sa raspoloženjem i sudovima White-a: od hip hopa, preko prebukiranih bučnih gitara u „Lazaretto“-u, sumornih klavira i mračnih vokala u „Voices“-u i „Would You Fight for My Love?“, do rasturajućeg voodoo u „That Black Bat Licorice“, koji je podvučen nervoznim mandolinama i vatrenim violinama. Jack White zna kako da napravi nešto što se može nazvati samo čistom zabavom.

Jack White
zna kako da napravi
nešto što se može
nazvati samo čistom
zabavom.

KELIS - FOOD (NINJA TUNE)

Art-pop pionirka Kelis nikada nije bila emotivnija ili intimna nego što je to na svom šestom albumu. Pjevačica je sišla sa EDM 'raketom' koju je vozila na posljednjem albumu "FleshTone", u korist zemaljskih užitaka - izjednačavajući hranu sa seksom. Kelis vas "poziva" na "Breakfast", strastvenu pjesmu koja zvuči kao da je Terence Trent D'Arby došao na audiciju za indie izdavačku kuću „4AD“. Minimalistička produkcija Dave-a Sitek-a je nevjerojatno kul, a upravo on je osigurao da ovo ukusno i neobično "jelo" ne bude "prekuvano".

LANA DEL REY - ULTRAVIOLENCE (UMG RECORDINGS)

Na svom drugom albumu, Lana Del Rey je i dalje tužnom raspoloženju. "Ultraviolence" predstavlja melanolitično puzanje kroz svijet nemogućih romansi, neprekidne zavisnosti, propalog američkog sna.

Približila se hip hopu i sarađivala sa Auerbach-om iz Black Keys, koji je većinu LP-ja producirao u svom studiju. Auerbach u naletima donosi pomalo snažnog bluza i psihodelične gitare, ali se Del Rey (koja je kantautor svih pjesma osim jedne, obrade hita iz pedesetih godina "The Other Woman"), čvrsto drži svoje napućene, kinematografske estetike: sentimentalnost Morricone-a koja zalazi u patetiku, reflektovana kroz maglu hiljadu dramatičnih selfija.

LEONARD COHEN - POPULAR PROBLEMS (COLUMBIA)

„Popular Problems“, Cohen-ov 13. studijski album, sadrži sve po čemu su mu i ostali noviji albumi prepoznatljivi: melodičnu, magičnu promuklost Cohen-ovog finog, ostarjelog glasa i ultramelodične glasove njegovih pratećih vokala, koji su postali važan dio njegovog projekta koliko i on sam. Čini se da je album nastavak „Old Ideas“, albuma iz 2012. godine. Oba odbijaju da podlegnu žanru i oba skromno odaju mudrost, koja se očekuje od ikone poput Cohen-a. Čak i njihovi nazivi spajaju dvije polovine privatne mantere ili

šale, neke vodeće sile iza Cohen-ove inspiracije, "Old ideas, popular problems". To su stvari o kojima je Cohen oduvijek pisao - seks, bog, umjetnost, društvo, misterije.

LYKKE LI - I NEVER LEARN (LL RECORDINGS)

Muzika pjevačice Lykke Li se uvijek činila pomalo nesvakidašnjom, kao sanjive melodije koje dopiru iz magle."Wounded Rhymes" iz 2011. godine ove švedske pjevačice i kantautorke, bio je najdopadljiviji do tada. Album koji je uslijedio nakon njega se suočava sa više istina u melanholičnim pjesama punih slomljenih srca, razočaranja i pokajanja. Neke od njih zvuče gotovo poput himni, kao "Love Me Like I'm Not Made of Stone", koja nosi divnu, sirovu emociju. S druge strane, aranžmani podebljani nasnimavanim glasovima i zgusnutim instrumentima ne doprinose kvalitetu onoliko koliko bi trebali, jer su na albumu najizražajnije jednostavne pjesme. Ukoliko Lykke Li nastavi da usavršava svoj glas, uskoro će važiti za prvaklasnu srodomku.

„Popular Problems“, Cohen-ov 13. studijski album, sadrži sve po čemu su mu i ostali noviji albumi prepoznatljivi: melodičnu, magičnu promuklost Cohen-ovog finog, ostarjelog glasa

PHARRELL - G I R L (COLUMBIA)

Pharrell Williams je davno ovladao gruvom i zvukom, ali nije morao da bude solo zvijezda, jer kako kaže, sve što je imao da prenese, prenio je kroz svoju pomalo divlju produkciju, koju je radio za mnoge, od Keleis do ScHoolboy Q. Svoje umijeće svega nabrojanog je uočljivo ovdje, dok Pharell pruža najintenzivniji pop-soul album nastao posljednjih godina, nadjačavajući čak i zdušne pokušaje

Timberlake-a i Bruno Mars-a. Razlika je u njegovom novootkrivenom osjećaju svrhovitosti. Pjesme o uzdizanju sebe kroz ples? On stvarno u to vjeruje i otjelotvoruje to kroz izobilje muzike i njene vedrine.

ST. VINCENT - ST. VINCENT (LOMA VISTA/REPUBLIC)

Album odaje utisak prebolijevanja, prevazilaženja. Kritika se bazirala na njegovu smjelost, ali što je još impresivnije je - njegova sloboda. Annie Clark je napravila album oslobođen jedne stvari koja je osakatila njegova tri prethodnika, a to je osjećaj da je svaki zaokret smišljen unaprijed, da je zabava zarobljena nekom vrstom namjere. Ovaj album je fleksibilan i fluidan, daleko od remek-djela, ali ipak sjajan album, od početka do kraja. Annie nikada nije bila staloženija, a ujedno i beskrajno opuštena.

THE BLACK KEYS - TURN BLUE (NONE SUCH RECORDS)

„Turn Blue“ predstavlja pravi zaokret „The Black Keys“-a ka odlučnom, originalnom rock-u sa prelazima u blues. I dalje se čuju minimalistička vedrina, energija i snaga sa njihovih prvih albuma od prije deset godina. Ali, ovo je hrabrija priča; ozbiljnija, bogatija i naprednija u svojim hip hop aluzijama. „The Black Keys“ su se kretali ka ovome od svog prvog LP-ja sa Brian "Danger Mouse" Burton-om, "Attack & Release" izdanja iz 2008. godine. "Turn Blue" zvuči kao da su stigli na cilj.

TODD TERJE - IT'S ALBUM TIME (OLSEN RECORDS)

Sa jednim izuzetkom, dugo iščekivani debi Todd Terje-a "It's Album Time" je u potpunosti instrumentalan, ali se čini da Terje pjeva kroz svoje zvukove. Njegov glas je zaigran, ali i zahtjevan poput ekscentričnog profesora Šaljivdžije, koji uprkos tome dobro podučava druge. Iz pjesme u pjesmu, Terje pleše uz sopstveni bubanj, ali ne na izlizani način kopirajući prethodne decenije, već tako što spajajući uticaje proizvodi novi ples za 21. vijek.

m:

POSLOVNI SVIJET

PORODICA I YAHOO!
Marissa Mayer

TEMA BROJA

Windows 10: Ime (ni)je važno

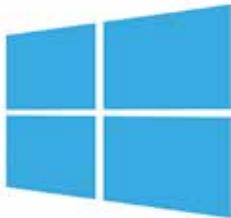
PRIPREMIO: SAVO DRAKULIĆ

Verovatno nema baš previše smisla govoriti o detaljnim tehničkim karakteristikama Windows-a 10, barem dok je ova platforma još uvijek u fazi razvoja, ali ono o čemu se sve više priča jeste odnos „Microsoft“-a prema Windows-u, i to sa bitno pojačanim zanimanjem za želje i mišljenja korisnika, koji će na kraju odrediti da li je ovaj novi operativni sistem uspješan ili ne.

Korisnici su postali bitniji „Microsoft“-u nego što bi se to možda moglo naslutiti. Naime, Windows 8 nije doživio očekivani uspjeh, a tu je i poslovni sektor, koji je prosto nastavio da korišti 12 godina star Windows XP, za koji odnedavno više ne postoji „Microsoft“-ova podrška.

Korisnici u fokusu: Ne treba zaboraviti da je predstavljanje prvih dijelova sistema bilo namijenjeno upravo poslovnom sektoru, kako bi se demonstrirala kompatibilnost, te pokazalo da je moguće bez većih problema preći sa Windows XP na nešto modernije. Tu je i otpor, posebno tradicionalnih PC korisnika, koja nisu

Windows 10

Poznati Start meni se vratio, obezbjeđujući ulaz jednim klikom miša do funkcija i datoteka koje ljudi najčešće koriste, i uključuje novi prostor za personalizaciju omiljenih aplikacija, programa, ljudi i internet sajtova.

mogli da shvate zašto do kazan koncept Windowsa 7 nije nadograđen, već je bez potrebe izmijenjen, i to tako da se dobije hibrid koji niti je naročito pogodan za kontrolu putem touch-a, niti je prihvatljiv za korisnike sa mišem i tastaturom bez radikalnih zahvata, doplaćivanja aplikacija koje su radile ono što je do tada bilo integrисано u Windows

i tako dalje. Zato je „Microsoft“ prikazao kontinuiranu posvećenost u zajedničkom radu sa korisnicima, kako bi pomogao oblikovanju budućeg Windows-a uvođenjem Windows Insider programa (WIP). Windows insajderi mogu da se angažuju u dijalogu sa kompanijom, pružajući povratne

informacije o ranim verzijama proizvoda kroz razvojni ciklus. Program uključuje različite načine angažovanja Windows insajdera za „Microsoft”, uključujući i Windows feedback aplikaciju za dijeljenje sugestija i problema, kao i na Windows forumu kroz interakciju sa „Microsoft”-ovim inženjerima i drugim insajderima.

‘Zakopavanje’ Windows-a 8: lako je Windows 10 i dalje u ranoj fazi razvoja, jer je kao datum izlaska samo uopšteno navedena 2015. godina, ima i dosta zanimljivih stvari u vezi sa novom verzijom. Među ovim interesantnim stvarima su brojnije funkcije koje podržavaju touch, brže izmjene prozora u prikazu, unaprijeđena bezbjednost, poboljšan je Windows Explorer, a tu je čak i povratak dugmeta Start. Iz „Microsoft”-a obećavaju da će verzija 10 biti mnogo bolja nego trenutni Windows 8. Ali, još uvijek je glavno pitanje šta se desilo sa Windowsom 9? Kompanija ga je jednostavno preskočila i to je jedna od stvari o kojoj internet zajednica ne prestaže da raspravlja. Mnogi stručnjaci vjeruju da je to zbog toga što „Microsoft” želi da ostavi Windows 8 ‘u prašini’.

“Jasno, ‘Microsoft’ želi da napravi neku distancu između njihovog trenutnog operativnog sistema Windows 8 i njihovog najnovijeg projekta. Preskačući broj, ‘Microsoft’ možda ponavlja formulu koju su koristili tokom uspješne tranzicije od odbačenog Windows Vista prema Windows-u 7, stvarajući dovoljan kognitivni raskorak, tako da korisnici ‘zaborave’ koliko loš je prethodni operativni sistem bio”, smatra Pete Babb, sa poznatog IT portala InfoWorld.

Windows 10 je vrlo važan korak za nas jer je u pitanju prvi korak za novu generaciju operativnog sistema

Objedinjavanje svih uređaja: Sa druge strane, kompanijin javni stav je da preskakanjem na Windows 10 žele naglasiti napore da se snažno krene naprijed.

“Windows 10 je vrlo važan korak za nas. U pitanju je prvi korak za novu generaciju operativnog sistema Windows, za razliku od još jedne nadogradnje za Windows 8. Projektovali smo Windows 10 tako da može raditi na svemu”, rekao je „Microsoft”-ov čelnik Satya Nadella.

Suštinski, na Windows će se od nadolazeće verzije gledati kao na servis, poput Office-a, koji je svuda. U slučaju da se sve izvede kako je planirano, te „Microsoft” zaista objedini pametne telefone, tablete, laptote i obične računare, pa čak možda i konzole, to bi mogao biti jedan od najvećih iskoraka uopšte. Sa novim Windows operativnim sistemom dolazi i poseban Store u kome će kupci moći da na jednostavan način kupuju različite sadržaje preko svojih Windows uređaja, ma o kom se tipu uređaja radi - laptopu, tabletu, smartfonu, PC računaru.

Broj Windows-a nevažan: Stručnjaci ističu da uopšte više nije bitno da li se platforma zove Windows 9, Windows 10 ili Windows 2015, te smatraju da „Microsoft” to zna i da ih više ne zanima toliko broj verzije. Evo i zašto je to tako.

“Korisnici su umorni od novih verzija operativnih sistema i ne zanima ih toliko više ni to da li je izmjenjivanje

prozora brže ili da li se dugme 'Start' vraća. Nekada je svaka nova verzija Windows-a bila važan događaj, znak napretka, deklaracija obilježavanja napretka tehnologije. Ali, to se promjenilo. Današnja mlađa generacija ljudi koji koriste uređaje, nikada nije doživjela ta raskošna uvođenja novih proizvoda. 'Microsoft' sada razumije to. Kompaniji nije stalo do Windows-a 10 više nego što je briga za Windows 8 ili 9. 'Microsoft'-u je stalo do Windows-a, a broj verzije je irrelevantan", naglašava Gene Marks, iz „Forbes“ magazina.

Marksova poenta je u sljedećem: da li zнате, recimo, koja je najnovija verzija Androida na tržištu? Da li zнате koja je verzija na vašem telefonu? Da li zнате da su svi Androidovi operativni sistemi nazvani po slatkišima? Naravno, mnogi u tehnološkoj zajednici ovo znaju. Ali ne i prosječni korisnici. I nije ih ni briga. Verzija opera-

tivnog sistema njihovog uređaja za njih nema ama baš nikakvog značaja.

Mijenjanje tradicije: „Microsoft“ i njegov direktor Satya Nadella su se brzo prilagodili ovoj realnosti. Preskačući cijeli broj verzije oni skoro pa ismijavaju konvencionalost i mijenjaju tradiciju, dovodeći u pitanje značaj same verzije. Upravo Nadella je kao novi pravac za „Microsoft“ označio onaj da sistem treba da funkcioniše produktivno za sve korisnike na svim uređajima.

„Teško da postoji drugi razlog zašto bi Nadella predstavio potpuno novu verziju operativnog sistema Windows na tako dosadan način. Konferenciju za štampu vodila su dvojica 'strebera' 'Microsoft'-a, za razliku od žurki i rok koncerta, kako se obilježavao izlazak Windows-a u neka stara vremena. Dani kada su operativni sistemi zauzimali centralnu pozornicu su iza nas. Korisnici ne žele da brinu o tome da li je aplikacija kompatibilna ili ne sa njihovim telefonom, tabletom ili PC-jem. Oni samo žele da ona radi. Windows 8? Windows 10? To je potpuno nebitno. U budućnosti, to će sve biti samo - Windows. Tiko i iza scene“, zaključuje Marks.

Rano za (pr)ocjene: Još uvijek je rano prognozirati da li će se Windows 10 pokazati tržišno uspješnijim od aktuelne verzije. Ovoga puta se nije išlo na izlaganje ne-potrebnom riziku, kao kod trenutne platforme Windows

STIŽE I SEKCIJA SA NOTIFIKACIJAMA

„Microsoft“ je nedavno objavio i novi build Technical Preview verzije Windowsa 10, a on će se automatski preuzeti kod svih korisnika testne verzije novog Windows-a.

Build 9860 donosi nekoliko noviteta, od kojih se najviše ističe Action Center sekcija sa notifikacijama, poznata svim korisnicima Windows Phone mobilne platforme. Iz „Microsoft“-a naglašavaju kako će Action Center u Technical Preview verziji Windowsa 10 u početku ponuditi tek osnovne notifikacije, dok će poboljšanja u interfejsu stići nekada kasnije.

Action Center u „Windowsu 10“ će prikazivati sistemske i notifikacije iz raznih aplikacija, od novih mail-ova do instant messaging poziva i Facebook postova.

Pored toga, novi build testne verzije Windows 10 donosi i pojednostavljen način prebacivanja aplikacija sa jednog monitora na drugi, kao i animacije prilikom izmjene aktivnog desktop-a.

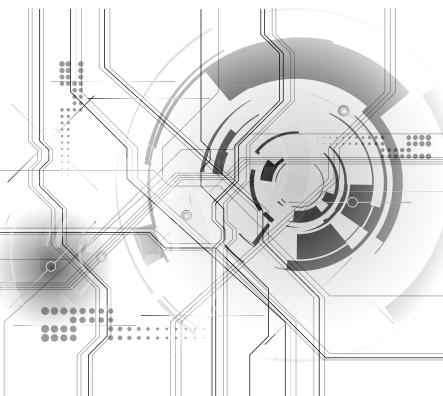
8, već se išlo na poboljšanje sistema uz zadržavanje poznatih elemenata interfejsa. Takođe, plan kompanije o objedinjavanju uređaja ostaje isti, ali je sada otvoreno jedno novo poglavlje.

U svakom slučaju, početkom 2015. Windows 10 bi trebalo da bude predstavljen u verziji Consumer Preview, a ona bi trebala donijeti važnije funkcije namijenjene širokoj grupi korisnika, pa tako i jasniju sliku o svemu, ali za sada prvo treba pričekati najavu ove verzije, baš kao i cijenu sistema.

PIŠE: STAŠA NIKODINOVIC

Živjeti sa robotima

Roboti već odavno nisu samo mehanički batleri koji obavljaju funkcije koje smo im zadali. Sve češće u medijima čitamo o najnovijim verzijama robota koji mašu rukama, trepcu i odgovaraju na pitanja koja im ljudi postavljaju. Roboti su mnogo interaktivniji nego ranije i možemo očekivati da će vještačka inteligencija sve više pomjerati postavljene granice, sviđalo se to nama ili ne.

U Tokiju se svake godine održava IREX, jedan od najvećih svjetskih sajmova robotike, gdje proizvođači predstavljaju najnovija otkrića u ovom polju i sabiraju utiske od protekle godine. Tokom posljednjeg sajma postalo je jasno da su humanoidni roboti, koji svojim izgledom i radnjama sve više imitiraju ljude, budućnost robotike.

Jedan od najvećih pomaka u robotici bio je nastanak robota sa dvije ruke, koji mogu obavljati kompleksne radnje kao što je podizanje predmeta ili mahanje. Ove se radnje možda čine jednostavne, ali bila su potrebna mnoga istraživanja i testiranja kako bi se napravio prelaz sa nekadašnjih industrijskih robota koji su imali samo jednu ruku, na verziju sa dvije ruke. Mnoge kompanije, kao što su "Seiko Epson", "Nachi", "ABB" i "Kawada", sada proizvode robote sa dvije ruke, a očekuje se da će roboti uskoro imati mnogo izoštrenje koordinacijske sposobnosti.

Veliki broj novijih robota ima „oči“ na rukama, odnosno mini-kamere na jednoj ili obje ruke. Roboti na ovaj način

imaju mnogo bolji pregled svog okruženja, što im omogućava da prelaze prepreke na putu. Iako je taj dodatak planiran još prije dvadeset godina, tek su moderne, ultrabrzne kamere to omogućile. Roboti sada imaju mnogo bolju percepciju o dimenzijama objekata oko sebe, što im pomaže prilikom orientacije u prostoru.

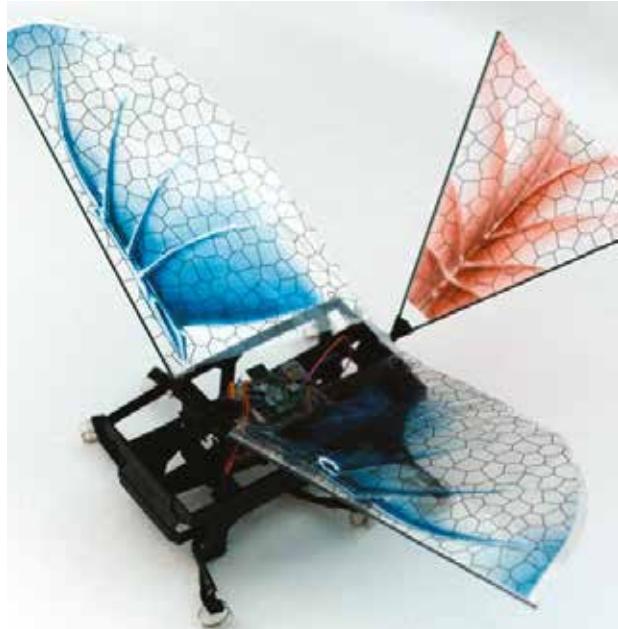
Roboti sada imaju mnogo bolju percepciju o dimenzijama objekata oko sebe, što im pomaže prilikom orientacije u prostoru

---

Važan trend u svijetu robotike su i tzv. „nosivi roboti“, pomoću kojih ljudi mogu povećati svoje fizičke sposobnosti kad je u pitanju prenos tereta. Posebno je zanimljiv egzo-skeleton proizveden u Italiji, koji omogućava onome ko ga nosi da odjednom podiže predmete teške i do 100 kilograma. Mnogi nosivi roboti danas se koriste u polju medicine, prilikom fizioterapije ili rehabilitacije osoba kojima su oštećene motoričke funkcije.

Origami roboti

Još jedan zanimljiv trend u robotici su i origami roboti koji mogu mijenjati svoj oblik i na taj način dosegnuti do

čovjeku teško dostupnih mesta. Origami roboti napravljeni su od nekoliko vrsta materijala: papira, savitljive ploče sa ugrađenom elektronikom, memorijske pjene i sklopova koji se skupljaju pod uticajem toplote, što omogućava robotu da savija noge. Glavna prednost ovog robota je što on može da se složi sam i na taj način prilagodi svom okruženju.

U budućnosti se planira izgradnja ovakvih robota od biorazgradivih materijala koji ne bi štetili okolini. Ova tehnologija podjednako je fascinantna kao i drevna japanska tehnika savijanja papira, po kojoj je robot dobio ime.

Roboti životinje

U svijetu robotike se veoma često mogu vidjeti roboti koju su napravljeni po uzoru na neku životinju. Prije dvije godine naučnici sa Instituta za tehnologiju iz Masačusetsa predstavili su svog robota geparda, napravljenog po uzoru na ovu najbržu kopnenu životinju na planeti, koja može postići maksimalnu brzinu od 120 kilometara na čas. Robot je sastavljen od mehaničkih udova i mišića, a prilikom izgradnje vodilo se računa o tome da svi dijelovi imaju istu težinu kao kod pravog geparda. Iako robot gepard još uvijek ne može trčati brže od 20 kilometara na čas, ovaj projekt dao je veliki doprinos nauci, budući da je pokazao da roboti rađeni po životinjskim ili ljudskim uzorima ne moraju biti ogromne i teške mašine, već da se uz pomoć pametnih inženjerskih rješenja mogu proizvoditi na puno jednostavniji i bolji način.

Još jedan robot koji je iskoristio prirodni potencijal neke životinje je najmanji svjetski leteći robot - robot muva. Američki naučnici kreirali su ovog minijaturnog robota koji je napravljen od karbonskih vlakana, ima superelastične 'mišiće' pomoću kojih pokreće krila i koji je težak samo djelić grama. Ovaj robot bi se u budućnosti mogao koristiti prilikom spasilačkih operacija za navigaciju po zgradama koje se ruše ili gore.

Budućnost robotike je veoma uzbudljiva. Ovo je jedna od naučnih disciplina koja je prošla kroz najveće promjene tokom zadnje decenije, a stručnjaci predviđaju da će se do 2050. godine roboti uvući u svaku poru našeg života. Bilo da se radi o humanoidnim robotima, origami robotima ili robotima koji su napravljeni po uzoru na životinje, svaki od njih je pravo malo čudo tehnologije, koje je zauvijek promijenilo svijet nauke.

Roboti koji pomažu starijim osobama

Roboti će u budućnosti imati sve veću primjenu kao pomagači starijim osobama koje se ne mogu samostalno brinuti o sebi. Šest penzionera iz Evrope trenutno učestvuje u GiraffPlus projektu, u okviru kojeg im robot Mr. Robin pravi društvo i prati njihove vitalne funkcije. Mr. Robina zovu i „Skype na točkovima“, budući da ovaj robot posjeduje monitor putem kojeg korisnik može komunicirati sa doktorom u slučaju da se loše osjeća. Robot ima ugrađene senzore pomoću kojih mjeri težinu, krvni pritisak i nivo šećera u krvi, te dobijene podatke šalje doktoru na dnevnoj bazi. Projekt je zasad u test fazi, ali ako zaživi, mogao bi znatno olakšati i unaprijediti život starijih osoba širom svijeta.

Alibaba kreće u pohod na američko tržište

PRIPREMIO: SAVO DRAKULIĆ

Online kupovina postaje sve zastupljenija i na našim prostorima, a kada su u pitanju najveće svjetske internet prodavnice, većina korisnika uglavnom kupuje robu koju nude eBay ili Amazon.

Svojevrsni pandan ovim tržišnim magnatima je kineska internet prodavnica „Alibaba“, koja nezaustavljivo napreduje, a najjednostavnije je reći da je „Alibaba“ na istoku isto ono što su i „eBay“ i „Amazon“ na Zapadu. Ali, i malo više.

Sa druge strane, uprkos izuzetnom uspjehu, mnogi ljudi van Kine jedva da su primijetili rast kompanije „Alibaba“. Ipak, ovaj gigant online trgovine je pred kraj godine definitivno izbio u prvi plan, kada je objavljeno da je ova firma vrednija od „Amazona“, „Facebook“-a, „IBM“-a i „Intel“-a.

PRODRMALI WALL STREET: Ono što je bitno, „Alibaba“ je veoma uspješno prebrodila izlazak na njujoršku berzu, gdje

je kompanija „Facebook“ prije dvije godine doživjela početno razočaranje. „Alibaba“ će tako steći kapital potreban za ekspanziju van Kine. Akcije ovog e-commerce giganta su tokom prvog dana javne trgovine na berzi skočile preko trećine od inicijalne tražene cijene. Akcije kineske poslovne grupe, koja se sastoji od devet kompanija koje nude sve vrste usluga, od internet prodaje, elektronske pošte do naplate i obavljanja bankovnih transakcija, ponuđene su po cijeni od 68 dolara, ali su već u prvom danu trgovanja dostigle vrijednost od 93 dolara. Ovo je vrijednost kompanije postavilo na 228 milijardi dolara, a jedine kompanije u Americi koje vrijede više su „Apple“ (609 milijardi dolara), „Google“ (400 milijardi) i „Microsoft“ (387 milijardi).

NAJVEĆA SVJETSKA PRODAVNICA: Poznavaoce prilika ovo ne čudi, jer je „Alibaba“ i ranije prodavala robu u većoj vrijednosti nego što to zajedno učine „Amazon“ i „eBay“ zajedno, čime je

postala najveća e-commerce kompanija na svijetu.

Kompanija je u proteklih pet godina imala ogroman rast, a razlog je jačanje kineske srednje klase, koja je sve više trošila na kupovinu robe na e-commerce sajтовимa. E-commerce u Kini porastao je prošle godine za 60 odsto u odnosu na prethodnu, a iz kompanije "Alibaba" su navodili da tek nešto više od pet odsto ukupne kineske potrošnje na kupovinu robe prolazi kroz „Alibaba“ web sajt.

"Vrlo lako bi se moglo dogoditi da iduće godine naš promet bude veći od svih američkih e-commerce kompanija zajedno. Kineski mozak jednako je dobar kao i kefalo drugih, i baš zato

pitanju kineski propisi i uticaj države na posovanje privatnih kompanija, u poslovnim krugovima u SAD i istočnoj Aziji generalno vlada uvjerenje da će „Alibaba“ u budućnosti uspjeti da se dokopa značajnog dijela konkurentnog američkog tržišta.

S druge strane, američka industrija vidi kompaniju „Alibaba“ kao savršeno sredstvo da se probije na tržišta Azije.

JAPANCI PRAVI DOBITNICI: I dok se preduzetnička karijera kineskog milijardera i vlasnika kompanije "Alibaba" već stavlja u ravan sa onom koju su ostvarili Bil Gejts, Stiv Džobs i Voren Bafet, malo je poznato da najveći dio

se mi usuđujemo da se nadmećemo sa Amerikancima. Ako smo dobar tim, i znamo šta želimo, onda jedan naš može da pobijedi deset njihovih", kazao je još prošle godine osnivač kompanije Jack Ma i ispostavilo se da je bio u pravu.

POKORILI KINESKU EKONOMIJU: „Alibaba“ možda nije kreirala neke revolucionarne nove tehnologije, smartphone koji pomjeraju granice ili operativne sisteme naredne generacije, ali u poslovnoj tehnologiji inovacije nisu jedina stvar koja je dostupna. Bitno je i kako tu tehnologiju omogućiti što većem broju ljudi, a to je ona sfera u kojoj „Alibaba“ vodi na tržištu.

Ono čemu se najviše pripisuje ovakav uspjeh „Alibabe“, jeste to što je ona doslovno pokorila kinesku ekonomiju. Takođe, predviđa se da bi „Alibaba“ isto ovo mogla učiniti na američkom, ali i bilo kojem drugom svjetskom tržištu.

PODRŠKA KINESKE VLADE: Još jedna prednost kompanije jeste to što je bezrezervno podržava kineska vlada, koja rado podržava domaću tehnološku industriju, što je u potpunoj suprotnosti sa rivalima koji dolaze iz Amerike.

Mada su pojedini ekonomisti zabrinuti zbog kompetentnosti kineskih menadžera i nedovoljne transparentnosti kada su u

akcija kompanije, čak 32 odsto, u svom posjedu drži japanski biznismen korejskog porijekla Masajoši Son.

Pedeset sedmogodišnji Son, čija se imovina procjenjuje na blizu 17 milijardi dolara, to bogatstvo je stvorio uglavnom u oblasti telekomunikacija, odnosno mobilne telefonije. Njegova kompanija „Softbank“ je posljednjih godina pregazila konkurenčiju u Japanu, tako što je prva potpisala ugovor sa američkim „Apple“-om i znatno prije drugih ponudila pametne telefone svojim mušterijama.

ZARADILI ČAK 4.000 PUTA VIŠE: „Softbank“ je u prvom danu poslovanja akcijama kompanije "Alibaba" na Njujorškoj berzi ostvario dobit od oko 4,5 milijardi dolara. Kuriozitet je, međutim, da je japanska kompanija 2000. godine za samo 20 miliona dolara kupila udio u kompaniji "Alibaba", čija se vrijednost sada procjenjuje na čak 80 milijardi dolara, što znači da je ukupna zarada japanske kompanije na tim akcijama u proteklih 14 godina 4.000 puta veća od uloga!

U izjavi japanskim medijima u Njujorku, koji su željeli da saznaju da li će prosto prodati svoj udio u kompaniji "Alibaba" i otići na dug odmor sa svojim milliardama, šef „Softbank“-a Son je rekao da će nastojati da što duže drži akcije internet giganta u svojim rukama.

Neizvjesna borba za pametni telefon godine

PRIPREMIO: SAVO DRAKULIĆ

Kraj je godine, a to je period kada se, između ostalog, podvlači crta i sumira 360 i kusur dana iza nas. Kada je u pitanju tržište pametnih telefona, tokom proteklih godina dana bilo je zaista mnogo iznenađenja i brojnih odgovora na izazove konkurenциje.

Da ne dužimo previše, donosimo vam listu najboljih telefona 2014. godine, koja je načinjena na osnovu presjeka različitih mišljenja i stavova sa brojnih internet portala koji se bave ovom tematikom. Takođe, mjesto na listi ne igra nikakvu ulogu, kako biste i vi sami mogli da odlučite koji je telefon za vas najbolji u ovoj godini.

HTC One M8

Šta reći o HTC One M8, a da već nije rečeno? U muzici se često kažu da je drugi album najteže napraviti, ali nasljednik „HTC“-ovog One, najboljeg telefona 2013. godine, uzima najbolje od njega i ipak pronalazi dovoljno momenata da ga dodatno unaprijedi, te je upravo zbog toga uspio da ga stručnjaci masovno preporučuju i pored činjenice da je stariji model HTC One još uvijek sjajan telefon.

Brzina kamere je do sada neviđena, Duo Camera je nevjerojatno pametna, Boomsound nadogradnja je impresivna, a dizajn - morate ga uzeti u ruku da se sami uvjerite u njegovu superiornost.

Snapdragon procesor 801 je pojačao bateriju dramatično u odnosu na 600 prošle godine, a to znači da se fotografije takođe procesuiraju mnogo brže, a čak je i prednja kamera mnogo bolja.

Igrice, filmovi, fotografije, pretraživanje interneta, sve funkcioniše kako dobro, a ono što se krije u ovom telefonu lako briše ono što konkurenca ima da ponudi. LG je prišao blizu sa G3, dok iPhone 6 i dalje kaska zbog cijene i, neobjašnjivo, ekrana niže rezolucije. HTC One M8 je toliko dobar telefon da je pravo pitanje, u stvari, da li će HTC One M9 moći uopšte da ode korak dalje.

Nokia Lumia 930

Naklon za Nokia Lumia, koja je zaista lijep telefon. Lumia 930 ima nedostataka u odnosu na konkurenčiju, ali samo u nekoliko oblasti. Windows Phone još uvijek nije potpuno prihvaćen operativni sistem za većinu ljudi, zahvaljujući nešto siromašnjim aplikacijama i manjom količinom kontrole. Ali, opet, za mnoge korisnike poboljšani Office, te funkcionalnost i jednostavni interfejs je pravo blago.

Lumia 930 je moćan telefon, jednako po pitanju dizajna i snage, mada možda malčice zaostaje kod drugog elementa. Ali, u kombinaciji sa fantastičnom kamerom, Lumia 930 je telefon koji je veoma lako preporučiti onima koji traže nešto drugačije.

Kvalitet izrade je odličan, rezultati moćne kamere su neviđene fotografije, a bežično punjenje funkcioniše savršeno. Ako ste ljubitelj Windows-a, od ovoga nema bolje.

iPhone 6

iPhone 6 je pravi korak naprijed za „Apple“ i telefon koji je pravo uživanje koristiti, držati i osjetiti u ruci.

Ne ističe se iznad bilo kojeg segmenta u odnosu na ostale smartfone, sem možda kada je u pitanju interfejs, koji sa iOS 8 vjerovatno najbolje spaja intuitivnost i jednostavnost. Ali, ima sve ono što ga i čini posebnim, jednostavno dobro funkcioniše.

Kamera je niže rezolucije, ali je brza i jednostavna za korišćenje. Rezolucija ekrana je suviše niska u odnosu na konkurentne telefone, ali se ističe bojom i osvjetljenjem. I ponovo taj dizajn - prosto odlično leži u ruci.

LG G3

LG G3 treba da bude dobar, jer je zasnovan na naporom trudu uloženom u G2, koji je moćan, dobro napravljen telefon, a ne košta mnogo.

Šta je onda LG uradio sa G3? Napravio je najljepši i najošttriјi ekran na svijetu. Sada već ima i drugih, ali G3 je bio prvi.

Riječ je oQHD ekranu, što znači da ima četiri puta više piksela od nekih telefona sa ove liste, a takođe dolazi sa brojnim drugim poboljšanjima, iako je zbog upakovanih dodatnih piksela ekran za njansu tamniji od ostalih na tržištu.

Laserski auto-fokus? Tu je. Poboljšani dizajn? Tu je. Remontovan i pojednostavljen interfejs? I on je tu. Možda je malo preveliki za nečije ruke, s obzirom na 5,5 - inčni ekran, tako da je na samom rubu fablet teritorije.

Ali, to ne umanjuje kvalitet ovog sjajnog telefona, koji ima elegantan, prefinjen dizajn, a pored brojnih funkcija ima izmjenjivu bateriju i memorijsku karticu, dvije stvari koje su nedostajale prethodniku.

Samsung Galaxy Note 4

Samsung je ponovo uspio da spakuje toliko dobrih stvari u Note 4. Glavna stvar je ekran: Super AMOLED

tehnologija u kombinaciji sa rezolucijom QHD znači oštru sliku, sa koje je jednostavno teško skinuti oči.

Kamera je prelijepa, a snagom, Note 4 spada u uređaje sljedeće generacije. Cijela stvar podržava više nego korisna S Pen, olovčica koja će vam pomoći da isječete i sačuvate ili zapišete sve što vam je važno.

Iako ima velike prednosti nad LG G3 na mnogo polja, ne može da se takmiči sa cijenom južnokorejskih rivala - i to je nedostatak ovog fableta.

Ali, ovo je fablet najbliži 'prosječnom' smartfonu koju je do sada viđen, a poseduje i najviše u tom ograničenom prostoru koji dlan može držati. Odličan posao, nadamo se da će Galaxy S6 biti još impresivniji.

Sony Xperia Z3

Xperia Z3 je stigla malo prerano, posebno nakon izlaska Z2, ne sa velikom količinom nadgradnji, ali je i dalje veoma lijep telefon.

Dizajnom je vatkiji i ekran je veoma jasan, a i dalje su tu sve karakteristike po kojima je „Sony“ poznat, kao što je Bravia tehnologija ekrana i poboljšan audio izlaz.

Kamera, nažalost, nije unaprijeđena, te još uvijek ima neke nedosljednosti za koje se očekivalo da će ih „Sony“ ispeglati, pa još uvijek nije na nivou drugih na tržištu.

Ipak, Z3 je sjajan telefon ako želite snažnu kameru, koja će vas naučiti složenim opcijama, i ako želite zaista jasan ekran, onda je Z3 i te kako vrijedan pažnje.

Samsung Galaxy S5

Bilo je dosta buke oko novog Galaxy S, i to s punim pravom. Radi se o daleko najboljem telefonu koji je „Samsung“ ikada proizveo, izuzetno brzom i jakom, i sa velikim 5,1-inčnim ekranom.

Zatim, tu je i činjenica da je Qualcomm Snapdragon 801 CPU i dalje veoma dobar procesor za bilo koji smartfon. Čak i sada je Galaxy S5 jedan od najboljih telefona na tržištu, kada je u pitanju trajanje baterije, pobijedivši impresivni M8 u tom smislu. Note 4 je bolja opcija sada, ako se možete nositi sa njegovom veličinom, naravno.

„Samsung“ je takođe zanemario ‘inovaciju’ vazdušnih gestova iz prošle godine. Oni su tu, ali ne i u fokusu, te poboljšao hardver boljom kamerom, a ima i skener otiska prsta i monitor otkucanja srca.

Google Nexus 6

Nexus 6 je ogroman pametni telefon, koji se lako može pogrešno zamijeniti za tablet. To je u osnovi gigantski Moto X sa nekim novim funkcijama i pojačanim specifikacijama.

Kao što se očekivalo, radi na Androidu 5.0 (poznatom i kao Android Lollipop), a ovaj uređaj je zaista ogroman. Sa 5,9 - inčnim ekranom i 10milimetra debljine, novi Google Nexus 6 je prava zvijer od smartfona.

Zašto? Prvo, veliki ekran QHD će je sjajan za gledanje videa, čitanje i gledanje fotografija. Drugo, veći i malo deblji telefon znači veću 3220 mAh bateriju. Takođe, dolazi sa rezolucijom od 2560 x 1440 piksela, a jedini drugi telefon koji može time da se pohvali je 5,5-inčni LG G3.

Huawei Ascend Mate7

Najnoviji model kineske kompanije nudi alternativu Ascenda P7, zbog zaista ogromnog ekrana od 6 inča kojim se ovaj uređaj može pohvaliti. Nasljednik jeprošlogodišnjeg Ascend Mate2, ali i zapravo manji od njega, kada je ekran u pitanju.

Ascend Mate 7 je veliki telefon, da ne bude zabune. S obzirom na kolosalni ekran, nemoguće je da ne bude. Međutim ono što je „Huawei“ ostvario je da je samo trunku veći od Samsung Galaxy Note 4. Pored velikog ekrana, tu je i velika baterija od čak 4100mAh, ali i tanko aluminijumsko kućište, koje je relativno lagano.

Novitet je i skener otiska prsta, koji se kod Mate 7 nalazi na poleđini telefona, tako da kako god uhvatite telefon, bićete na dohvat njegovog ‘dugmeta’ za otključavanje.

Sony Xperia Z3 Compact

Manje moćan sa manjom rezolucijom ekrana od svog većeg brata? Kako je onda Z3 Compact uopšte na listi?

To je jednostavno - kod ove stvarčica se sve vrati oko snage iz većeg modela, ali sa manjim tijelom. To znači Remote Play za vaš PlayStation 4, zatim kamera od 20.7 megapiksela, jasni IPS LCD ekran. Ima sve to, ali je mnogo, mnogo ugodniji za držanje.

I cijena mu je daleko niža, pa ako želite odlično osvjetljen Full HD ekran i skoro svaku drugu funkciju u manjem telefonu, što znači i manji uticaj na vaš džep - i figurativno, ovo je pravi telefon.

Tesla tablet - prvi tablet koji nam stiže iz Srbije

PIŠE: SVETOZAR GARDINOVAČKI

Da mi je neko prije dvije godine rekao da će imati u ruci tablet koji je "made in Serbia" i koji će pritom imati obećavajuće performanse, sigurno bih njega ili nju zamolio da produži. Ali, eto, osvanulo je i to junsко jutro kada smo u digitalnim medijima mogli da pročitamo da je na teritoriju Srbije stigao Tesla tablet, prvi srpski tablet koji je nastao saradnjom firme „ComTrade“ iz Beograda i 'velikog' „Intel“-a. Da se razumijemo, ne postoji u Beogradu firma u kojoj Miroslav, Nikola i Slobodan (prim. aut.) šrafcigerima uglavljuju „Intel“-ove procesore u kućište, ali i ove moje „Nike“ patike su iz Vijetnama, jelte. Ali, da vas poštudem moje jeftine metafore, evo ga Tesla tablet na stolu, ispred mene, pa će vam u narednih nekoliko rečenica prenijeti svoje impresije.

Prvo i osnovno što moram primjetiti je sama ambalaža, predivna kutija od čvrstog kartona, sa magnetnim poklopcom, koja zaista uliva osjećaj lukuša, iako je samo ambalaža u pitanju, najavljuje uređaj visokog kvaliteta.

Prvi kontakt za uređajem je nejeverovatan! Tablet je veoma lijep, jednostavnim riječima. Materijal izrade uliva veliko povjerenje, a debljina od 7,2mm zaista prija ruci, muškoj ili ženskoj. Praznina tableta je od mat plastike, dok je prednja strana od stakla otpornog na ogrebotine, ispod kojeg je ISP kapacitivni ekran veličine 7,85 inča, odakle potiče i ime ovog tableta. Sve je crne boje, sa malim, bijelim ozнакama dugmića, bez aluminijumskih lajsni, ivica i ostalih kič detalja koje možemo vidjeti na većem broju tableta iz mnogo više cjenovne kategorije, nažalost.

Ovaj, mogu već sada reći, sjajan tablet, opremljen je veoma zanimljivim Intel Atom Z2580 procesorom sa dva jezgra i isto toliko gigaherca, kao i Intel Hyper Threading Technology, što u startu najavljuje visoke performanse. Nakon toga, tu je Bluetooth 4.0, WiFi 802.11 b/g/n kao i podrška za 3G USB modeme, što će

svakako zadovoljiti sve naše svakodnevne potrebe za internetom i povezivanjem sa drugim uređajima. Za sve one koji vole video igre, tu je PowerVR SGX 544 MP2 grafički modul koji bi trebao zadovoljiti čak i za najzahtjevnije igre posljednje generacije u momentu pisanja ovog teksta. A, da bi sve ovo funkcionalo kako treba, tu je 1GB DDR2 RAM memorije, kao i 16GB FLASH memorije od koje je korisniku dostupno nešto preko 12GB. Baterija od 3750mAh bi trebalo da omogući uređaju ovih performansi razumno autonomiju. Od ostalih komponenti, Tesla se može pojaviti sa dvije kamere (2Mpx sa prednje strane i 5Mpx sa zadnje strane), microSD čitačem kartica i G-senzorom, a na kraju i GPS + AGPS tehnologijom koja je rijetkost čak i kod tableta više cjenovne kategorije. Nabrojani hardver pokreće Android 4.2 JellyBean, koji je više nego dobro optimizovan za rad na ovom uređaju, te je cijelokupno iskustvo u testiranju ovog tableta veoma pozitivno.

Uz standardan paket programa koji nam Android donosi, u Tesli zatičemo nekoliko dodatnih aplikacija poput Telegraf, Donesi.com, Aldiko itd., ali generalno bez gomile aplikacija koje većina korisnika nikada neće koristiti, a mnogi proizvođači ih fabrički instaliraju u svoje uređaje.

Da rezimiramo: Tesla 7.85 tablet je jedan veoma moćan, lijepo dizajniran uređaj baziran na već proslavljenoj Intel CloverTrail+ platformi, koji će sigurno zadovoljiti potrebe čak i onih najzahtjevnijih korisnika. Do kraja pisanja

Tesla 7.85 tablet je jedan veoma moćan, lijepo dizajniran uređaj

ovog teksta, programske propuste i bagove u ovom uređaju nisam uspio da otkrijem, te ništa sem riječi hvale za ovaj tablet ne mogu da napišem. Cijena uređaja, koja je, moramo priznati, znatno ispod cijene konkurenčkih uređaja slične hardverske konfiguracije, Teslu definitivno svrstava u BEST BUY kategoriju tableta niže cjenovne kategorije, jer svojim dizajnom, kvalitetom izrade i samim funkcionisanjem veoma nadmašuje očekivanja.

Bicikl koji se sam zaključava i **SAMSUNG pametni bicikl**

PIŠE: STAŠA NIKODINOVIC

Jedno od omiljenih prevoznih sredstava na svijetu, bicikl, dobio je novo ruho. Uskoro ćemo imati priliku da vozimo pametne bicikle koji će našu vožnju ulicama učiniti sigurnijom nego ikada.

Priča počinje u Italiji, gdje se smatra da su bicikli najnesigurnija prevozna sredstva i uzrok velikog broja saobraćajnih nesreća. Mladi ljudi često ne žele da nose sigurnosnu opremu zato što smatraju da nije dovoljno moderna ili ugodna za nošenje.

Kompanija „Samsung“ je ove godine osnovala „Samsung Maestros“ akademiju, digitalnu platformu koja povezuje poznate italijanske umjetnike sa mladim nadama u svijetu dizajna. Tako su se povezali Giovanni Pelizzoli, poznati italijanski dizajner okvira za bicikle i mlada dizajnerka Alice Biotti. Rezultat je bio prvi Samsungov prototip ‘pametnog’ bicikla.

Ovaj dvotočkaš uključuje bateriju, zadnju kameru, wi-fi kao i svojevrsne Bluetooth rutere. Posebna zanimljivost „Samsung“-ovog pametnog bicikla su laserski projektori koji označavaju svijetleće crvene linije na putu ispred bicikla,

„Samsung“ je napravio pametni bicikl, a u Čileu je grupa studenata otisla još jedan korak dalje

Što je veoma korisno tokom vožnje u noćnim uslovima. Sve funkcije na biciklu kontrolišu se putem Samsung smartfona, koji detektuje preslabo svjetlo i automatski aktivira lasere. Smartfon je postavljen na dijelu na kojem se spajaju ručke bicikla i prikuplja podatke o brzini i pređenoj udaljenosti tokom vožnje. Ovi podaci bi mogli kasnije pomoći vladama mnogih zemalja da zaključe gdje je najpotrebnija izgradnja novih biciklističkih staza.

„Samsung“ je napravio pametni bicikl, a u Čileu je grupa studenata otisla još jedan korak dalje. Jedan od najvećih problema sa biciklima je što su veoma često predmet krađe. Moderna tehnologija pronašla je rješenje i za ovaj problem. Tri studenta mašinstva iz Čilea, Juan José Monsalve, Andrés Roi i Cristóbal Cabello, su u sklopu projekta na fakultetu izumili bicikl koji je nemoguće ukrasti. Bicikl su nazvali „Yerka“, što na nordijskom jeziku znači snaga.

„Yerka“ bicikl je moguće ukrasti jedino ako se presječe čitav okvir bicikla. Korisnici ovog bicikla više neće morati da nose katanac, budući da će moći osigurati svoj bicikl uz pomoć nekoliko jednostavnih mehaničkih radnji za manje od 20 sekundi. Ovaj bicikl se zaključava tako što se prisloni uz drvo, šipku ili uličnu lampu, otvore dvije poluge smještene ispod pedale i guvernale, koje se zatim povežu uz pomoć šip-

ke na kojoj se nalazi sic. Ideja je bila da se što bolje iskoriste svi dijelovi bicikla.

I druge kompanije kao što su Apple i Audi trenutno rade na prototipima pametnog bicikla, kao i na

mehanizmima koji će povećati sigurnost pri vožnji. Očekuje se da će se u narednih pet godina pojaviti veliki broj novih modela pametnog bicikla.

SEO i ASO

Search

PIŠE: NEMANJA KRECELJ

ŠTA JE SEO?

Search engine optimization (skraćeno SEO) - ili ako prevedemo na naš jezik, optimizacija za pretraživače je posebna oblast u internet marketingu, koja služi da sajt kompanije, proizvod ili bilo šta što se nalazi na web sajtu dobije bolju poziciju na pretraživačima, i samim tim dobije veći broj prirodnih posjeta, odnosno potencijalnih kupaca na sajtu. SEO možemo uporediti sa primjerom iz "offline" svijeta, npr. osoba otvara novu prodavnicu u nekom glavnem gradu, prodavnica može da prodaje bilo koju robu, a da bi dobila više kupaca, kao i osoba koje će posjetiti njegovu prodavnici, lokacija prodavnice u tome igra veliku ulogu. Za najprometniju ulicu u nekom gradu ćemo prostor platiti najskuplje, ali će se isplatiti. Isti je slučaj kada je SEO u pitanju.

Osoba će napraviti web shop, gdje će takođe da prodaje određene proizvode. Da bi ljudi kupovali te proizvode, mora da sa svojim sajtom bude dobro pozicioniran na pretraživačima, prvenstveno na Google pretraživaču. Ako taj web shop prodaje ženske kapute, tu se angažuje SEO stručnjak koji će da istraži online tržište ženskih kaputa za regiju u kojoj posluje taj web shop, bilo to globalno ili samo lokalno. Pomoću raznih tehnika pretrage ključnih riječi radi se plan za koje ključne riječi je potrebno da se taj web shop pozicionira na prvo mjesto na pretraživačima, kako bi osobe koje su zainteresovane za takav proizvod, pomoći pretraživača ukucale u pretragu određen pojmom, npr. "ženski kaputi Banja Luka", i upravo da im se kao prvi rezultat ponudi spomenuti web shop.

SEO je dugotrajan proces koji se radi godinama, a velike kompanije, čiji sajtovi imaju i po nekoliko hiljada stranica, većinom imaju poseban odjel SEO stručnjaka koji svakodnevno rade na pozicioniranju njihovog sajta. U svijetu, neke od najprofitabilnijih niša koje imaju najveću konkurenčiju na pretraživačima su osiguranja, krediti, advokati, nekretnine, obrazovanje... gdje se za kvalitetne SEO usluge izdvaja i do nekoliko stotina hiljada dolara mjesечно.

SEO je dugoročno isplativ, ukoliko se radi na pravi način, a od svih vrsta marketing usluga, SEO je već godinama metoda koja ima najveći ROI, odnosno najveći povrat na uloženi novac.

Šta je ASO?

Isti je princip kao i kod optimizacije za pretraživače koju smo prethodno objasnili. Samo što je ASO skraćeno od "App Store Optimization", odnosno optimizacija za prodavnice aplikacija.

Aplikacije za pametne telefone su postale potpuni hit u posljednje vrijeme, i postaje sve teže nove aplikacije izgurati na tržište sa konkurencijom. U odnosu na SEO, koji je prisutan na tržištu već 15 godina, ASO je na tržištu svega par godina, i još uvijek mali broj pojedinaca ili agencija radi ovaj posao. Tako da je i manje metoda kojima se ASO radi. Isti je princip kao i sa sajtovima, što više posjeta veća je mogućnost da se prodaju proizvodi, a tako je i sa aplikacijama za pametne telefone. Što imate bolju poziciju za određene ključne riječi koje se kucaju na raznim online prodavnicama za aplikacije, veća je mogućnost da će aplikaciju koja je pozicionirana na prvom mjestu za te ključne riječi instalirati veći broj ljudi, samim tim i vlasnik aplikacije će imati veći profit.

ASO nije jedini način za promociju aplikacija na online prodavnicama aplikacija, ali svakako je jedna od metoda u koju je potrebno uložiti kako bi se pružila šansa odličnoj aplikaciji da pronađe svoje mjesto na tržištu, na kojem trenutno imamo preko dva miliona različitih aplikacija.

BRENDOVI KOJIMA VJERUJEMO

Huawei Ascend G630

- izbor zbog kojeg se nećete pokajati

PRIPREMIO: SAVO DRAKULIĆ

Huawei" je već u nekoliko navrata dokazao da je dorastao velikim 'igračima' kada su u pitanju pametni telefoni. Glavni razlog je linija pristupačnih, ali zato vrhunskih modela pametnih telefona ovog kineskog proizvođača, ali i zato što pažljivo osluškuju potrebe svih grupa korisnika, što su još jednom dokazali.

Naime, iz kompanije "Huawei" na naše tržište stiže novi pametni telefon pod šifrom Ascend G630, a u pitanju je uređaj koji pripada srednjoj cjenovnoj klasi, koji se već nalazi u ponudi kompanije m:tel. Ipak, uopšte nije riječ o jeftinom telefonu kada se govori o njegovim tehničkim karakteristikama, jer je u tom smislu G630 prilično napredan uređaj. Za one koji se nešto više razumiju u pametne telefone, najkorisnije informacije su one da posjeduje procesor sa četiri jezgra, ekran HD rezolucije od pet inča, te kameru sa osam megapiksela.

Smartfon Ascend G630 izgleda kao tipični "Huawei" predstavnik, pa iako sada gotovo svi telefoni liče jedni na druge, G630 ima klasičan izgled, prepoznatljiv po pravougaonom okviru boje srebra po obodu. Prednju stranu telefona štiti izdržljivo staklo, i to tako dobro da se na njemu

čak ni nakon mjesec dana korišćenja neće pojavitи nikakve ogrebotine. Površina stakla ima i poseban premaz, zbog kojeg ne ostaju tragovi prstiju, a osjećaj dodira je veoma priјatan i prst veoma lako klizi po staklu. Zadnja strana uređaja napravljena je matirana, tako da vam Ascend G630 neće kliziti iz ruke. Iako je uobičajenih dimenzija kao i ostali smartfoni sa spomenutom veličinom ekrana, prijatno će vas iznenaditi debljina od samo 7,8 milimetara, što je za ovu klasu uređaja izuzetno.

Uredaj koristi izmjenjivu Li-Ion bateriju kapaciteta 2.000 mAh, ali rezultati korišćenja će vas iznenaditi, imajući u vidu njen mali kapacitet. Tako G630 bez problema može izdržati oko 10 sati razgovora, a ako koristite internet potrajaće oko 18 sati. Tu je i nekoliko režima uštede energije, koje sami možete podesiti, a meni će vam prikazati nivo potrošnje energije i softvera i hardvera, preostalo vrijeme rada.

Ascend G630 je opremljen sa dvije kamere, glavnom od 8 megapiksela i sekundarnom rezolucije 1.3 MP.

Zbog svega navedenog, Huawei G630 može najbolji je izbor za vaš novi pametni telefon. Tačnije, ako vam je potreban smartfon za svakodnevnu upotrebu i surfovanje internetom sa odličnim prikazom vizuelnih sadržaja, definitivno imajte na umu ovaj telefon.

Sve dodatne informacije o ovom, ali i ostalim modelima koje je kreirao "Huawei", možete naći u najbližoj poslovnicu kompanije m:tel.

Galaxy K Zoom

- savršeno iskustvo fotografisanja

Kreativna radionica „Samsung Electronics“-a, načinila je pametni telefon iz Galaxy porodice, naziva K Zoom, koji akcenat stavlja na naprednu kameru kojom je ovaj uređaj opremljen. Galaxy K Zoom korisnicima omogućuju zabavno i jednostavno snimanje fotografija, povezujući „Samsung“-ovo dugogodišnje iskustvo u izradi naprednih digitalnih kamera i pametnih telefona. Takođe, Galaxy K Zoom uređajem „Samsung“ dodatno želi naglasiti predanost u stvaranju proizvoda koji zadovoljavaju raznolike potrebe

Proizvod koji zadovoljava raznolike potrebe njegovih korisnika

njihovih korisnika. Zato Galaxy K Zoom korisnicima omogućuje da jednostavno i bez napora snime i sačuvaju najvažnije trenutke iz svakodnevnog života, uz fantastičnu čistoću slike i naprednu povezivost Galaxy pametnog telefona, a za jedinstveno i cijelovito mobilno iskustvo.

Galaxy K Zoom nudi napredni sistem kamere, osmišljen kako bi ponudio kontrolu i funkcionalnost sličnu profesionalnim fotoaparatima, i na taj način osigurava da važni trenuci u životima korisnika ne budu propušteni, te da ih uvijek snime savršeno jasno.

Galaxy K Zoom je opremljen novim sočivima koje omogućavaju desetostruko optičko uvećanje u tankom i elegantnom kućištu. Iz „Samsung“-a stavlaju i naglasak na BSI CMOS senzor od 20,7 megapiksela za fotografije savršene čistoće i bogatih detalja. Tu je i sistem optičke stabilizacije slike, koji umanjuje šum uzrokovani kretanjem i u uslovima smanjenog osvjetljenja, tako da korisnici mogu snimati fotografije i video-sadržaje Full HD rezolucije. Dodatno, ovaj smartfon ima ugrađen ksenonski blic, koji pruža jače svjetlo i prirodnije osvjetljenje, u poređenju sa uobičajenim LED blicevima.

Ovaj nesvakidašnji uređaj nudi i napredne funkcije i funkcionalnosti kamere, kao što su automatski fokus i automatska ekspozicija, ravnomjerni balans svjetlosti i čistoće slike, kao i novu generaciju "Pro Suggest" načina rada. On korisnicima nudi pet optimizovanih postavki filtera, a među njima i postavku "Selfie Alarm", koja korisnicima omogućuje snimanje autoportreta, uz praćenje i fokusiranje korisnika u pokretu.

„Samsung“-ov K Zoom nudi i sve postavke koje korisnici inače očekuju od Galaxy pametnih telefona. Tako nudi i "Ultra Power Saving" način rada za smanjenu potrošnju baterije, "S Health Lite", aplikaciju za lične savjete o vježbanju i zdravoj prehrani, te "Studio" aplikacije za jednostavnu obradu snimljenih fotografija i video-sadržaja.

Više detalja o ponudi potražite na www.mtel.ba ili u najbližoj m:tel poslovni

SVJETSKI DOGAĐAJI

IFA Berlin 2014 -

najveći svjetski sajam potrošačke elektronike

IFA Berlin (Internationale Funkausstellung- IFA) je najveći sajam radijske, televizijske i komunikacijske opreme na svijetu. Prvi put je održan 1924. godine kao "Velika njemačka telekomunikacijska izložba", do danas se razvio u najvažniji i najveći svjetski sajam za potrošačku elektroniku i bijelu tehniku, a ove godine održan je od 4. do 9. septembra.

PRIPREMILA: MILICA STOJAKOVIĆ

IFA Berlin iz godine u godinu obara mnoge rekorde kada je riječ o broju izlagača, kvadratnim metrima koje zauzima prostor sajmišta, te donosi niz svjetskih premijera tehnoloških dostignuća iz područja potrošačke elektronike. Mnogi svjetski brendovi upravo po prvi put predstavljaju svoje najuspješnije i vodeće modele na ovom sajmu, jer zaista cijeli svijet čeka da vidi šta će biti predstavljeno na sajmu IFA Berlin.

Nijedna druga manifestacija ove vrste ne nudi tako opširan pregled globalnog tržišta i mogućnost za doživljaj najnovijih proizvoda i inovacija iz prve ruke, kao što je IFA u Berlinu. Ovaj sajam ujedno predstavlja i najvažnije poslovno i društveno mjesto, na kojem se susreću distributeri, kupci i stručnjaci iz ovog područja.

Nemoguće je obuhvatiti sve proizvode, niti predstaviti sve brendove koji su ove godine izlagali na IFA sajmu, te smo odabrali one najzvučnije i njihove najinteresantnije vodeće modele kada je riječ o pametnim telefonima i gadžetima za pametne telefone.

Kompanija „Samsung“ je na IFA sajmu u Berlinu predstavila svoj dugo očekivani Galaxy Note 4 fablet. Riječ je o fabletu četvrte generacije, nasljedniku prošlogodišnjeg Galaxy Note 3 modela, koji donosi do sada neviđeno, kako korisničko, tako i ono softversko pa i hardversko iskustvo, što ga postavlja u sam vrh ponude ovog južnokorejskog diva.

„Sony“ je najveći proizvođač koji je na ovogodišnjem IFA

Nijedna druga manifestacija ove vrste ne nudi tako opširan pregled globalnog tržišta i mogućnost za doživljaj najnovijih proizvoda

sajmu predstavio najveći broj noviteta, od kojih je najzanimljiviji i najiščekivaniji bio pametni telefon Xperia Z3. Ali, osim ovog fantastičnog modela, „Sony“ je, između ostalog, predstavio i Xperia Z3 Compact, Xperia Z3 Tablet te Sony SmartWatch 3, naočare za virtuelnu stvarnost, te posebne dodatke za Sony PlayStation 4.

„Huawei“ se predstavio svojim najnovijim modelom Ascent Mate 7 fabletom, takođe vodećim modelom ove kompanije, koji svojim performansama stoji rame uz rame sa ostalim svjetskim brendovima. Ovaj model pruža izuzetno korisničko iskustvo, posjeduje ekran od 6 inča i Full HD rezoluciju, sa značajnim softverskim unapređe-

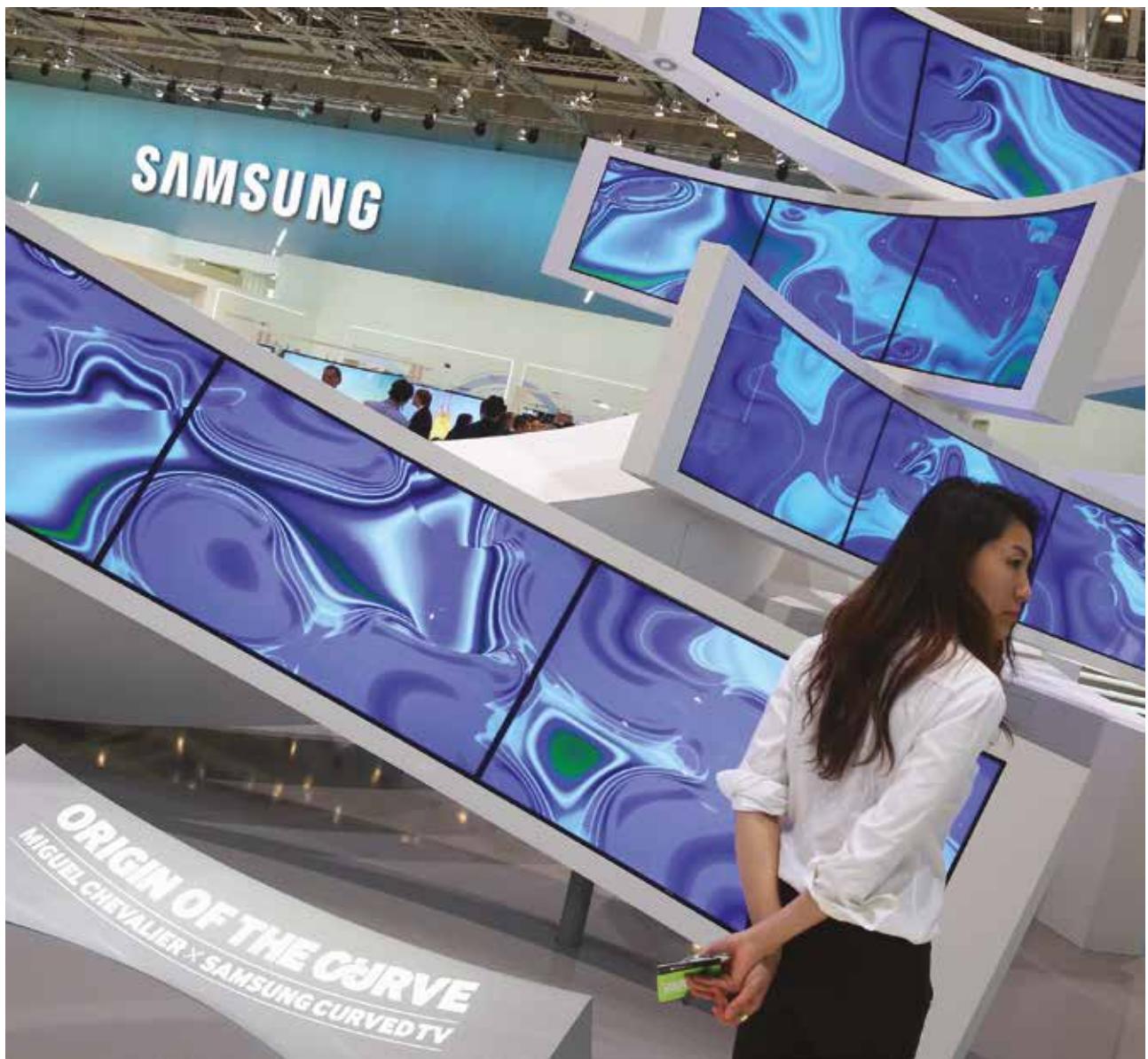

njima i novitetima kakvi dolikuju fabletu nove generacije. Ove godine, "HTC" je privukao pažnju svojim Desire 820 telefonom, jer upravo je ovaj model prvi pametni telefon koji dolazi sa impresivnim 64-bitnim procesorom. „Nokia“ je na ovogodišnjem sajmu predstavila dva Nokia Lumia, odnosno Microsoft Mobile, pametna telefona. Riječ je o dugo očekivanim Lumia 830 te Lumia 730 modelima. Lumia 830 je predstavnik najvišeg tržišnog ranga, te vodeći model ove kompanije, dok je Lumia 730 namijenjena srednjem tržišnom rangu.

Čini se da su pametni satovi postali među traženijim gadžetima, jer je i "LG" predstavio svoj model - G Watch R, a ova kompanija je na IFA sajmu predstavila i LG G3 Stylus, kao što samo ime govori, olovku namijenjenu ovogodišnjem vodećem modelu LG G3 pametnog telefona.

Kompanija „Lenovo“ je predstavila svoj Vibe X2 pametni telefon. Riječ je, svakako, o vodećem modelu ove kompanije, te modelu koji će svojim opcijama i korisničkim iskustvom podići ljestvicu „Lenovo“ kvaliteta u segmentu pametnih telefona. Iz kompanije „Lenovo“ najavili su i da će njihovi pametni telefoni uveliko biti bazirani na kvalitet, te tržišni plasman dobro poznatog brenda „Motorola“, čiji je „Lenovo“ vlasnik.

Proizvođači i modeli koje smo spomenuli su samo mali segment ponude ovog sajma. Ove godine je predstavljeno nekoliko hiljada najrazličitijih uređaja iz oblasti radijske, televizijske i komunikacijske opreme, a zaljubljenicima u tehniku koji prate svjetske trendove, svakako preporučujemo da sljedeće godine posjete IFA Berlin 2015, koji će biti održan takođe od 4. do 9. septembra.

PRIČA O USPJEHU

Marissa Mayer

PORODICA I YAHOO!

Kada je tokom 2012. godine „Yahoo“ objavio da traži novog izvršnog direktora, mnoge oči su bile uprte u ovog posustalog medijskog giganta. Pojavile su se razne spekulacije o tome ko bi mogao preuzeti tu ulogu i spominjala su se mnoga zvučna imena Silikonske doline.

PIŠE: STAŠA NIKODINOVIC

Ovo je bila vjerovatno najvažnija odluka u istoriji kompanije koja je odavno izgubila svoj stari sjaj i mjesto jednog od najpopularnijih pretraživača. Iako je većina mislila kako će privremeni izvršni direktor Ross Levinsohn dobiti posao, došlo je do velikog preokreta koji je zauvijek promijenio poslovni svijet. Ubrzo nakon zatvaranja berze na Wall street-u, 16. jula, objavljeno je kako će novi izvršni direktor „Yahoo“-a postati Marissa Mayer, kompjuterska inženjerka koja je prije toga bila jedna od ključnih osoba u „Google“-u.

Ova vijest bila je šokantna iz više razloga. Njen odabir bio je obavljen u potpunoj tajnosti i ona do samog kraja uopšte nije spominjana kao potencijalni kandidat za posao. Osim toga, nije bilo nikakvih naznaka da ona planira odlazak iz „Google“-a. I na kraju, tu je bio i posljednji, ali i najvažniji razlog: Marissa Mayer bila je žena.

Novinski članci bili su ispunjeni naslovima poput: „Da li Marissa Mayer može spasiti ‘Yahoo’?“ i „Da li će ovo biti sigurna propast za ‘Yahoo’?“. Marissa Mayer je gotovo preko noći zauzela poziciju koja je do tada tradicionalno bila rezervisana samo za muškarce i postala jedna od najmoćnijih osoba u IT svijetu. Nije loše, pogotovo kada se uzme u obzir da je u trenutku kada je objavljeno da je dobila posao Marissa imala samo 37 godina i da je bila u petom mjesecu trudnoće sa svojim prvim djetetom.

Postala je jedna od najmoćnijih osoba u IT svijetu

Žena u svijetu muškaraca

Ovakva uloga samopozvanoj ‘štrebberki’ nije bila ništa novo. Tokom 13 godina koliko je radila u „Google“-u, nije bio rijedak slučaj da ona bude jedina žena na najvišim pozicijama, a u kompaniju je ušla kao prva žena inženjer. Marissa Mayer je često bila

među najboljima u svemu što je radila i uvijek je tragala za izazovima, tako da nije razmišljala ni sekundu, kada joj je ponuđeno da na noge podigne pretraživač koji je polako, ali sigurno, bio potiskivan sa tržišta od strane konkurenциje. Sada, nešto više od tri godine nakon njenog dolaska na ovu poziciju, ona to radi prilično uspješno. Cijena dionice „Yahoo“-a na berzi je stabilna, a posjete na stranici povećavaju se iz mjeseca u mjesec. Čitav svijet se pita isto - kako joj je to uspijeva?

Još dok je radila u „Google“-u, bila je poznata po svom inovativnom pristupu i izuzetnoj posvećenosti detaljima.

Organizovala je svakodnevne sastanke na kojima su radnici mogli iznositi svoje ideje za poboljšanje kompanije

Upravo te njene osobine zaslужne su za neke od stvari koje najviše volimo kod „Google“-a. Čitava početna stranica rekonstruisana je pod njenom palicom, a zajedno sa timom kreirala je „Google Doodle“, svima poznate animacije napravljene u čast nekog posebnog datuma ili poznate osobe koje se pojavljuje iznad kućice za pretraživanje. Pored toga, ona je bila i u timu koji je kreirao Google maps, a zaslужna je i za vjerovatno najpopularniji proizvod u istoriji oglašavanja: Google AdWords.

Skandalozni početak

Odmah nakon što je došla na svoju novu poziciju, bilo je jasno da će Melissa Mayer donijeti velike promjene u „Yahoo“. Ona je odmah na početku analizirala probleme sa kojima se „Yahoo“ suočavao tokom godina i shvatila je da je jedan od najvećih bila loša komunikacija između

radnika i višeg menadžmenta kompanije. Počela je redovno odlaziti na ručak u kafeteriju sa ostalim radnicima i organizovala je svakodnevne sastanke na kojima su radnici mogli iznositi svoje ideje za poboljšanje kompanije. Uvela je i poseban online sistem, putem kojeg su radnici mogli prijavljivati teme za koje su smatrali da trebaju hitno rješenje. Ukoliko bi neki problem, ma kako bio mali, dobio više od 50 glasova, o njemu bi se raspravljalo na zajedničkom sastanku krajem svakog mjeseca.

Iako je uvela mnoge mjere zbog kojih je „Yahoo“ postajao sve atraktivniji poslodavac, njena odluka da

zabraniti rad na daljinu naišla je na oštru kritiku dijela radnika i javnosti. Prije njenog dolaska veliki postotak radnika „Yahoo“-a obavljao je svoje radne zadatke od kuće, ali ona je uvela rok do kojeg su se svi radnici morali pojaviti na poslu ukoliko su željeli zadržati svoje radno mjesto. Mnoge softverske kompanije dozvoljavaju svojim radnicima rad od kuće, zato što se on često pokazuje kao produktivniji. Iako su mnogi mediji, kao što je ugledni finansijski časopis „Fortune“, ovu njenu mjeru nazvali povratkom u kameno doba, Marissa je odlučna stajala iza svoje ideje, zato što je smatrala da je takav model rada bitan za „Yahoo“ u trenutku kada je kompanija prolazila kroz velike promjene.

Jedna od najvećih odluka koje je donijela od svog dolaska u „Yahoo“ bila je kupovina Tumblr blogerske platforme. Cilj je bio da se na ovaj način proširi publika, s obzirom na to da je Tumblr stavio „Yahoo“ na mapu

---

LISTA TOP-PET NAJMOĆNIJIH ŽENA SVIJETA U 2014. GODINI (MAGAZIN „FORTUNE“)

1. **Ginni Rometty** (glavna izvršna direktorka kompanije „IBM“)
2. **Marry Barra** (glavna izvršna direktorka kompanije „General Motors“)
3. **Indra Nooyi** (predsjednica i glavna izvršna direktorka kompanije „PepsiCo“)
4. **Marilyn Hewson** (glavna izvršna direktorka kompanije „Lockheed Martin“)
5. **Ellen Kullman** (predsjednica i glavna izvršna direktorka kompanije „E. I. du Pont de Nemours“)
- .
- .
- .
16. **Marrisa Mayer** (glavna izvršna direktorka kompanije „Yahoo“).

FOTO: VOGUE

miliona kreativaca, dizajnera i umjetnika koji svakog dana vode svoj blog na ovoj popularnoj socijalnoj mreži. Zajedno sa kreativnim timom uradila je redizajn Yahoo logo-a koji se nije mijenjao od nastanka kompanije, a zaslужna je i za Yahoo Weather aplikaciju koja je postala jedna od najpopularnijih aplikacija za vremensku prognozu. Kada su ju na Svjetskom ekonomskom forumu u Davosu pitali kako vidi budućnost „Yahoo“-a, imala je samo jedan odgovor: mobilne aplikacije. Njen dugoročni plan za „Yahoo“ je da se kompanija skoro u potpunosti preusmjeri na izradu aplikacija za smartphone. Od kada je ona stigla u kompaniju, „Yahoo“ je zaposlio stotine inženjera koje se bave izradom softverskih aplikacija, a smatra se da će do kraja ove godine kompanija imati više korisnika Yahoo mobilne aplikacije nego desktop verzije.

Mayer je zajedno sa svojim iskustvom i istančanim osjećajem za posao u „Yahoo“ donijela i svoje mnogobrojne kontakte iz IT svijeta i šou-biznisa. Još dok je radila za „Google“ bila je poznata kao izuzetno modno osviještena žena i veoma često se pojavljivala na filmskim premijerama i otvaranjima galerija u haljinama najpoznatijih svjetskih dizajnera. Iskoristila je svoj uticajda dovede mnoge poznate filmske kritičare i modne dizajnere da pišu članke za „Yahoo“. Čest je gost popularnih talk show emisija, u kojima redovno ističe kako inženjerski posao već odavno nije rezervisan samo za muškarce i kako su žene sve moćnija sila u IT svijetu.

Ona je zasigurno najbolji primjer da je to istina. Već nekoliko godina zaredom ju proglašavaju jednom od najuspješnijih žena na svijetu, a dva puta zaredom se nalazila na listi najbogatijih poslovnih žena koju objavljuje magazin „Forbes“, kao i na listi najuspješnijih žena do četrdeset godina magazina „Fortune“. Kada su ju upitali koji su joj životni prioriteti odgovorila je: „Bog, porodica i 'Yahoo', ali pošto nisam toliko religiozna, to su u stvari samo porodica i 'Yahoo'“.

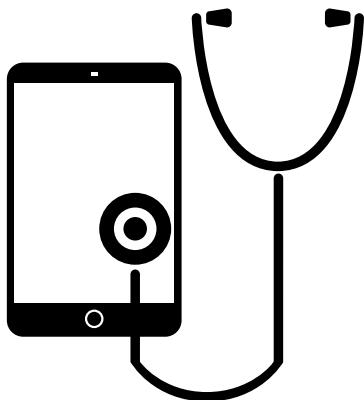

TESTIRAMO

Samsung Galaxy Note 4

- jedan od najboljih telefona današnjice

PIŠE: SAVO DRAKULIĆ

Linja Note modela je počela tek kao eksperiment kompanije „Samsung”, da bi se, već po nekoj ustaljenoj navici, nekoliko posljednjih godina svake jeseni najviše pričalo upravo o uređajima iz Note serije. Drugačije nije bilo ni ove godine, a glavna zvijezda je bio tablet Galaxy Note 4.

U našu redakciju Note 4 je stigao u jednostavnoj kutiji, koja svojim izgledom teško da odaje utisak da u sebi krije jedan od najboljih telefona današnjice, ali kada podignite poklopac, već na prvi pogled će vam biti jasno da pred sobom imate poseban uređaj.

Možda Note 4 za razliku od prethodnika nosi nešto manje noviteta, ali su zato svi oni veoma značajni. Jedna od bitnih razlika je u rezoluciji ekrana, koja je sada QHD, a ne Full HD, te unaprijeđeni S Pen, ali i glavna i prednja kamera.

„Samsung“ je bio vrijedan i na polju dizajnu, premda morate dobro da obratite pažnju na detalje, inače na prvi pogled nećete primjetiti da je Note 4 fizički drugačiji od Note 3.

Na prednjoj strani se osim ekrana od 5,7 inča nalaze i dvije kapacitivne tipke, ona za nedavne aplikacije i tipka za povratak, te jedna hardverska tipka. U poređenju sa prethodnikom, tipka za nedavne aplikacije zamijenila je meni tipku.

Kada je displej u pitanju, rezolucija je podignuta na nivo koja nudi 1440 x 2560 piksela i gustoću piksela od

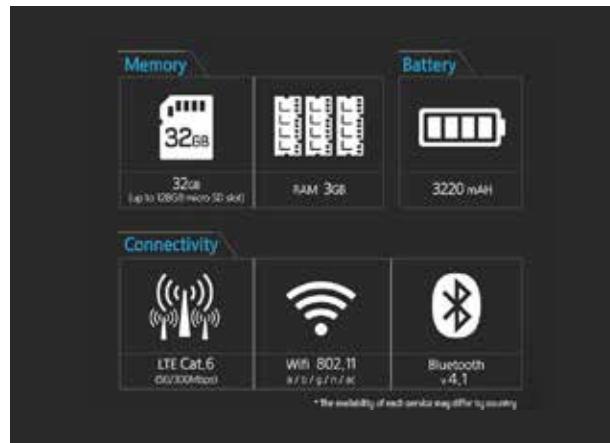

nevjerovatnih 515 ppi, što je neznatno manje od LG G3 i to zbog veće dijagonale ekrana. Ne treba zaboraviti da je Samsung Galaxy Note 4 i prvi telefon sa QHD Super AMOLED ekranom, a nakon što, kao i mi, budete imali priliku da vidite kakvu sliku nudi, teško da ćete ostati ravnodušni.

Slika je nadrealno oštra, uz izuzetno živahne boje i futuristički efekat "plutanja" svih objekata na ekranu, koji uz Qualcommov Snapdragon 805 sa četiri jezgra na 2,7 GHz pruža očekivano vrhunsku fluidnost. Ekran pruža fantastičan prikaz slike, kontrasta i nijansi boja, a pokriva 80 odsto površine prednjeg dijela kućišta.

Dalje, kako biste ovoliki telefon mogli bezbjedno držati u ruci, njegova poleđina je napravljena od polikarbonata sa imitacijom kože, ali sa nešto drukčijim uzorkom nego kod prethodnika. Takođe, nestao je i šav na ivicama, a plastika je izuzetno mekana, pa se na dodir čini veoma bliska koži. Njen kvalitet je veoma dobar, pa plastiku možete savijati bez bojazni da će doći do deformacije ili pucanja, jer će se uvijek vratiti u prvobitni oblik. Na poleđini je i kamera sa LED blicom i čitačem otkucaja srca. Na dnu se nalazi zvučnik i, naravno, otvor s olovkom. Kamera ima rezoluciju od 16 megapiksela i optički stabilizator slike, a posebno je zanimljiva selfie kamera, koja uz rezoluciju od 3,7 megapiksela donosi i te kako dobre rezultate u lošim uslovima osvjetljenja.

Jedan od aduta koje krije Samsung Galaxy Note 4 je da dolazi sa još bržim punjačem, koji će bateriju do 50 odsto kapaciteta napuniti za samo 30 minuta.

Ipak, najznačajniji dodatak uređaju je olovka S Pen. Samo vađenje olovke iz njenog ležišta aktivira meni sa četiri opcije.

Meni je moguće uvijek aktivirati, i to pomoću tipke koja se nalazi na olovci. Od noviteta, S Pen donosi mogućnost označavanja teksta, baš poput miša, a nakon toga se može kopirati, podijeliti, pretražiti na internetu i slično. Takođe, crtanjem pravougaonika po ekranu moguće je 'isjeći' dio ekrana i zatim sa tim dijelom slike manipulisati na različite načine.

Uz sve mogućnosti poznate od ranije, S Pen je, zapravo, sve interesantniji za korištenje.

O performansama ovakve 'zvijeri', jasno je, nema više smisla izmišljati nove epite; kada proučite specifikacije telefona - sve će vam biti jasno.

Više detalja o ponudi potražite na www.mtel.ba ili u najbližoj m:tel poslovnici.

M:AGAZIN ISTRAŽUJE

Online načini zarade

PIŠE: NEMANJA KRECELJ

Poslednjih 10-ak godina je poznato kako su najuspješnije firme u svijetu one koje se bave novim tehnologijama. Ako krenemo od Google pretraživača, Facebook društvene mreže, pored toga što su ostvarili ogroman profit kao kompanije, i što imaju hiljade zaposlenih po čitavom svijetu, isto tako su stvorili prostor svima da pomoći njihovih servisa mogu da zarade online.

Danas se veliki broj ljudi odlučuje da radi na internetu, jer mogućnosti za zaradu su velike, a svako ko misli da zna neki posao, može uvijek to i da pokaže, te da zaradi platu, ali i mnogo više od toga.

U ovom tekstu ćemo čitaocu upoznati sa nekim od najpopularnijih načina zarade putem interneta.

Freelance sajtovi

Freelance sajtovi omogućavaju svima da postave svoje oglase za posao za koje smatraju da su najbolji, a gdje će poslodavci uvijek moći da odaberu i angažuju osobu za neke poslove. Freelance usluge su uvijek tražene, jer firme kojima

Danas se veliki broj ljudi odlučuje da radi na internetu, jer mogućnosti za zaradu su velike, a svako ko misli da zna neki posao, može uvijek to i da pokaže

'iskoči' projekat za koji nemaju stručnu osobu u svojoj firmi, nemaju isplativost u zapošljavanju novih osoba samo zbog tog projekta, nego upravo idu na freelance sajtove i traže osobe koje garantuju da mogu taj posao da završe.

Takođe, firme postavljaju svoje oglase za projekte, gdje se svi 'slobodnjaci' mogu prijaviti na konkurs sa svojom cijenom, a nakon toga firma koja je objavila konkurs odluči koga će angažovati.

Ovakvi poslovi se u većini slučajeva naplaćuju po satnici, najtraženiji za freelance poslove su tekstopisci, dizajneri, programeri i slično. A satnice variraju od osobe do osobe, kao i njihovog portfolija. Početne satnice su oko 10 dolara, a znaju da budu i do nekoliko stotina dolara.

Danas sve više mlađih ljudi koji imaju određeno znanje ne žele da rade za druge, nego upravo žele svoje znanje i vrijeme da ulože u lične projekte, te se takve osobe u većini slučajeva odluče da kreiraju svoje online projekte s kojima će uz pomoć raznih CPC i Affiliate programa da zarade online.

CPC

CPC (Cost Per Click) su mreže poput Google AdSense programa koje vam daju mogućnost da na svoje sajtove postavljate banere na osnovu kojih ćete da zaradite po svakom kliku.

Google AdSense

Jedna od najpopularnijih CPC mreža jeste Google AdSense, koji vam pruža mogućnost da na lične sajtove postavite oglase. Od svakog klika dobijete određen iznos, koji varira od niže do niže, kao i od geografske lokacije tržišta. Ova mreža je idealna ukoliko imate sajt sa velikim brojem posjeta. Cijene koje vam Google plaća po kliku u nekim nišama mogu da dostignu i do nekoliko dolara.

Affiliate programi

Velike online prodavnice kao što su „Amazon”, „Ebay”, „Alibaba” i slične, daju mogućnost svima koji imaju web sajtove da se prijave na njihov Affiliate program. To znači da sve proizvode koje oni prodaju, vi takođe možete da promovišete na svojim sajтовima, a za svakog kupca kojeg dovedete na njihov sajt, dobijete određeni iznos.

Jedan od najpopularnijih Affiliate programa jeste „Amazon”-ov affiliate, gdje veliki broj ljudi danas zarađuje nekoliko hiljada ili desetina hiljada dolara mjesecno, dok postoji određen broj ljudi koji zarađuju i mnogo više od toga. „Amazon” je u velikim državama poput Amerike i Njemačke veoma popularan, gdje ljudi apsolutno sve, od odjeće, osnovnih životnih namirnica, tehnike i svega ostalog, upravo kupuju preko „Amazon”-a, i to je velika prednost jer „Amazon”-u svi vjeruju.

Kad sa ličnog sajta pošaljete kupca ka određenom proizvodu na „Amazon”-u, imate veliku šansu da se taj proizvod

i proda, a vi nakon što se proda dobijete od četiri do osam odsto po proizvodu.

Prednost je takođe što „Amazon”-ov kolačić (cookie), nakon što kupac ode sa vašeg sajta na „Amazon”, traje 24 časa, i ako kupac kupi više različitih proizvoda u tom roku, vi dobijate proviziju za svaki proizvod.

Ovo su primjeri nekih od najpopularnijih načina zarade online, ali svakako tu postoje još mnogo drugih načina, i uvijek će se stvarati nove mogućnosti za nove načine zarade, upravo putem interneta.

Konkurenčija na internetu postaje sve veća i veća, ali upravo je najbitnije, za koji god da se način zarade odlučite, da budete inovativni i brzi, da ugrabite baš neki novi proizvod ili uslugu, i da u promociju krenete sa ličnim sajtom, te sebi stvorite idealnu, nezavisnu situaciju, u kojoj ćete zaraditi novac, samo za sebe.

Simple is the New Smart

LG G3

QUAD HD ZASLON

1.78 puta bolja rezolucija
u odnosu na Full HD

Sada je sve moguće!

Full HD > *Quad HD*
2,073,600 piksela   *3,686,400 piksela*

QuadHD
Beyond Full HD

OIS+
LASER AF

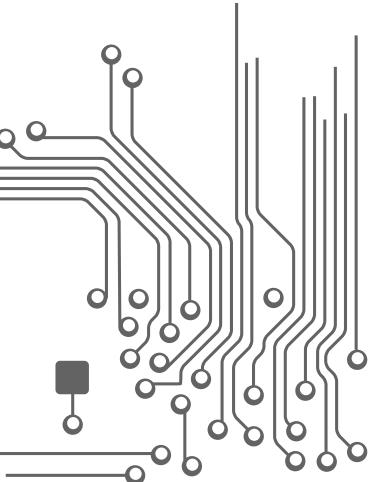
KNOCK code

Qualcomm
snapdragon S4

GLOBAL MOBILE
AWARDS 2014

LG
Life's Good

BUDUĆNOST PRED VRATIMA

Štampanje u četiri dimenzije - da li je 3D već prevaziđen?

PIŠE: SAVO DRAKULIĆ

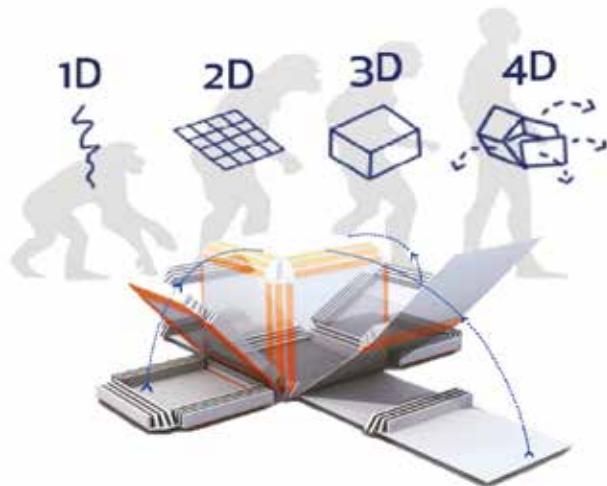
Tehnologija 3D štampe je nešto što je aktuelno već tri decenije, ali tek u posljednje vrijeme nalazi sve veću i širu primjenu u različitim industrijskim područjima, a o čemu smo pisali u prošlom broju, da odu još jedan stepenik više.

Ipak, iz laboratorije za samomontažu Lab sa Tehnološkog instituta iz Masačusetsa, predstavili su novu, još napredniju tehnologiju, nego što je to 3D štampa, a za koju tvrde da ima sve što je potrebno da stvori "samoprogramirajuće" materijale. Naučnici i istraživači sa ovog instituta nazivaju tu tehnologiju - 4D štampanje.

Možda ovo zvuči pomalo ezoterično, ali ova tehnologija nije ni približno natprirodna. To je, u stvari, vrsta 3D tehnologije štampe, koja stvara objekte sposobne da dalje mijenjaju svoj oblik nakon što su načinjeni. Ovo se naziva samomontaža, a riječ je o vrsti procesa u kojem neuređen sistem već postojećih komponenti formira organizovanu strukturu ili obrazac, što je posljedica specifične, lokalne interakcije između samih komponenti, i to bez nečijeg upravljanja.

U suštini, plan je da se proizvedu hibridna plastika, drvo i tekstil, te karbonska vlakna koja mogu da prilagode svoja svojstva i oblik na osnovu promjene temperature, pritiska, vlažnosti ili nekih drugih uslova, koji se mogu predvidjeti.

To je, dakle, koncept samomontiranja, samo što će se umjesto malog računara koji rukuje transformacijom, kompletan proces sastavljanja dogoditi prirodno, i to

samo zato što je proizvod napravljen od nekog određenog materijala. Upravo na ovaj način u jednačinu ulazi četvrta dimenzija - vrijeme.

Postoje zaista mnogi praktični aspekti 4D štampe, a tiču se, između ostalog, automobilske i medicinske, te građevinske i avio industrije, a da ne pominjemo proizvode kao što su namještaj i ostalo, sitnije pokućstvo.

Tehnološki institut za osnovu uzima kostur nekog objekta, napravljen od ugljeničnih vlakana, a programiran da transformiše svoj oblik u zavisnosti od toga kakvi su 3D materijali štampani na taj zadati kostur.

Tako možemo zamišljati mnoge stvari kojima nas ova tehnologija može odvesti, od stolice, koja se može rasklopiti u ležaljku ako je na plaži sve toplije, ili npr. čebe koje se samo čvršće umotava oko tijela, kako napolju postaje sve hladnije.

Tačnije, ovaj način štampe ide tako daleko, da čak može upravljati i vlaknima drveta, mada ona vjerovatno nikada neće savršeno imitirati izgled pravog, prirodnog drveta.

Nova generacija video-igara pred vratima

PIŠE: SAVO DRAKULIĆ

Po svoj prilici, potencijal igara nove generacije konačno će biti pretvoren u realnost tokom naredne godine. Sa ogromnom količinom truda uloženog u njihov razvoj, podjednako od slavnih i nezavisnih razvojnih studija, uskoro se očekuje da se iskoristiti moć koja se skriva unutar konzola poput PlayStation 4 i Xbox One.

1. The Witcher 3: Wild Hunt

(žanr: akcioni RPG)

Wild Hunt (akcioni RPG): Kada su se pojavile prve najave, jedno od najvećih iznenadenja nije bilo kako nevjerojatno „Witcher 3“ izgleda, već neočekivano veliki broj pozitivnih reakcija na igru kao takvu. Daleko je bolja

od prethodnika, istovremeno donoseći prvi put serijal na konzole. „Witcher 3“: „Wild Hunt“, biće 30 puta veći od „Witchera 2“ i vizuelno impresivniji nego bilo šta drugo što se u ovom trenutku može vidjeti na konzolama ili na PC-ju, te bi čak mogao biti i pobednički RPG u 2015. godini.

2. The Order: 1886

(žanr: akciona avantura)

Za igru koja neće biti objavljena do naredne godine, „Order: 1886“ je zabilježila veliko interesovanje na slavnom E3 sajmu igara, gdje su posjetiocu mogli da stanu u red kako bi isprobali demo verziju, dok su neki imali sreću da odigraju i poseban nivo. „The Order“ je klasična 'pucačina' iz trećeg lica u mnogim aspektima, ali filmska vizuelnost, jedinstvena oružja i potencijal odlične priče, najbolji su razlozi da gejmeri budu uzbudeni zbog ovog ekskluzivnog PlayStation 4 komada.

3. Halo 5: Guardians

(žanr: pucačka igra iz prvog lica)

„Halo“ maršira nezaustavljivo putem nove generacije igara vodeći sa sobom i „Halo: The Master Chief Collection“ izdanje, koji sadrži prethodna četiri dijela, koja su reizdata, ali i nadograđena. „Halo 5: Guardians“ je i dalje velika misterija, ali upoznavanje sa novim karakterima bi trebalo da se desi sa izlaskom „Halo: Nightfall“ serije, koja će uskoro početi da se emituje, a režira je niko drugi nego slavni Ridley Scott.

4. Bloodborne

(žanr: akcioni RPG)

Nakon dvije uspješne, šokantne i nezamislivo brutalne akcione igre, tim koji stoji iza „Demon's Soul“ i „Dark Souls“ se vratio, a njihovo novo 'čedo' „Bloodborne“, dobilo je jednaku pažnju kao i bilo koji drugi novi naslov sa mnogo većom reklamom i pažnjom medija. „Bloodborne“ jasno dijeli DNK sa navednim „Souls“ igrama, ali je krasi mnogo brži tempo u izrazito gotskom okruženju, a izgleda veoma napeto i mračno, jednakako kao i njeni prethodnici. Drugim riječima, kada „Bloodborne“ napokon izđe, ljubitelji „Souls“ igara sigurno neko vrijeme neće napuštati kuće.

5. Rise of the Tomb Raider

(žanr: avantura)

„The Tomb Raider“ iz prošle godine za mnoge je bila omiljena igra, napravljena na uspješnijim osnovama onoga što su „Uncharted“ i ostale akcione igre iz trećeg lica pokušale da usavrše u prošlosti. „Rise of the Tomb Raider“ sadrži najzanimljivije karaktere, najbolje borbe i uopšte izgleda kao jedna od najboljih platformi iz trećeg lica koje ste ikada vidjeli. Za sve one koji vole „Tomb Raider“, biće zaista teško da dočekaju nove avanture Lare Croft.

Među naslovima koji se spominju kao oni na koje posebno treba obratiti pažnju naredne godine, tu su još i Batman: Arkham Knight, Splatoon, Dead Island 2, Homefront: The Revolution, Dying Light i Quantum Break, a među njima se zasigurno skriva neki koji će vam zagolicati maštu i povesti vas u svijet igara nove generacije.

Zgrade budućnosti - - živi organizmi

PIŠE: STAŠA NIKODINOVIC

Gradovi u kojima živimo se sve više mijenjaju i mnoge svjetske metropole uskoro će postati neprepoznatljive. Trenutno se globalno dešavaju dva važna trenda: urbane populacije rastu velikom brzinom širom svijeta, pogotovo u ekonomijama koje su u razvoju, a istovremeno zgrade sve više prerastaju iz standardnih u sofisticirane i interesantne prostore.

Smatra se da će do 2050. godine svjetska populacija dosegnuti broj od devet milijardi, od čega će 75 odsto ljudi živjeti u gradovima. Činjenica da će u budućnosti tako veliki broj ljudi dolaziti iz sela u gradove, navela je veliki broj naučnika i arhitekata da pronalaze kreativna rješenja za stanare budućnosti. Pametni gradovi već niču širom svijeta i koriste tehnologiju kako bi na razne načine povećali kvalitet života u urbanim sredinama.

Ono oko čega se slaže većina arhitekata jeste da će zgrade budućnosti biti pravi „živi organizmi“ koji će život stanara učiniti mnogo funkcionalnijim. Arhitektinja Doris Sung smatra da je najvažniji kvalitet 'pametnih' zgrada njihova sposobnost da se prilagođavaju svojoj okolini i oponašaju različite životne forme. Sadašnje zgrade u kojima živimo troše ogromne količine energije na grijanje i hlađenje, a tehnologija na kojoj ona radi bi trebalo da rješi ovaj problem. Sung je zajedno sa svojim timom kreirala novu vrstu metala, „termobimetala“, koji oponaša ljudsku kožu i na taj način reguliše temperaturu u zgradama. Prema Sung, zgrade budućnosti neće imati statičnu spoljašnjost, već će njihova vanjska površina postati svojevrsna „treća koža“, koja će se sama prilagođavati vanjskoj temperaturi i vremenskim uslovima.

U arhitekturi se već koriste neki nesvakidašnji materijali koji će u budućnosti postati uobičajeni dio svake zgrade. Koncept „krovovi koji se znoje“ možda zvuči neobično, ali materijal na kojem radi kompanija "ETH-Zurich" mogao bi zauvijek izbaciti klima-uređaje iz domova. Ovaj krov apsorbuje vodu kada pada kiša i otpušta je kada se dosegne određena vanjska temperatura. Kuća se hlađi u procesu isparavanja vode isto kao što se ljudski organizam hlađi tokom znojenja.

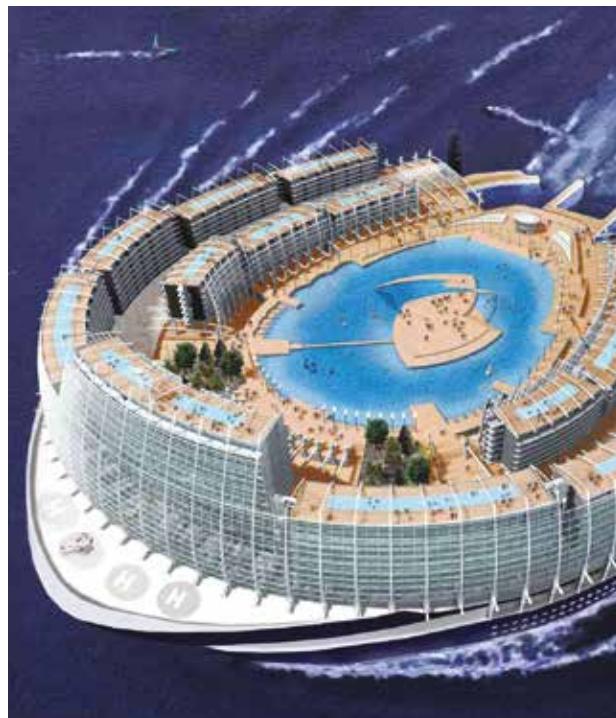
Arhitekti često pronalaze inspiraciju u prirodi, a jedan od materijala koji je oduvijek izazivao fascinaciju u svijetu građevine i arhitekture je paukova mreža. Ona je napravljena od jednog od najčvršćih i najlakših materijala na svijetu i istovremeno je veoma fleksibilna. Naučnici su dugo i bezuspješno pokušavali sintetički proizvesti ovaj materijal, a to je napokon uspjelo timu iz "MIT Media Lab"-a tako da oni sada doslovno mogu „printati“ paukovu

mrežu. Ovaj materijal bi jednog dana mogao napraviti pravu revoluciju u načinu izgradnje.

Trenutno je jedan od najzanimljivih projekata u polju obnovljive energije bioreaktivna fasada „SolarLief“ BIQ zgrade u Njemačkoj. Ova zgrada, koja je prikazana u sklopu Međunarodnog sajma izgradnje u Hamburgu, prva je građevina na svijetu u čije su fasade postavljeni paneli sa mikroalgama koje služe kao bioreaktori. Ove alge trebaju obezbijediti hlad i biomasu za obnovljivi izvor energije.

Arhitektura sve više oblikuje naše živote na načine kojih nismo ni svjesni. Jedan od osnivača online kataloga "Architizer", Mark Kushner, smatra da je budućnost arhitekture na Instagramu. Ljudi sada imaju osjećaj da su i oni sami dio arhitekture, tako što fotografišu zgrade i postavljaju slike na svoje profile na društvenim mrežama i ostavljaju komentare na službenim stranicama na Facebook-u. Kushner smatra da se nalazimo na pragu najveće evolucije u istoriji arhitekture, medijskoj revoluciji, koja će zauvijek promijeniti način na koji doživljamo građevine u našoj okolini.

Bilo da se radi o nanotehnologiji, bioreaktorima ili novim vrstama metala, ono što je sigurno jeste da nas očekuje uzbudljiva arhitekton-ska budućnost.

POSLOVNI BONTON

VJEŠTINA poslovног telefonskog razgovora

Dobar ton u poslovnom životu standard lijepog ponašanja.

PRIPREMILA: SANDRA STANIĆ

Nekoliko savjeta koji mogu doprinijeti sticanju vještina u telefonskim razgovorima su:

1. Razmišljajte o vokalnoj ekspresiji kao najznačajnijem sredstvu u komuniciranju telefonom. Osobine glasa i njegova ekspresivnost, najvažnije su izražajno sredstvo na osnovu koga se može donijeti sud o nečijem raspoloženju. Treba slušati ton - boju glasa lica koje govori. Boja glasa i intonacija prvi su zvučni signali koje sagovornik može da prepozna i apsorbuje, a tek potom da razmišlja o temi. Intonacija i glasnost su konstante koje treba da upute sagovornika na predmet o kome se govori.
2. Nemojte nikad govoriti monotono - na jednom tonu. Melodija rečenice treba da bude bogata, sa usponima i padovima

**Nemojte nikad govoriti
monoton - na jednom tonu.
Melodija rečenice treba da
bude bogata, sa usponima i
padovim**

3. Osmjehivanje se može 'čuti' u glasu. Treba primjeniti specifičnu tehniku prijateljskog razgovora, vedar i otvoren ton dijaloga, ali i stvoriti sliku o sagovorniku na osnovu njegovog glasa i stila izražavanja.
4. Govorite umjerenim tempom.
5. Njegujte dobru artikulaciju i dikciju, kako bi vaš govor zvučao čisto, razgovjetno. Odgovornost u telefonskom servisu je veoma velika: za vrlo kratko vrijeme, nakon pitanja, treba ponuditi najbolje moguće rješenje, pravovremenu i kompetentnu informaciju saopštenu jasnim, jezgrovitim, preciznim, ali i živopisnim stilom.
6. Budite pažljivi prilikom upotrebe ličnih imena i titula.
7. Nemojte biti ljudi i agresivni u razgovoru. Pošto ne postoji slika, greška se teško može ispraviti, jer nema neverbalnih signala koji bi ublažili verbalni iskaz.
8. Pokažite da razumijete sagovornika i da saosjećate sa njim. Nemojte se, međutim, izvinjavati za greške koje niste vi počinili. Nemojte mnogo obećavati, a ono što

obećate, svakako ispunite u roku koji ste odredili ili dogovorili sa strankom. Ne prekidajte lice koje govoriti dok ne saopšti svoj problem. Nemojte reagovati emotivno na nečiji iskazani bijes. Ako nekoga morate da odbijete, učinite to čvrsto i smirenno, uvijek se oslanjajući samo na činjenice. Kada treba da se obavi težak razgovor, tekst se unaprijed priprema.

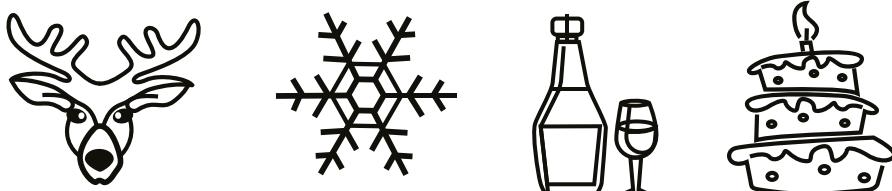
9. Ako klijent nije zadovoljan, možete ga uputiti na drugu odgovornu osobu i ljubazno, ali odlučno prekinuti razgovor.
10. Kada razgovarate sa strankom koja se nalazi u vašoj kancelariji, a zvoni telefon, objasnite onome ko poziva da ste trenutno zauzeti, ali zabilježite broj telefona i ime, kako biste odmah, nakon poslovnog razgovora, uzvratili poziv.
11. Posvetite vrijeme svakom sagovorniku bez obzira koliko ste zauzeti. Nemojte pokazati nestrljivost.
12. Kada se javljate na telefon, uvijek izgovarajte rečenicu sljedećim redoslijedom: „Dobar dan. Odjeljenje za .... Govori Marko Marković.“ Veoma važno je u telefonskom razgovoru personalizovati komunikaciju - predstaviti se ličnim imenom, tako da klijent zna sa kim razgovara. To je za klijenta osoba koja predstavlja kompaniju i koju može, u budućnosti, ponovo potražiti.

PRAVILA U TELEFONSKOM BONTONU:

- podignite slušalicu prije trećeg zvona,
- zapamtite uvijek ime i prezime klijenta,
- stvorite sliku o sagovorniku,
- slušajte ga pažljivo,
- koristite afirmacije,
- izbjegavajte poštupalice u govoru, glasan smijeh, itd.,
- ne prekidajte sagovornika,
- ako se javlja stranac čiji jezik vam je nepoznat, odmah pozovite osobu koja poznaje jezik,
- budite pozitivni i srdačni u razgovoru,
- uvijek vodite računa o željama klijenta,
- provjerite da li vas je klijent razumio,
- primijenite terminologiju u odnosu na procjenu nivoa obrazovanja klijenta,
- stil u telefonskom razgovoru treba da bude konkretan, afirmativan, razgovijetan, jasan.

MREŽA

5 aplikacija za kreiranje čestitki za praznike

PIŠE: STAŠA NIKODINOVIC

Uvrijeme praznika započinje i potraga za odgovarajućim poklonima i čestitkama za naše najdraže. Tradicionalne čestitke skoro su pale u zaborav, ali zato njihovi digitalni oblici svake godine uveseljavaju milione ljudi širom svijeta. Ovom prilikom vam predstavljamo pet aplikacija za smartphone, pomoću kojih možete kreirati čestitke i pri tome se odlično zabaviti.

ELFYOURSELF

Jedna od najpopularnijih smartfon aplikacija tokom svih novogodišnjih praznika je ElfYourself kompanije „Officemax“. Ova aplikacija omogućava vam da sebe i svoje prijatelje pretvorite u vilenjake koji postaju plesne zvijezde personalizovanog muzičkog spota. Započinjete tako što upload-ujete do pet slika koje mogu biti vaši selfiji ili fotografije vaših prijatelja i porodice u aplikaciju. Zatim treba

da odaberete jednu od ponuđenih muzičkih tema i zabava može da počne. Svoj muzički video možete jednostavno podijeliti na Facebook-u i drugim društvenim mrežama, ili poslati putem email-a.

JUSTWINK

Aplikacija JustWink kompanije „American Greetings“ omogućava vam da sami kreirate čestitku koja se može poslati putem email-a ili SMS-a. Ono po čemu se izdvaja ova aplikacija je to što su poruke na čestitkama veoma smješne. Dostupan je veliki izbor standardnih čestitki za rođendan, godišnjicu ili zaruke, a možete dizajnirati i čestitke sa personalizovanim porukama. Ono što povezuje sve čestitke je prelijep dizajn koji osvaja na prvi pogled. Preporučujemo vam da odmah preuzmete JustWink aplikaciju i razveselite prijatelja čestitkom koju ste napravili samo za njega ili nju.

RED STAMP CARDS

Ova aplikacija, koja je dobila nagrade magazina „InStyle“ i „The New York Times“, posebno će se svidjeti kreativcima. Ove personalizovane fotografije, poruke, pozivnice i čestitke, kompatibilne su sa društvenom mrežom Instagram, tako da se jednostavno mogu poboljšati uz pomoć različitih filtera. Svi predlošci za čestitke izrađeni su veoma maštovito, a na vama je da odaberete fotografije, fontove slova i druge efekte koji se mogu dodati. Preko

aplikacije možete naručiti čestitke koje ste napravili i poslati ih na tradicionalan način, putem pošte. Koliko god da su zabavne čestitke u elektronskom obliku, ništa ne može zamijeniti osjećaj kada držite pravu čestitku u rukama.

GREETING CARD MAKER

Nešto jednostavnija opcija za one koji žele napraviti ljepe čestitke bez puno muke je aplikacija „Greeting Card Maker“. Sve je svedeno na par jednostavnih kategorija u kojima birate temu čestitke, pozadinu i naljepnice. Na kraju možete dodati svoj tekst koji se može napisati u različitim fontovima. Možete odabratи neku od unaprijed pripremljenih opcija ili odlučiti da sami kreirate čestitku

od početka. Kao i kod prethodnih aplikacija, svoje čestitke možete podijeliti putem omiljenih društvenih mreža.

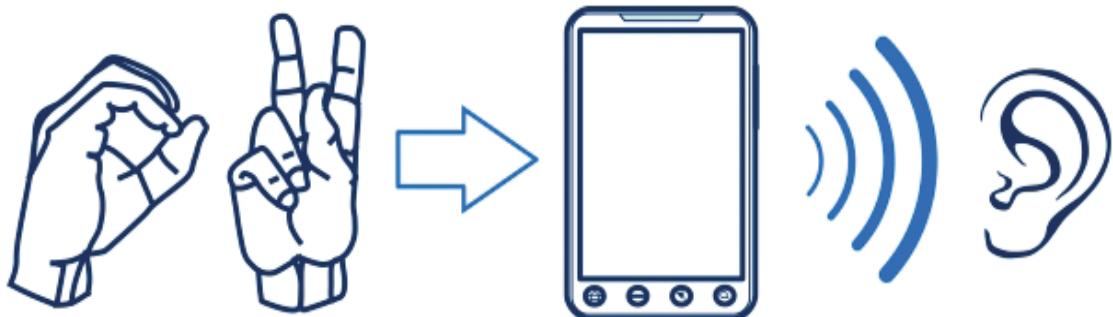
ANIMATED GREETINGS

Uz pomoć aplikacije Animated Greetings, možete poslati e-čestitke svojim najbližim, ili im jednostavno poručiti da ih volite i da vam nedostaju. Ovo je zabavan i jednostavan način da kreirate kratke animirane video-poruke u kojoj se pojavljujete vi ili neko od vaših prijatelja. Iskoristite fotografije iz galerije na vašem telefonu da napravite likove u vašoj čestitki i snimite ono što želite poručiti ili otpjevati. Svaki video dolazi sa nekoliko različitih pozadina i zvučnih efekata koji proces kreiranja videa čine još zabavnijim.

Želimo vam srećne predstojeće praznike i mnogo zabave prilikom kreiranja vaše savršene digitalne čestitke!

Tri priče o inspiraciji

PIŠE: DARKO BAJIĆ

Poslije jedne duge šetnje po šumi, švajcarski inženjer George de Mestral je imao pune ruke posla da ukloni bodljikavo trnje sa svoje odjeće i iz krvna svoga psa. Pošto ga je zanimalo zašto se trnje tako čvrsto zakačilo za odjeću, pedantni Švajcarac je uzeo mikroskop i proučavao uzorke. To mu je pomoglo da dođe do otkrića 'tičak trake' koja danas ima izuzetno široku primjenu. Betty Graham možda nije bila tako dobra sekretarica kao što je imala talenta za slikanje. Prekucavajući tekstove na prvočitnim električnim mašinama za kucanje, pravila je greške koje je ispravljala uz pomoć bijelog korektora koji je sama napravila. Takvi korektori su se i danas zadržali kao dio kancelarijskog materijala širom svijeta.

Često se dešava da sticaj okolnosti inspiriše talentovane pojedince da poboljšaju svijet oko sebe. U tri priče koje slijede, uz pomoć informacionih tehnologija, pojedinci su neobično, bez planiranja profita, htjeli da pomognu osobama u nevolji i da sa svoje strane učine svijet ljepšim mjestom za život.

RUKAVICA ZA SPORAZUMIJEVANJE

Sjedeći u restoranu brze hrane, 18-godišnji student Ryan Peterson, primjetio je da grupa gluvonijemih osoba ima problem da naruči hranu i da su to uspjeli tek uz pomoć

prevodioca. Ryana je taj događaj podstakao da nekoliko naредnih mjeseci radi na prototipu elektronskog sistema koji bi omogućio lakšu komunikaciju gluvonijemih osoba i onih koji ne znaju jezik znakova. Prototip je zapravo elektronska rukavica koja prepozna položaj ruke pri spelovanju slova i na displeju prikazuje prevedeni jezik znakova. Ovaj izum je 2001. i 2002. godine dobio nagrade na sajmovima koje su organizovale kompanije „Intel“ i „Siemens“. Uprkos tome što

se rukavica nazivala prevodiocem jezika znakova, njen nedostatak je bio upravo to što je mogla prevoditi samo slovo po slovo, ali ne i čitave riječi i izraze, a pravi jezik znakova je kompleksniji i uključuje izraze lica i gestikulacije sa obje ruke, ne samo šaka i prstiju.

Ove nedostatke je donekle uspio prevazići tim studenata "quadSquad" iz Ukrajine,

sa svojom "EnableTalk" rukavicom sa kojom su 2012. godine osvojili prvo mjesto u kategoriji Softverski dizajn na takmičenju „Microsoft Imagine Cup“. Njihovo rješenje uključuje hardversku komponentu, odnosno rukavicu punu raznih senzora koji određuju položaj ruke u prostoru i softversku komponentu koja signale sa rukavice, na nekom mobilnom uređaju, npr. smartfonu, pretvara u govor u realnom vreme-

Često se dešava da sticaj okolnosti inspiriše talentovane pojedince da poboljšaju svijet oko sebe

nu. Za razliku od rukavice koju je osmislio Ryan Peterson, ukrajinski tim je uspio i to da njihova rukavica prepoznae i odredene riječi, a ukoliko se rukavica nađe na tržištu, uz nju će doći i biblioteka standardnih pokreta. Takođe, pošto se jezik znakova umnogome razlikuje u zavisnosti od dijela svijeta, ukrajinski tim tvrdi da je moguće dodati i odrediti nove pokrete, odnosno modifikovati postojeće.

BIG DATA I NAJMANJI PACIJENTI

Dr Carolyn McGregor, ekspert iz računarskih oblasti kao što su big data i data mining, sa doktoratom Tehničkog univerziteta u Sidneju, radila je na kompleksnim projektima obrade velikih količina podataka u realnom vremenu za velike australijske korporacije i banke. Nakon gubitka svoje prijevremeno rođene djevojčice, McGregor se posvetila istraživačkom radu u informatici u zdravstvu, posebno neonatologiji. Uvidjela je da medicinski monitori takođe prikupljaju velike količine podataka o stanju prijevremeno rođenih beba, kao što su otkucaji srca, pritisak, disanje i mnoge druge. Kao stručnjak u analiziranju podataka i dobijanju korisnih informacija, zanimalo ju je da li se mogu pronaći neki obrazci i u svim tim prikupljenim podacima na odjeljenju neonatologije. U saradnji sa doktorima Bolnice za bolesnu djecu u Torontu, upoznala se sa procedurama i dotadašnjim načinom prikupljanja podataka o stanju najmanjih pacijenata. Procedura je podrazumijevala da medicinsko osoblje svakog sata upisuje na papir podatke o vitalnim znakovima. Ti podaci bi se kasnije analizirali i na osnovu njih se donosile kompleksne odluke. McGregor se zapitala šta je sa svim ostalim podacima koji se u međuvremenu pojave na monitorima, a ne zapišu se na papir. Sa njenim iskustvom zaključila je da sigurno postoji način da se sistem nadgledanja usavrši.

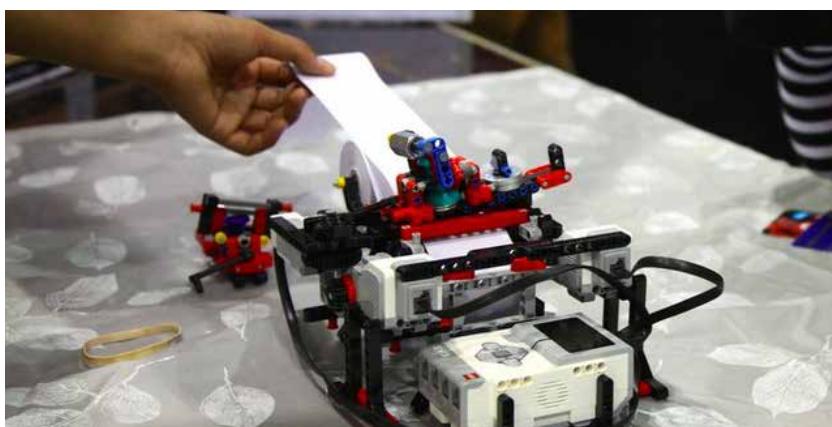
Kod prijevremeno rođenih beba, stalna je briga da se one zaštite od infekcija, odnosno da se na vrijeme uključi terapija. McGregor

obrasce i pronalazeći logička medicinska pravila. Uz veliki broj konsultacija i nakon rigoroznih testova i kontrola, projekt je uspio pa danas "Artemis" može da upozori doktore na moguću infekciju i 24 sata prije pojave simptoma koji bi je i definitivno potvrdili. Nakon uspjeha Artemis projekta u Bolnici za bolesnu djecu u Torontu, mnoge druge bolnice su se uključile u studiju, kao što je Bolnica za žene i bebe u Providensi, koja Artemis koristi da ispita kako njega na odjeljenju neonatologije utiče na mentalni i neurološki razvoj beba.

"Artemis" projekat je 2013. godine dobio nagradu Informativno tehnološke asocijacije Kanade, a njenu glavnu autorku Dr Carolyn McGregor trenutno je angažovala NASA da projekat "Artemis" prilagodi praćenju vitalnih znakova astronauta za misiju na Mars koja je planirana 2030. godine.

KOCKA DO KOCKE - LEGO ŠTAMPAČ

Kada je trinaestogodišnji Shubham Banerjee dobio humanitarni letak za pomoći slabovidim i slijepim osobama, zapitao se kako slijepe osobe čitaju. Pretraživanjem interneta saznao je više o Brajevoj azbuci, posebnoj štampi i sistemu tačaka utisnutih na papir. Međutim, cijena Brajevih štampača ga je šokirala pošto su zbog slabije potražnje u odnosu na klasične mnogo skupljii i koštaju 2.000 dolara i više. Cijena tih štampača je ograničavajući faktor koji već decenijama pravi problem slabovidim i slijepim osobama širom svijeta. U želji da im na neki način pokuša pomoći iskoristio je pakovanje Lego Mindstorms-a koji je imao kod kuće. To pakovanje, dostupno širom svijeta, sadrži 'intelligentne' blokove sa softverom i hardverom, modularne senzore, motore i lego dijelove za kreiranje programabilnih robota i mehaničkih sistema. Uz nabavku još nekih dodatnih dijelova uspio je napraviti prototip koji je radio i sasvim dobro funkcionsao. Prototip nazvan Braigo (kombinacija riječi Braille i Lego),

je logiku analiziranju podatka o potrošačima u realnom vremenu, koje je prethodno radila za banke i korporacije, primijenila u medicinske svrhe. U saradnji sa doktorima osmisnila je kako vitalni pokazatelji beba mogu da ukažu na infekciju i prije nego što se simptomi pojave. Tako je nastao projekt "Artemis", nazvan po Artemidi, grčkoj boginji plodnosti. Projekat je prikupio milione podataka sa neonatalnih monitora i analizirao ih tražeći važne

znatno je smanjio cijenu Brajevih štampača, pošto se može konstruisati za manje od 500 dolara. Za svoj prototip Shubham je osvojio i nagrade, a za njega se zainteresovala i kompanija „Intel“ u kojoj je odlučeno da će Shubhamova kompanija „Braigo labs“ biti jedna od 16 novih tehnoloških kompanija u koju će „Intel“ investirati ove godine.

IDEJE POKREĆU SVIJET

App Builder liga

- kreativci iz komšiluka

PIŠE: SAVO DRAKULIĆ

Pametni uređaji i aplikacije potpuno su promijenili način na koji svijet danas komunicira, funkcioniše, uči, ali način na koji uživamo, te se mirne duše može reći da dobar dio društva funkcioniše uz pomoć mobilnih aplikacija. Upravo ovakva široka primjena softvera u svim oblastima života stvara konstantan rast i razvoj tržišta mobilnih aplikacija, a time rastu i potrebe za kvalitetnim programerima iz ove oblasti.

I broj preuzetih aplikacija raste iz godine u godinu, pa je u 2008. godini bilo nešto više od dvije milijarde preuzimanja, do 2010. godine taj broj je porastao za čak 300 odsto (te godine je riječ "app" izglašana i za riječ godine), dok nam procjene kazuju da će do 2016. godine broj preuzetih mobilnih aplikacija iznositi nezamislivih 66 milijardi na godišnjem nivou.

Podrška kreativcima: Kompanija m:tel je prepoznala težnje savremenog društva, kada je ovaj sektor u pitanju, te je ponudila svima, pa čak i amaterima mogućnost da se okušaju na polju izrade pomoću specijalne aplikacije. Naime, m:tel je organizovao App Builder ligu - takmičenje u izradi najboljih aplikacija za mobilne uređaje, koje je trajalo od polovine avgusta mjeseca, pa sve do kraja oktobra.

Na ovaj način, m:tel je afirmisao i nagradio kreativnost, ali je krajnji cilj ovog interesantnog takmičenja, pored podrške mladim kreativcima, bio i proširivanje baze korisnih aplikacija za sve korisnike telefona nove generacije u BiH.

Kako je poznato, aplikacije za pametne telefone su apso-

lutni trend u svijetu, kao i činjenica da veliki broj malih i velikih kompanija, ali i pojedinaca, razvija aplikacije i zarađuje veliki novac u tom biznisu. Tako se često može čuti kako je neko napravio odličnu aplikaciju za pametne telefone koja mu je donijela veliku zaradu.

Ipak, rijetke su aplikacije koje su promijenile svijet, a da im je primarni cilj bio zarada. Novac je bio samo 'posljedica' njihove popularnosti među korisnicima.

Na adresu m:tel-a je stigao veliki broj aplikacija izrađenih na platformi koju je ova kompanija potpuno besplatno ponudila svim učesnicima App Builder lige, te su izabrane po tri najbolje iz četiri ponuđene kategorije, a vrijeme, odnosno potencijalni korisnici će pokazati da li se među njima krije neka dovoljno moćna da postane široko popularna.

Učenje uz zabavu: Kada je u pitanju kategorija Edukacija i društvena odgovornost, najbolji rad napravio je Miroslav Vidović iz Zvornika, a u pitanju je aplikacija "Sunčev sistem", pomoću koje na zabavan i zanimljiv način možete naučite nešto o planetama sunčevog sistema.

Inače, Vidović je student master studija iz oblasti informacionih tehnologija, a koristeći online platformu App Builder, za vrlo kratko vrijeme napravio je desetak sopstvenih aplikacija za mobilne uređaje različite namjene.

"Napravio sam nekoliko aplikacija kako bih testirao što više mogućnosti koje pruža 'App Builder'. Neke od njih se

Aplikacije za pametne telefone su apsolutni trend u svijetu

odnose na promociju domaćeg turističkog potencijala, dok su druge edukativnog karaktera", navodi Vidović i dodaje da sve njegove aplikacije sadrže uglavnom lokalne sadržaje, ali i da su namijenjene širokom krugu korisnika.

U korak s vremenom: Drugu nagradu u ovoj kategoriji osvojio je Banjalučanin Mladen Ninković, sa aplikacijom "Green App", a sa aplikacijom pod nazivom "NPRS" Saša Ostojić, takođe iz Banjaluke, osvojio je treću nagradu.

"U suštini, bitno je da je ovo prva aplikacija napravljena za kulturnu instituciju kao što je Narodno pozorište Republike Srpske. Dalji razvoj aplikacije zavisi od senzibiliteta ove institucije, a činjenica da su u korak s vremenom, daje priliku da ovo ne bude instant uspjeh, te da će i oni željeti da se pozabave komunikacijom sa svojom publikom na ovaj način", navodi Ostojić.

U kategoriji Turizam i ugostiteljstvo prvu nagradu je osvojio Miroslav Jagodić iz Banjaluke sa aplikacijom "BL Dog Friendly", na drugom mjestu našla se aplikacija "Etno selo Stanišići", čiji je autor već spomenuti Vidović, dok je kao trećeplasirani završio Ognjen Marčeta iz Banjaluke sa aplikacijom "BL Ride".

"Aplikacija predstavlja vodič za građane Banjaluke i turiste, koja im pruža informacije gdje mogu zajedno sa svojim ljubimcem odsjeti, pronaći veterinara, salone ljepote, pozvati taksi, izaći u šetnju i još mnogo toga", kaže Jagodić o svojoj aplikaciji.

Takmičenje sa prijateljima: Kada je u pitanju kategorija Zabava, najboljom aplikacijom App Builder lige proglašena je "Pogodi pjesmu", autorke Lejle Čardaković iz Hadžića. Drugu nagradu osvojio je Kenan Rizvanović, aplikacijom "Spavanac", a treću Mirza Muharemović, aplikacijom "Sportmania", obojica iz Sarajeva.

"'Pogodi pjesmu' je veoma zabavna aplikacija koja vam pruža mogućnost da se takmičite sa svojim prijateljima u poznavanju pjesama", otkriva Lejla Čardaković.

U okviru četvrte kategorije Vaša ideja za aplikaciju, prvo

mjesto osvojio je Ilija Tešić iz Bratunca, sa aplikacijom "Vesela farma", iza njega se našao Miloš Pejić sa aplikacijom "Alter Ego band", dok je brzina pripala Dušku Beriću iz Banjaluke, za aplikaciju "BL Enterprise".

Berić nikada ranije nije imao priliku da izrađuje aplikacije za pametne uređaje, a on kaže da su njegove aplikacije namijenjene svim korisnicima, bez obzira na njihova lična interesovanja ili posao kojim se bave.

"BL Enterprise" predstavlja javni registar firmi i preduzeća na području Banjaluke, a cilj joj da korisnicima pomogne da ih lakše pronađu. Takođe, aplikacija ima sopstvenu bazu podataka firmi, kojoj se pristupa bez potrebne internet konekcije", pojašnjava Berić, inače student druge godine informatičkog smjera na Prirodnno-matematičkom fakultetu.

Nagrade najuspješnijima: Najbolje aplikacije iz svake kategorije dobile su nagradu mobilni telefon Sony Xperia Z1. Drugoplasirani su nagrađeni tablet uređajem Samsung Galaxy Tab, dok su autori aplikacija koji su osvojili treće mjesto, dobili laptop Acer Aspire.

Kompanija m:tel je nagradila sve koji su aplikacije posvetili kategoriji Edukacija i društvena odgovornost, a dodatne na-

Duško Berić i Saša Ostojić, učesnici ovogodišnjeg takmičenja App Builder liga

grade za ove aplikacije, odnosno aplikacije iz oblasti pametnog korišćenja energije i očuvanja životne sredine, obezbijedio je UNDP BiH, budući da je jedan od njegovih ključnih ciljeva djelovanja upravo oblast društvene odgovornosti. Najboljom iz oblasti pametnog korišćenja energije i očuvanja životne sredine proglašena je aplikacija "Energija", a njen autor Kenan Rizvanović iz Sarajeva nagrađen je posebnom i vrijednom nagradom - ruksakom sa solarnim panelima.

Ovo je samo jedna od akcija pomoću kojih m:tel promoviše i pomaže mlade kreativce, te podstiče njihov talenat, koji zaista treba njegovati, razvijati, a shodno uspjehu i nagrađivati. Ne sumnjamo da nas u budućnosti očekuje još sličnih projekata koji će dozvoliti da u prvi plan izađu najkreativniji članovi našeg društva.

INFOGRAFIK

Telefon služi za lijepе želje

Praznike nastojimo provesti sa ljudima koje volimo i čije nas prisustvo čini srećnim, ali postoje i oni do kojih nam je stalo, a koji nisu u blizini. Zato imamo telefon, da ih pošaljemo lijepе želje.

1 POŠALJI SMS

DRAGIM
POZNANICIMA

2 POZOVI PRIJATELJE

I BLISKE
OSOBE

3 POŠALJI EMOCIJE

DRAGOJ
OSOBI

m:

S DRUGE STRANE

U DOBROM
DRUŠTVU

TALENTI

Milica Đukić

Mogla bih matematičke zadatke rješavati po cijeli dan

Za ovaj broj smo odlučili predstaviti talent Milice Đukić, mlade matematičarke čije vrijeme, sudeći po rezultatima, tek dolazi. Milica je ove godine osvojila srebrnu medalju na Matematičkoj olimpijadi u Kejptaunu, u konkurenciji nekoliko stotina mlađih takmičara. Razgovarali smo o tome kako se rodila ljubav prema ovoj disciplini, o iskustvu iz Južnoafričke Republike, te o njenim planovima za budućnost.

RAZGOVARALA: MILICA STOJAKOVIĆ

Kada se javila ljubav prema matematici i kada si počela da se baviš matematikom kao takmičarskom disciplinom?

Sa najrazličitijim matematičkim zadacima sam se se susretala još od malih nogu. Kao dijete sam mnogo voljela slagalice, zagonetke i logičke zadatke. Za vrijeme osnovnog školovanja sam stalno tražila matematičke zadatke u dodatnoj literaturi, u raznim časopisima i zbirkama, a s prvim takmičenjem sam se susrela u sedmom razredu osnovne škole. Tada sam došla u dodir sa malo težim zadacima koji se pojavljuju na takmičenjima, te sam počela više i češće da se bavim njihovim rješavanjem.

Koji su tvoji prvi značajniji rezultati na ovom polju?

Prvi značajan rezultat bio je prvo mjesto na republičkom takmičenju u sedmom razredu. Ova nagrada je bila potpuno neočekivana, jer se nisam nadala tako dobrom rezultatu. To takmičenje mi je pomoglo da shvatim kako,

zapravo, i nije toliko teško baviti se matematikom i kako bih uz malo više rada i vježbe mogla ostvariti mnogo bolje rezultate.

Da li je neko u tvojoj porodici matematičar ili se bavi profesijom koja je povezana sa tom naukom?

Niko u porodici nije matematičar po struci, ali moja majka je učiteljica, a otac mašinski inženjer, tako da i njima dobro ide rješavanje matematičkih zadataka.

Prije nego što sam krenula na takmičenja, oni su mi pomagali da dođem do nekih neobičnih i težih zadataka, ali i da ih riješim. Kasnije sam imala veliku podršku nastavnika i profesora koji mi naravno još uvijek pomažu.

Da li si se susretala s nekim preprekama takmičeći se?

Profesori redovne nastave u osnovnim i srednjim školama, uprkos njihovom entuzijazmu i volji da pomognu i podrže učenike, ne posjeduju veliko znanje o takmičarskoj matematici, u kojoj se svi problemi rješavaju bez upotrebe 'više' matematike, koja se uči na fakultetu.

Učenici koji imaju želju da se bave takmičarskom matematikom, često ne zna-ju odakle da počnu, ali ipak, onaj ko voli ovu disciplinu i ko ima talenta, uvijek pronađe način kako da bude uspješan.

Osvojila si srebrnu medalju ove godine na Međunarodnoj matematičkoj olimpijadi u Kejptaunu. Opiši nam kakvo je bilo to iskustvo?

Srebrna medalja je veoma značajan rezultat, pogotovo za nekog ko dolazi iz Bosne i Hercegovine, jer kod nas nema organizovanih predavanja i matematičkih kampova koje učenici iz drugih zemalja imaju priliku pohađati.

Kejptaun mi se mnogo svidio, kao i cijela južnoafrička kultura.

Upoznala sam mnogo takmičara iz cijelog svijeta, a činjenica da sam osvojila medalju je upotpunila ovo pozitivno iskustvo.

Koliko te motiviše i koliko ti znači ova nagrada?

Moj veliki san bio je da osvojam medalju na ovom takmičenju, tako da mi, kao matematičaru, ova nagrada neizmjerno mnogo znači. Ova medalja je veoma cijenjena u cijelom svijetu, te ako odlučim da školovanje nastavim u inostranstvu, ona će mi to znatno olakšati.

Medalja me svakako motiviše da dalje nastavim da se bavim takmičarskom matematikom, te ću nastojati da sljedeće godine ponovim isti rezultat, što nije jednostavno.

Nedavno si u sklopu Dana matematike dobila priznanje od Ministarstva nauke i tehnologije te poklon kompanije m:tel. Koliko ti ovakav vidapanje i podrške znači?

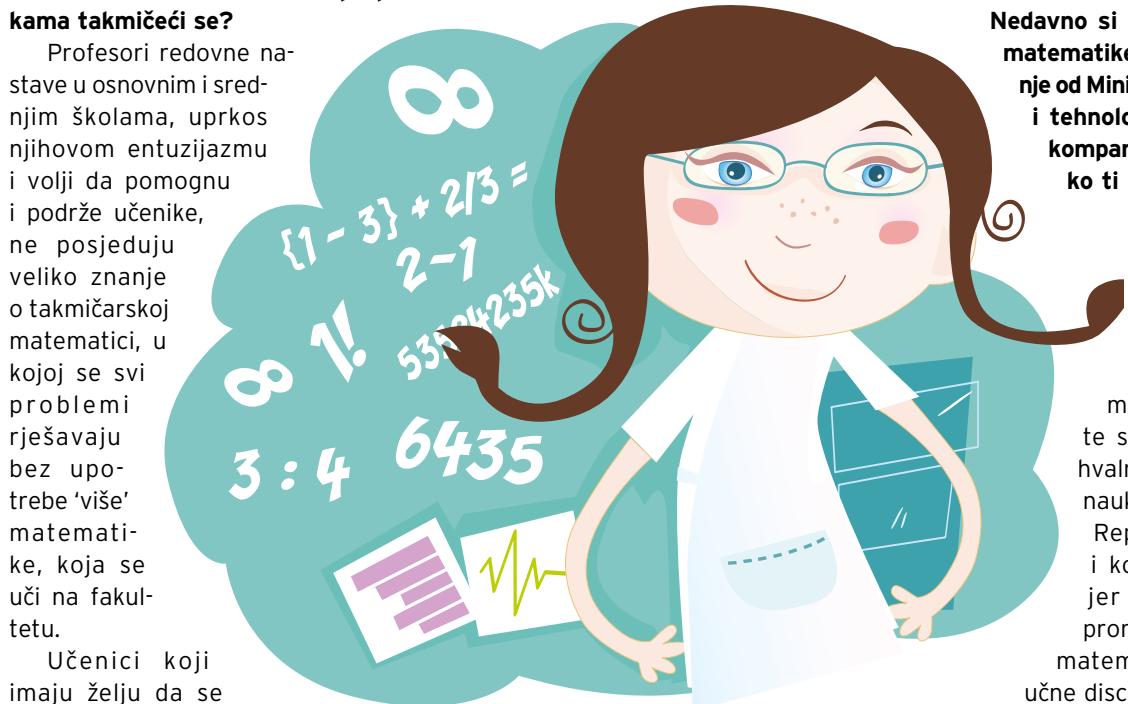
Svaki oblik podrške i priznanja mi mnogo znači, te sam veoma zahvalna Ministarstvu nauke i tehnologije Republike Srbске i kompaniji m:tel, jer to doprinosi promociji i podršci matematike kao naucne discipline.

Nažalost, u Bosni i Hercegovini se još uvijek malo pažnje posvećuje nauci generalno, te se nadam da će se u bliskoj budućnosti to promijeniti.

Koliko vremena dnevno provodiš rješavajući matematičke zadatke?

To zavisi od raspoloženje, ali i od drugih obaveza. Početkom godine uvijek napravim pauzu u vježbanju, a kasnije, pred samo takmičenje, intenziviram rješavanje zadataka. U tom periodu vježbam svaki dan, rješavam zadatke po nekoliko sati dnevno, ponekad po tri ili četiri sata.

Mnogo volim matematiku i ne bi mi bilo teško rješavati zadatke po cijeli dan kada ne bih imala drugih, školskih i životnih obaveza.

Šta je ono što slijedi, da li se spremаш za neko naredno takmičenje i na kom nivou?

Trenutno sam na pauzi, takmičenja počinju sredinom drugog polugodišta, kada ću i intenzivirati vježbanje, odnosno rješavanje zadataka. Između ostalog, kao i prošle godine, planiram da se spremam i učestvujem na matematičkoj olimpijadi.

Matematički stručnjaci su veoma cijenjeni i u svijetu, ali sve više i kod nas, da li možda planiraš nastaviti karijeru negdje van granica BiH?

vremena da razmislim o budućnosti prije nego što donesem konačnu odluku.

Koliko je korištenje mobilnog telefona važno u tvom životu?

Telefon mi je važan kada mi je potrebno da ja nekog pozovem, ili kada želim da nešto provjerim na internetu, ali često ga ne čujem ili zaboravim odgovoriti na poziv.

Šta za tebe znači prijateljstvo i koliko ti je važna podrška prijatelja?

Kod nas matematičari uglavnom rade kao predavači u školama ili na fakultetima.

Mene taj posao ne privlači, voljela bih se baviti prijemom matematike u praksi. Razmišljam o tome da dalje školovanje nastavim u inostranstvu, i da se možda u inostranstvu i zaposlim, ali vidjećemo, još uvijek imam

Podrška prijatelja mi mnogo znači. Učestvujući na takmičenjima upoznala sam mnogo ljudi, a sa mnogima od njih sam u stalnom u kontaktu. Pomažemo jedni drugima u rješavanju zadataka, što nas još više zbljižava. Prijatelji koji se bave matematikom su mi velika podrška u životu i, naravno, kada je riječ o takmičenjima.

SONY

**Ne pristajte
na dobro,
zahtjevajte
fantastično!**

Najviši nivo vodootpornosti*
Superiorne fotografije,
čak i pri lošem osvjetljenju
Do dva dana trajanja baterije**

XPERIA Z3

sonymobile.com/Xperia-Z3

*U skladu sa IP65 i IP68, Xperia Z3 je zaštićena od prodora prašine i vodootporna je. Pod uslovom da su svi ulazi i poklopci čvrsto zatvoreni, telefon je (i) otporan na prašinu i (ii) zaštićen je od niskog pritiska mlaza vode iz svih mogućih smjerova u skladu sa IP65; i ili (iii) se može držati pod 1,5m svježe vode do 30 minuta, u skladu s IP68. **Na temelju višestrukih ispitivanja performansi baterije, koje je sprovedeno od jula do septembra 2014. godine u laboratoriju pod aktivnom uslovima održava korištenje korisnika Smartphone Sony Mobile Communications AB. Za više informacija: www.sonymobile.com/testresults. Ikonе i slike su simulirane i samo u ilustrativne svrhe. Sony Walkman i su zaštitni znaci ili registrovani zaštitni znaci Sony Corporation. Android, Google Chrome i Google Play su zaštitni znaci Google Inc. Sva prava pridržana.

PREDSTAVLJAMO

Rukometni klub "Borac" - Tim iz Gospodske ulice

PIŠE: MILICA STOJAKOVIĆ

Rukometni klub „Borac“ osnovan je 1950. godine i jedan je od najpoznatijih rukometnih kolektiva u Bosni i Hercegovini, bivšoj Jugoslaviji, pa čak i u Evropi. 'Tim iz Gospodske ulice', kako ga popularno zovu, vlasnik je sedam titula prvaka Jugoslavije i 10 trofeja pobjednika Kupa bivše države.

Ovaj banjalučki kolektiv je jedinstven po činjenici da su njegovi igrači osvajači šest zlatnih olimpijskih medalja i mnoštva evropskih i svjetskih odličja, što ga čini najtrofejnijim sportskim kolektivom u Bosni i Hercegovini, kao i zaštitnim znakom grada na Vrbasu.

Ipak, malo je datuma iz istorije Rukometnog kluba „Borac“ koji se pamte kao 11. april 1976. godine. Tog dana su ovi rukometari napravili nesvakidašnji podvig o kojem sanjaju sve generacije - pokorili su Evropu. Tadašnji tim je ispisao najljepše stranice rukometne istorije ovog kluba.

Banjalučka dvorana „Borik“ je bila je premala da primi sve navijače željne da doprinesu pobjedi „Borca“ u, za njih, antologiskom meču. Te proljećne noći, pred 5.000 navijača, zlatna generacija "crveno-plavih" u finalu Kupa šampiona pobijedila je dansku „Federaciju“ sa 17:15. Do pred sam kraj te istorijske utakmice, rezultat je bio gotovo izjednačen. U posljednje minute se ušlo sa rezultatom od jednog gola razlike, neizvjesnost i uzbuđenje su rasli, a trenutak koji se pamti desio se baš u tom iz posljednjem minuti, kada je Anderson, igrač „Federacije“, izašao sam

FOTO: MONOGRAFIJA RUKOMETNI KLUB BORAC BANJA LUKA 1950-1985

pred Arslanagića iz „Borca“, u dvorani je nastao muk, zatim je uslijedio šut koji je krunisao „Borac“ i smjestio ga među vladare Starog kontinenta. Do kraja te utakmice „Borac“ se izborio i za sedmerac, te uspio da postigne još jedan go i tako potvrdi pobjedu. Trenutak pobjede je bio nezaboravan, u teren su utrčali navijači, ‘škljocali’ su aparati, a dvoranom su se orili uzvici: “Borac je šampion!”

Klub je i u narednim godinama nastavio sa odličnim rezultatima i sa značajnim uspjesima. Tako su 1991. godine osvojili pehar prestižnog „IHF Kupa“ i ostvarili jedan od najznačajnijih uspjeha u istoriji kluba, pa i banjalučkog sporta.

RK „Borac“ je u septembru 2005. godine započeo projekat reorganizacije i ponovnog stvaranja „evropskog ‘Borca’“. U okviru ovog projekta djeluje i omladinska rukometna škola, čiji je cilj omašovljenje i unapređenje rukometa, te ponovno oživljavanje nekada najjače rukometne škole na svijetu, i kako kažu iz uprave „Borca“, vraćanje RK „Borac“ i grada Banjaluka na mjesto koje im pripada na domaćoj i međunarodnoj rukometnoj sceni.

Kompanija m:tel kao društveno odgovorna kompanija podržava mnoštvo takmičenja, poput međunarodnih sportskih takmičenja, svjetskih i evropskih prvenstava, te rad velikog broja sportskih udruženja i klubova iz cijele Bosne i Hercegovine. m:tel i „Borac“ veže dugogodišnje prijateljstvo, a podrška ovom klubu neće izostati ni tokom ove sezone. Radujemo se uspjesima i bodrimo ove izuzetne rukometare, svjesni značaja sporta za sve društvene segmente.

‘Tim iz Gospodske ulice’, vlasnik je sedam titula prvaka Jugoslavije

HILJADU RIJEČI

JAHORINA

Igor Isanović je rođen 6. aprila 1985. godine u Sarajevu, gdje i sada živi i radi. Ljubav prema fotografiji se javila od malih nogu, a kaže da ju je genetski naslijedio od oca. Prvi profesionalni aparat je dobio 2008. godine, a već 2009. godine je kupio svoj prvi DSLR foto-aparat i do danas se ne razdvaja od njega.

Njegove fotografije su objavljene u mnogim bh., ali i inostranim časopisima, on-line magazinima i mnogobrojnim internet portalima. Ljubav prema rodnom Sarajevu je predstavio mnoštvom fotografija, i u nastojanju da ovaj grad prikaže u nešto drugačijem svjetlu. Raznolikost uglova za fotografisanje panorama, mnogobrojni izlasci i zalasci sunca, vremenske (ne)prilike, kao i mnoga druga skrivena mjesta, našla su mjesto u njegovoj arhivi fotografija grada Sarajeva, za koju uskoro planira svoju prvu samostalnu izložbu. Posebno je ponosan na činjenicu da se njegove fotografije nalaze u monografiji "Jedna lijepa avlja".

U ROMINGU

Njujork uz melodije Gershwin-a

Sjećate li se filma "Manhattan", Woody Allen-a?

PIŠE: JELENA MAKSIMOVIĆ

„C hapter one". Neprestano traganje za odgovarajućim uvodnim riječima, obojenim nevjerovatnim emocijama, kako bi se opisalo stanje koje ovaj grad izaziva u vama...

I zaista je tako. Zaista je teško pisati o Njujorku, o Menhetnu, o "Velikoj jabuci", o urbanoj džungli, o gradu koji nikada ne spava i u koji se zaljubite čim u njega kročite.

Da se razumijemo, to nije bila moja prva posjeta Americi i nije me opčinila ona, jer 'Njujork nije Amerika', Njujork je svijet, kontinent i zemlja za sebe.

Poseban je jer se u njemu ne osjećate kao stranac, ali svakako se osjećate pomalo izgubljeno. Već na izlasku sa JFK-a, i tokom traženja prevoza do Menhetna, imaćete osjećaj da ste oduvijek bili tu. Jezik nije barijera, čak ni za one koji ne govore engleski, jer uvijek će naići neki dobronamjernik koji će na sve načine pokušati da pomogne novom posjetiocu ovog grada, prisjećajući se i sam kako je nekada bio nov i izgubljen.

Prva stanica je svakako njujorški metro. Nije sjajan, nije najljepši, u njemu ima i pacova, ali on je dio ponude i slike koju ste hiljadu puta doživjeli u scenama svog omi-

ljenog filma. S vremenom postaje najbolji prijatelj vašim iscrpljenim nogama i bolnim leđima. Kao iščupan iz fotografija poznatih njujorških ulica, žuti taksi, simbol ovog grada, džentlmen je koji vas prati kući u kasnim satima dok se vraćate iz nekog od fantastičnih klubova Sohoa.

Noć u Njujorku je puna svjetla i života, gotovo da je šteta spavati. Ipak, ja sam se potrudila da ovaj grad više doživim danju.

Muzika Gershwin-a miluje mi uši dok mi sjećanja lutaju po stazama i travnjacima velikog Central parka. Tu je i mjesto gdje je svoje zadnje trenutke proveo John Lennon, simbolično nazvano „Strawberry Field“. Ulični zabavljači i umjetnici, na svakom koraku zvuci predivnog džeza, ležanje na travi, gledanje u visoke zgrade iz zelene oaze, svakako su slike koje nikada neću zaboraviti.

Kočije, neizbjegljiva slika iz svakog romantičnog filma čija je radnja smještena u ovom gradu, vode direktno iz Central parka u Petu aveniju, koja svojim luksuznim prodavnicama odiše sjajem i bogatstvom, a izlog „Tiffany“-ja budi sjećanje na film sa Audrey Hepburn, i tada sam, barem nakratko, poželjela da zavirim u to njujorško 'visoko društvo'.

AKVAREL: NEW YORK, DALIBOR POPOVIĆ MIKŠA

Iako je Peta avenija simbol bogatstva, na svakom koraku širi se miris hot-doga, a jedu ga svi, i ljudi u odijelima koji su izašli iz velikih korporacijskih tornjeva, turisti i Njujorčani. Poput žutog taksija i on je zauzeo svoje mjesto na listi najpoznatijih obilježja ovog grada.

U centru svega je Tajm skver, na kojem se u svakom trenutku dana i noći zatiče nevjerovatna količina ljudi, šarenila, svijetlećih reklama, različitosti, mirisa, zvukova... Tu obavezno morate sjesti i napraviti pauzu, jer u protivnom može da vam se zavrти u glavi.

Svaki dan proveden na ulicama Njujorka potrebno je sažvakati. Ja još uvijek žvaćem i nadam se da će ukus koji osjećam još dugo trajati.

U ovom gradu sve podsjeća na scene iz poznatih filmova, svaki čošak, svaka zgrada... Čudno je šetati ulicama i sjediti na klupama na kojima su sjedili moji omiljeni glumci, muzičari, umjetnici...

Prolazeći pored stambenih zgrada do čijeg ulaza vode dobro poznata stepeništa, pomišljam kako bi svakog trenutka odnekud mogli istrčati Carrie Bradshaw i Faca. Usput, moram napomenuti, Facu sam čekala do zadnjeg dana boravka, ali on se ipak nije pojavio.

Kineska četvrt i Mala Italija odišu svojim duhom, čak su i prljavština i nered dio ugođaja. Na ovom mjestu zamišljam mladog Don Korleonea kako se šeta između štandova voća i povrća. U Sohou, umjetnici koji žive u malim iznajmljenim stanovima, okruženi divnim galerijama i kafićima, pokušavaju ostvariti svoj san u ovom velikom gradu.

Bruklnski most spaja Menhetn i Bruklin i jedan je od najstarijih visećih mostova u Sjedinjenim Državama. Poseban ugođaj je šetnja preko mosta od Bruklina prema Menhetnu, koja može da potraje i po nekoliko sati, ukoliko odlučite da se slikate na svakom koraku (što posebno može da iznervira vašeg saputnika).

U blizini se nalazi i „Ground Zero“, mjesto posvećeno brojnim žrtvama terorističkog napada 2001. godine. Za ovo mjesto veže me zapanjujuća tišina, tišina koja je nevjerojatno atipična za Njujork i koja nikog ne može ostaviti ravnodušnim. Tišina kojom odajemo počast svim nevinim žrtvama. Prolazeći obližnjim ulicama glavom vam se motaju scene katastrofe viđene na vijestima.

Rijeka Hadson i Ist river uokviruju „Veliku jabuku“ i čine je još posebnjom sa mnogobrojnim parkovima, šetalištima i stazama za rekreatiju. Sve je ovdje nepravljeno po mjeri čovjeka.

U Harlemu pjevušim stihove „Soul love, this love won't let me go, so long, Angel of Harlem“ (U2), gledam u haljine Afroamerikanaca koji su ovdje domaćini, i zgrade koje u sebi nose istoriju i kulturu jednog sjajnog vremena. Naime, u Harlemu, u „The Apollo Theater“-u, svoje karijere započela su neka od najvećih muzičkih imena - Gershwin, Billie Holiday, Duke Ellington, Ella Fitzgerald... Harlem je

ostavio poseban utisak na mene, skoro kao i mjuzikl na Brodveju.

Znate li onaj osjećaj iznenadnog i jakog udarca u grudima koji ne možete da opišete? Proživljavanje jake emocije koja može biti praćena suzama, snažnim otkucanjima srca, drhtanjem... Hmh, neki to mogu da povežu sa zaljubljeniču... Ja ne znam da li je to definicija onog što mi se desilo sa prvim taktovima brodvejske predstave „Phantom of the Opera“ u božanstvenom „Majestic theater“-u. O ovom njujorškom iskustvu rijetko pričam, posebno mi je teško pronaći riječi kojima mogu da opišem tu emociju. Njujork morate doživjeti barem jednom u životu.

Petnaest dana provedenih u ovom gradu mogu da ostave trajne posljedice na vaše srce. To sa sigurnošću mogu da tvrdim, jer moje srce više nikad neće biti isto i konačno priznajem: Da, ja ga volim!

Woody Allen je odlučio da svoj „Manhattan“ započne rečenicom:

“New York was his town and it always would be”.

A ja sam odlučila da ovaj tekst završim sa:
„NJUJORK VIDIMO SE OPET!“

SONY

Zahtjevajte fantastično od kompaktnog pametnog telefona

Najviši nivo vodootpornosti*

Superiorne fotografije, čak i pri lošem osvijetljenju

Do dva dana trajanja baterije**

Digitalno suzbijanje buke za nesmetanu jasnoću zvuka na slušalicama

XPERIA Z3
Compact

sonymobile.com/Xperia-Z3-Compact

*U skladu sa IP65 i IP68, Xperia Z3 je zaštićena od prodora prašine i vodootporna je. Pod uslovom da su svi ulazi i poklopci čvrsto zatvoreni, telefon je (i) otporan na prašinu i (ii) zaštićen je od niskog pritiska mlaza vode iz svih mogućih smjerova u skladu sa IP56; i / ili (ii) se može držati pod 1,5m sveže vode do 30 minuta, u skladu s IP68. **Na temelju višestrukih ispitivanja performansi baterije, koje je sprovedeno od jula do septembra 2014. godine u laboratoriju pod aktivnom uslovima odražava korištenje korisnika Smartphone Sony Mobile Communications AB. Za više informacija: www.sonymobile.com/testresults. Ikone i slike su simulirane i samo u ilustrativne svrhe. Sony Walkman i su zaštitni znaci ili registrovani zaštitni znaci Sony Corporation. Android, Google Chrome i Google Play su zaštitni znaci Google Inc. Sva prava pridržana.

PIŠE: MILICA STOJAKOVIĆ

Dječije pozorište Republike Srpske je institucija koja ima dugu tradiciju u gradu na Vrbasu. Nastalo je davne 1955. godine u okviru tadašnjeg Zabavno-kulturnog centra, kao lutkarsko pozorište, da bi se kasnije, tokom godina, osamostalilo. Danas Dječije pozorište Republike Srpske ima dječiju i večernju scenu, jedinstveni muzej lutaka, te izložbeni salon, a kompanija m:tel je ponosna što je tradicionalno već prijatelj ove institucije.

Dječije pozorište je od svog nastanka imalo veliku posjećenost kroz organizovane posjete škola, vrtića i mnogih drugih institucija, ali i kroz individualne posjete. Pozorište je već u prvih desetak godina oformilo svoju baletnu scenu, te je imalo zapaženu ulogu u tadašnjoj Jugoslaviji i osvajalo nagrade kroz učešće na mnogobrojnim festivalima.

Ono čime se pozorište posebno ponosi je da nikada nije prestajalo sa radom, te da je uspijevalo opstati i u najtežim uslovima. Sjećaju se perioda kada je zgrada pozorišta

prokišnjavala i kada su pozivali djecu i roditelje da dođu u pozorište sa kišobranima, ali su sve vrijeme igrali predstave i imali važnu ulogu u odrastanju mnogih Banjalučana.

Današnje Dječije pozorište Republike Srpske je, između ostalog, i proizvod zalaganja Predraga Bjeloševića, koji je direktor ove institucije od 1993. godine, te rada dječije omladinske scene, koja je već nakon pet godina postojanja počela bilježiti značajne rezultate i prva međunarodna priznanja. Na taj način je pozorište došlo do svojih glumaca, od kojih su mnogi i danas članovi ansambla ove institucije.

Prvi značajan i međunarodno zapažen uspjeh Dječijem pozorištu Republike Srpske, 1998. godine, donijela je predstava „Tužni princ“, sa kojom su se predstavili na „Bitefu“, čime se ne mogu pohvaliti ni mnoga pozorišta za odrasle. Ova predstava je bila prvi ozbiljan projekt Dječijeg pozorišta kojom su primljeni u najveće društvo lutkarskih teatara za djecu, te su zahvaljujući „Tužnom princu“ dobili mnoga evropska i regionalna priznanja i

Otvorenost prema svijetu čini da se Dječije pozorište RS razvija

---

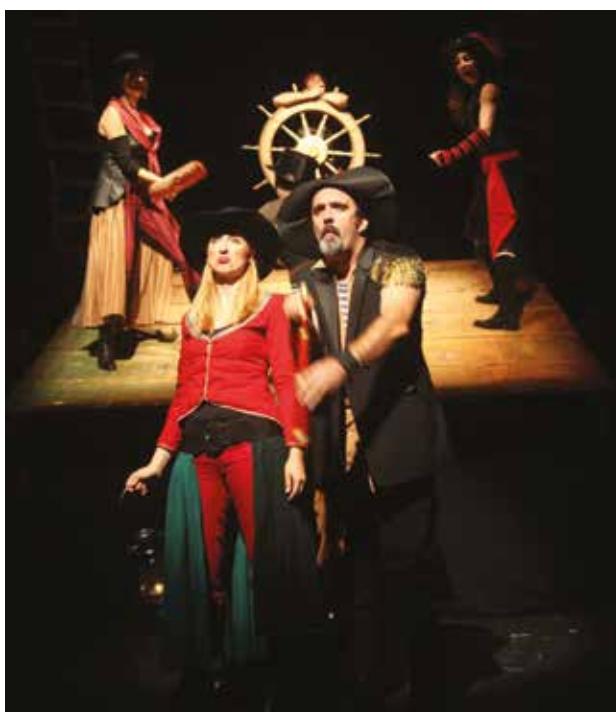
nagrade. Nastala u saradnji sa Biserkom Kolevskom iz Sofije, a po tekstu Predraga Bjeloševića, ova predstava je svrstana među deset najboljih u Evropi, a izvodi se i danas na sceni dječijeg pozorišta sa istom željom i istim žarom.

„Tužni princ“ je nastao iz želje da se banjalučkoj publici omogući nešto novo, a na veliku radost i zadovoljstvo onih koju su učestvovali u projektu, ispostavilo se da je to potpuno novi koncept i na cijelom Balkanu. To je pozorištu dalo ‘vjetar u lđa’, a mladi glumci omladinske scene su bili među prvih devet glumaca koji su upisali Akademiju umjetnosti u Banjaluci te iste godine. Po predstavi „Tužni

princ“ snimljen je i kratki film od 30 minuta za nacionalnu televiziju Bugarske, u kojoj su učestvovali upravo glumci Dječijeg pozorišta RS, što je takođe bilo novo i neobično iskustvo za ovu instituciju, ali i za umjetnost ovih prostora.

Danas, Dječije pozorište RS predstavlja vizuelni triptih. Kada uđete u ovu ustanovu dočeka vas izložbeni salon u kome uvijek možete pogledati izložbu likovne umjetnosti, zatim kročite u neobični Muzej lutaka, da bi naposljetu pogledali predstavu koja zaokružuje ovo nesvakidašnje vizuelno iskustvo.

Muzej lutaka Dječijeg pozorišta Republike Srpske

je jedinstven u jugoistočnoj Evropi, te izaziva mnogo pažnje i pozitivnih reakcija, kako djece i njihovih roditelja, tako i mnogih posjetilaca i gostiju iz svijeta. U njemu su sakupljene lutke koje su nastajale decenijama unazad, a mnoge od njih potiču iz nekih drugih kultura koje su sa sobom donijeli reditelji iz najrazličitijih zemalja, a koji su imali priliku gostovati u Dječjem pozorištu.

„Atelje 333“ je večernja scena Dječjeg pozorišta Republike Srpske, koja je aktivna kada pozorište procjeni da ima neku izuzetnu i originalnu predstavu za koju smatra da se njome može predstaviti i u svijetu. Nastoje da kombinuju dramsku i lutkarsku igru, kao i igru s predmetima, kako bi uvijek ponudili nešto drugačije, a mnoge predstave koje suigrane na ovoj sceni su, takođe, zabilježile značajne rezultate na pozorišnim festivalima.

Pozorište ima i svoju dječiju scenu koju vode glumice Aleksandra Spasojević i Božana Bjelić. Čine je djeca od sedam do 18 godina, koja takođe izvode predstave u toku godine.

Koncept Dječjeg pozorišta Republike Srpske je otvorenost prema svijetu, reditelji i gosti koji dolaze u ovu instituciju sa sobom donose dio svoje kulture i svoju lutkarsku tradiciju, a glumcima se često pruža prilika da rade sa najboljim rediteljima iz najboljih pozorišnih škola. Rađene su predstave u saradnji sa Česima, Rusima, Poljacima, Bugarima, Bjelorusima, Nijemcima, Slovincima, sa rediteljima iz Srbije, a čast ovoj kući je

učinio i veliki režiser Aleksej Ljeljavski, umjetnički direktor Dječjeg pozorišta u Minsku, koji je režirao „Plavu pticu“, „Životinjsku farmu“ i „Postojanog olovnog vojnika“ u Dječjem pozorištu Republike Srpske.

Upravo u skladu sa konceptom otvorenosti prema drugim pozorištima i kulturama, nastao je i Međunarodni festival pozorišta za djecu, koji je Dječije pozorište Republike Srpske ove godine organizovalo po 13. put. Festival je međunarodnog karaktera, te je već postao prepoznatljiv u cijelom svijetu, a na njemu je do sada učestvovalo više od stotinu teatara iz stotinu gradova svijeta. Festival, pored značaja za promociju pozorišne umjetnosti i promociju naše kulture, uveliko doprinosi i poboljšanju kvaliteta predstava. Dovodeći lutkarske predstave iz svijeta, ovo pozorište se nadograđuje i raste, prikuplja različita znanja i tako unapređuje svoj rad i djelovanje, te su upravo zato i otvoreni prema gostujućim rediteljima, scenografima, lutkarima i kompozitorima iz najrazličitijih zemalja.

Dječije pozorište Republike Srpske trenutno priprema predstavu pod nazivom „Palčica“, čiju režiju potpisuje Aleksandar Pejaković. Iz pozorišta poručuju da će „Palčica“ biti vizuelno zanimljiva i djeci i njihovim roditeljima, te da je to ujedno i novogodišnja predstava. Takođe, najavljuju da sve posjetioce u decembru očekuje zimska čarolija, ledeni grad koji će biti zaista neobično vizuelno iskustvo koje će učiniti da se osjećamo kao da smo kročili u zimsku bajku.

FOTO: DJEČIJE POZORIŠTE RS

Božana Bjelić

Volim svoj posao, cijelog života sa bavim glumom i, zapravo, nikada ništa drugo nisam radila. Počela sam igrati u Dječijem pozorištu Republike Srpske, u omladinskoj sceni, a zatim sam završila Akademiju umjetnosti u Banjaluci. Volim glumiti i za djecu i za odrasle. Drugačije je igrati za djecu, drugačije je igrati za odrasle ili na filmu, ali je sve zanimljivo na svoj način. Posebno mi je draga nagrada koju sam dobila za ulogu Pinokija u Subotici - marioneta na duge konce, jer je mnogo zahtjevno raditi sa takvima lutkama i savladavanje ove vještine je bio pravi izazov. Djeca nas glumce Dječjeg pozorišta često vežu za igru i vide nas kroz nju. Nerijetko se dešava da me na ulici oslove sa: „Eno Crvenkape!“, što me svaki put obraduje.

Duško Mazalica

Volim što sam glumac, jer sam plaćen da se igram i maštam. Više volim glumiti za djecu, jer je teže, i kad uspiješ djeca te odmah svim srcem i snagom nagrade. Pored glume za djecu oprobao sam se i kao voditelj dječjih emisija. Nedavno sam završio i master studije kreativne filmsko-televizijske produkcije u Beogradu, ali i pored toga, najljepše se osjećam u svom pozorištu, kad se svjetla upale i kada ostvarujem, kroz pozorišni komad, kontakt sa najmlađom publikom.

Aleksandar Blanić

U Dječijem pozorištu sam skoro pola života, ono je moja druga kuća. Kompaktna smo cjelina i volimo raditi zajedno, što često primjete i mnogi gosti i reditelji koji dođu sa strane. Rad sa lutkama predstavlja različit iskaz i traži drugačiji pristup i kreativnost, jer kada animiram lutku, u isto vrijeme sam i posmatrač koji je gleda sa strane. To iskustvo je jedinstveno. Volim glumiti i u predstavama za odrasle, ali mi je ipak rad sa djecom najdraži. Posebno me veseli što smo djeci koja često idu u pozorište dio svakodnevice, mi smo 'ekipa' s kojom odrastaju i na koju su navikli. Lijepo je učestvovati u nečijem djetinjstvu i obilježiti taj period života.

Svetlana Andrić

Radim u Dječijem pozorištu Republike Srpske 11 godina. Iza sebe imam 27 profesionalnih predstava, učešća na raznim festivalima, tri specijalne kolektivne nagrade i jednu glumačku. Glumac je plemenita profesija, kompleksna, traži posvećenost, maštu, otvorenost i sposobnost igre. To je timski rad u kojem grupa ljudi učestvuje ulažući maksimum u predstavu kao krajnji proizvod. Volim da igram za svoju publiku, iskrena je.

Često mi se u gradu obrate odrasli i djeca, kako bismo porazgovarali o predstavi koju su gledali. Raduje me njihovo mišljenje i sugestije koje mi daju. Na taj način bolje, svjesnije i odgovornije radim svoj posao, a moja publika se rado vraća u pozorište.

PSIHOLOGIJA

Prokrastinacija

bolest okljevanja ili umjetnost odugovlačenja

PIŠE: MILICA MAMIĆ

Prokrastinacija (lat. *procrastinatus*) je oblik ljudskog ponašanja za koji je karakteristično odgađanje akcija, obaveza ili zadataka za kasnije. Drugim riječima, to je ona pojava kada znamo da je nešto najbolje uraditi ili započeti sada, ali to ipak ne učinimo, iz nekog razloga. Ona podrazumijeva filozofiju „što možeš danas, ostavi za sutra“, praćenu iracionalnom idejom da će odgođene obaveze sutra biti manje neprijatne.

Ostavljati za sutra ili za kasnije nešto što bi trenutno trebalo raditi je skoro svima poznato ponašanje. Odugovlačenje ili odgađanje obaveza sveopšte je prisutno u savremenom svijetu. Svi se mi odlično snalazimo u poslovima koje volimo ili u kojima uživamo, ali kad neki zadatak ocijenimo kao težak, neugodan ili zastrašujući, tada počinjemo okljevati.

Promjena zacrtanog plana i odgađanje neke radnje ne moraju uvek biti loš znak i čak mogu ukazivati na nečiju fleksibilnost i sposobnost da se adekvatno prilagodi novonastalim okolnostima.

Ipak, nekima je to toliko ustaljen oblik ponašanja da predstavlja životni problem. Prokrastinacija ili odgađanje postaje problem onda kada pređe u naviku i počne da znatno snižava kvalitet života. Još jedna bitna odredni-

ca prokrastinacije jesu psihički bol i krivica koje takvo ponašanje izaziva.

Istraživanja o prokrastinaciji pokazuju da čak 95 odsto ljudi barem povremeno prokrastinira, a 15 do 20 odsto ima problema sa prokrastinacijom. Kod studenata je učestalost mnogo veća, čak više od 50 odsto.

Sa savremenim tehnologijama bježanje od obaveza čini se još lakšim, jer odgađanje posla znatno olakšavaju internet i televizija. Nemoguće je ne raditi ono što ste sebi obećali da ćete uraditi i pri tome ne osjećati bar malu krivicu i anksioznost zbog izbjegavanja obaveza.

Jedan poseban način na koji ljudi često pokušavaju da zamaskiraju svoju potrebu za prokrastinacijom jeste paralelno planiranje više aktivnosti. Multitasking može biti dobar, ali ukoliko je uzrokovan ovim načinom, nužno će voditi samo naizmjeničnom odgađanju poslova i prelaženju sa jedne aktivnosti na drugu, pri čemu se nijedna od njih ne obavlja u roku.

Prema nekim stručnjacima, postoje dva tipa prokrastinatora: opušteni i napeti.

Opušteni prokrastinatori su osobe koje kada odlažu obaveze teže da se usmjere na neke druge životne sfere i na taj način zaborave na rokove i planove, te djeluju kao da ih prokrastinacija ne brine previše.

S druge strane, postoje napeti prokrastinatori koji obično djeluju, a i osjećaju se kao da su preplavljeni obavezama. Ova vrsta prokrastinatora se može prepoznati i po njihovom osjećaju da ne mogu da postignu sve što imaju u planu, da nemaju dovoljno energije, niti dovoljno sposobnosti.

Uzroci prokrastinacije mogu biti različiti: možda smo počeli da odgađamo zbog svoje bazične nesigurnosti, možda nas frustrira činjenica da ništa nije dovoljno dobro urađeno, ili možda ne znamo kako da isplaniramo svoje vrijeme.

Šta god da je osnovni razlog, budite sigurni da će se oni vremenom gomilati. Tako dobijamo perfekcionistu koji odgađa dok ne smisli savršen način da nešto uradi, ali pošto počinju da ga pritiskaju rokovi, postaje anksiozan, pritisak ga konačno blokira i on shvata da nikada neće završiti posao, zbog čega počinje da misli kako

možda nije dovoljno dobar, a dok mu samopouzdanje progresivno opada, isto tako progresivno se nagomilavaju obaveze koje više ne zna kako da organizuje, a kamoli da ih obavi savršeno.

Za neke osobe odgađanje ili odugovlačenje je postalo hroničan problem, zbog koga su utrošili vrijeme, propustili prilike, loše izvršili obaveze, umanjili samo-poštovanje stalnim samoosuđivanjem i veoma povećali svakodnevni nivo stresa.

VRLO ČESTO IZGOVORI KOJI SE KORISTE ZA ODGAĐANJE ILI ODUGOVLAČENJE OBAVEZA SU:

- Ima toliko drugih stvari koje moram prije obaviti.
  - Sačekaću dok ne budem raspoložen da to obavim.
  - Imam sasvim dovoljno vremena da to učinim.
  - Teško mi je govoriti o tome, jer ne znam odakle da počnem.
  - Bolje radim pod pritiskom, zato to ne moram odmah početi.
  - Moj zdravstveni problem i nije tako strašan. Sigurno nije ništa.
-

I na kraju, da rezimiramo: prokrastinacija predstavlja odgađanje obaveza, može dovesti do stresa, osjećaja krivice, gubitka lične produktivnosti, pojave negodovanja drugih zbog neispunjavanja odgovornosti i obaveza. Dok je prokrastinacija u određenoj mjeri sasvim uobičajena, ona postaje problem ako ugrožava normalno funkcioniranje individue.

Da biste se izborili sa prokrastinacijom, prije svega, potrebno je da uočite da to radite, zatim da identifikujete zašto, i tek onda ćete biti u mogućnosti da je prevaziđete.

Onog trenutka kada pomislite „Mogao/mogla bih ovo ostaviti za sutra“ ili „Ma, ionako bolje radim u zadnjem tren“, budite svjesni da ste započeli posao odgađanja kako biste ugodili sebi.

MINI-SAVJETNIK

Kako zaštiti Wireless mrežu

PRIPREMIO: SAVO DRAKULIĆ

Opšte je poznato da pored brojnih dobrih strana interneta, kao što su pristup raznim sadržajima, maltene neograničena znanja, pregršt informacija, tu su i one ne baš tako dobre, a među njima je svakako i neovlašćeno pristupanje i korišćenje tuđe Wi-Fi internet mreže.

Ukoliko ste vi žrtva, ovo će posebno doći do izražaja ukoliko je brzina vašeg interneta manja, te će tada doći do primjetnog usporavanju internet veze, jer je dijelite sa nekim. U narednim redovima zato ćemo se okvirno pozabaviti nekim koracima koji vam, za početak, mogu biti korisni da zaštite svoji Wi-Fi.

ŠTA JE, ZAPRAVO, WI-FI?

WLAN je skraćenica za engleski naziv Wireless Local Area Network i označava lokalnu mrežu (LAN) koja se zasniva na bežičnim tehnologijama. Jedna od trenutno najraširenijih WLAN verzija je Wi-Fi, registrovani znak Wi-Fi Alliance-a. Trenutno postoje tri standarda koji su odobreni od strane IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers, Inc.), i to: 802.11a, 802.11b i 802.11g.

Wi-Fi je zaštitni znak koji se postavlja na sertifikovane proizvode za bežičnu lokalnu računarsku mrežu (WLAN) zasnovane na specifikacijama IEEE 802.11, a neformalno često i sinonim za cijelu takvu tehnologiju. Sertifikat izdaje istoimenno neprofitno udruženje proizvođača „Wi-Fi Alliance“, sa svrhom podsticanja međusobne kompatibilnosti i promovisanja svojih proizvoda.

KAKO NEKO MOŽE KORISTITI VAŠ WI-FI?

Vaš ruter emituje Wi-Fi signal, a taj signal se koristi za pristup internetu putem računara, mobilnog telefona, a mogu ga koristiti i pametni televizori. Obično se

podrazumijeva da je vaša mreža zaštićena šifrom, međutim, obezbeđivanje šifrom ne garantuje potpunu zaštitu, s obzirom na to da postoje razne antene za hvatanje Wi-Fi signala sa pratećim fabričkim softverom, koji ima sposobnost da 'probije' vašu šifru.

KAKO PROVJERITI DA LI NEKO KORISTI VASU MREŽU?

Postoje više načina, a mi ćemo navesti one najlakše, brzo primjenjive.

Prvi korak je posmatranje WLAN signalne lampice na ruteru. Ako nijedan vaš uređaj nije u tom trenutku povezan na Wi-Fi mrežu, a lampica intenzivno treperi, to može biti razlog za sumnju da neko koristi vašu mrežu. Takođe, to nije slučaj ako lampica trepne samo s vremenom na vrijeme.

Ukoliko ste uočili nešto sumnjivo, možete sa interneta skinuti besplatni program pod nazivom Wireless Network Watcher. Wireless Network Watcher je alat koji skenira vašu bežičnu mrežu i prikazuje sve računare i uređaje koji su trenutno konektovani na nju. Za svaki uređaj povezan na mrežu, možete vidjeti informacije kao što su IP adresa,

Firewall je softver koji u sklopu računarske mreže ima mogućnost da spriječi neautorizovani prenos podataka preko mreže

MAC adresa, proizvođač kartice i, eventualno, naziv računara. Ovaj program se čak i ne instalira, već ga jednostavno pokrenete, a on će izlistati sve uređaje koji su povezani sa vašom mrežom, bilo žičano ili bežično.

ŠTA PREDUZETI DA ZAŠTITITE WI-FI MREŽU?

Ako govorimo o vašoj kućnoj bežičnoj mreži na koju se neko neovlašćeno 'prikačio', osim usporavanja vašeg interneta, druge štete vrlo vjerovatno neće biti. Međutim, ako je riječ o poslovnoj mreži, koja sadrži brojne povjerljive i osjetljive podatke, izuzetno je važno da ona bude dobro zaštićena od upada sa strane.

Navešćemo neke korake koje možete preduzeti kako biste maksimalno onemogućili eventualni neželjeni upad i pristup vašim podacima, a sva podešavanja se tiču već spomenutog rutera koji je tačka preko koje se pristupa vašoj mreži. Poželjno je da administrator mreže na vašem routeru uradi sljedeće korake:

Enkripcija: Ruter ima sistem zaštite koji šifrira podatke koji dolaze i odlaze sa vašeg rutera, a raspoloživa su tri tipa enkripcije:WEP, WPA, WPA2. Prvi tip odavno je 'razbijen' od strane hakera, tako da se više ne smatra bezbjednom zaštitom.WPA i WPA2 su razvijeni kako bi prevazišli slabosti prvobitne WEP enkripcije, široko se primjenjuju, a koriste lozinke i parafraze za obezbjeđivanje mreže. Dok je lozinka grupa slova, brojeva i karaktera bez razmaka, parafraza je grupa karaktera koja uključuje i razmake, i mnogo je teže 'provaliti' nego lozinku.

Hardverski firewall: On predstavlja prvu liniju odbrane od napada koji dolaze spolja, i većina rutera ih ima u sebi, a oni provjeravaju podatke koji ulaze i izlaze iz rutera, te blokiraju svaku sumnjivu akciju. Ruteri su uglavnom prepodešeni na vrijednosti koje obezbjeđuju razumnu zaštitu, ali podešavanja svakako treba provjeriti. Većina firewall-a koristi paketno filtriranje, preciznije, posmatraju zaglavje paketa informacija koji se šalju, kako bi identifikovali adresu izvora i odredišta gdje se podaci upućuju. Dobijene informacije se upoređuju sa unaprijed definisanim pravilima i/ili u skladu sa pravilima koji definiše sam korisnik, a na osnovu toga firewall odlučuje hoće li paket biti dozvoljen ili onemogućen.

Softverski firewall: On obično radi na nivou desktop ili laptop računara, sa prednošću veće softverske snage u procjeni aktuelnog protoka kroz uređaj. Zato bolji antivirus

DODATNA ZAŠTITA

Onemogućite ruter da emituje ID (SSID) vaše mreže

Kad je vaš bežični ruter uključen, on emituje i ime vaše mreže. To je korisno za pronalaženje odgovarajuće mreže i omogućavanje konekcije među uređajima, ali kada se jednom povežu, možete isključiti tu opciju (broadcasting), te će vaš ruter raditi u nevidljivom režimu (stealth mode).

Omoćiće MAC autentifikaciju za ovlašćene korisnike

Možete precizno odrediti ko će moći da se poveže na vašu mrežu. Svaki uređaj koji ima mogućnost povezivanja na bežičnu mrežu, ima i jedinstvenu fizičku adresu, serijski broj poznat kao MAC adresa. Administrator može na ruteru tačno da definiše koje MAC adrese imaju pristup mreži, što je prevencija za neovlašćen pristup.

paketi na vašem računaru imaju svoj firewall, koji analizira koji portovi se koriste i gdje idu podaci, koje aplikacije su korišćene, te na kraju odlučuje da li da dozvoli ili blokira podatke.

PROMJENA PRISTUPNIH PARAMETARA VAŠEG RUTERA

I sami znate da kada pristupate svom ruteru, budete pitani za korisničko ime i lozinku. Svaki ruter ima svoja fabrička podešavanja, koja haker lako može da sazna (administratorsko ime i lozinku), ali to lako možete promijeniti, što će svakako otežati neovlašteni pristup.

- Prilikom unosa zaštite preporučljivo je žično spojiti ruter i računar
- Otvorite neki od browser-a i upišite adresu: <http://192.168.1.1>
- Nakon što pritisnete tipku Enter, otvorice se prozor za potvrdu autorizacije, odnosno moraćete da upišete korisničko ime i lozinku za ulazak u konfigurator modema (kod nekih modema samo lozinku)
- U polje upišite lozinku koja se nalazi u uputstvu koje ste dobili sa ruterom, odnosno modemom
- Odaberite 'login' kako biste prešli u naredni meni
- Pronađite sekciju Wirelessili WLAN opciju i odaberite WPA2 zaštitu. Unesite lozinku kojom želite zaštititi mrežu (preporučljiva je kombinacija brojeva i slova) i sačuvajte
- Izlogujte se, isključite ruter i zatim ga ponovno uključite
- Ukoliko imate neki bežični uređaj provjerite da li je zaštita aktivna. Sada bi se prilikom pokušaja spajanja na mrežu trebao pojaviti zahtjev za unos lozinke

Na kraju, imajte na umu da je ovo samo jedan od načina na koji možete zaštititi svoju mrežu. Ukoliko niste potpuno sigurni i ne znate kako da izvedete sve gore navedeno, uvijek možete kontaktirati tehničku podršku svog provajdera, i zamoliti ih da vas korak po korak provedu kroz navedena podešavanja ili vam pomognu da postavite zaštitu na neki drugi način.

Znate li ?

PIŠE: AIDA HALILOVIĆ

Koja su tarifni modeli u ponudi za postpaid i koje su njihove prednosti?

Za postpaid korisnike u ponudi su MOJ MIX tarifni modeli, koji nude mogućnost slobodnog izbora minuta, poruka i neograničenog mobilnog interneta. Izbor tarifnog modela zavisi od toga koliko korisnik troši na mjesечно nivou, i šta više preferira za svoje komunikacione potrebe.

U čemu je razlika između MOJ MIX flex i MOJ MIX flat?

Bonus za pozive u okviru tarifnog modela MOJ MIX Flex važi za pozive prema fiksnim i mobilnim mrežama m:tel-a, a u tarifnom modelu MOJ MIX Flat za pozive prema svim mobilnim i fiksnim mrežama u BiH.

Kako izvršiti prelazak sa prepaida na postpaid?

Za prelazak sa prepaid-a na postpaid potrebno je da korisnik posjeti neko od m:tel prodajnih mesta, ili to učini kod ovlaštenih diler-a. Korisnik ne smije imati dugovanja prema m:tel-u. Nakon ispunjavanja zahtjeva za zasnivanje pretplatničkog odnosa, te odabira tarifnog modela, aktivacija će biti izvršena sat vremena nakon potpisivanja ugovora.

Šta predstavlja kombinuj tarifni model?

Kombinuj tarifni model predstavlja kombinaciju prepaid-a i postpaid-a. Korisnik svaki mjesec plaća fiksnu cijenu mjesечne pretplate (10, 20 ili 30 KM), a račun mu bude dopunjeno istim iznosom uz pripadajući bonus.

ŽIVOT U PRIČAMA

O nadi i miševima

PIŠE: BOJAN RADOVIĆ

"Kraj je godine. Neka bude srećna kolumna. Kao da Višnji pišeš o tome kako ima nade da svijet bude bolji. Jer ima."

Okej, neka bude tako:

Dode Steva u školu i počne da nam priča nevjerojatne priče, jednu za drugom, a mi ga svi hipnotisano slušamo.

- Otkud ti to?

- Ima jedna knjiga u biblioteci, ali ne u ovoj našoj školskoj, nego u gradskoj.

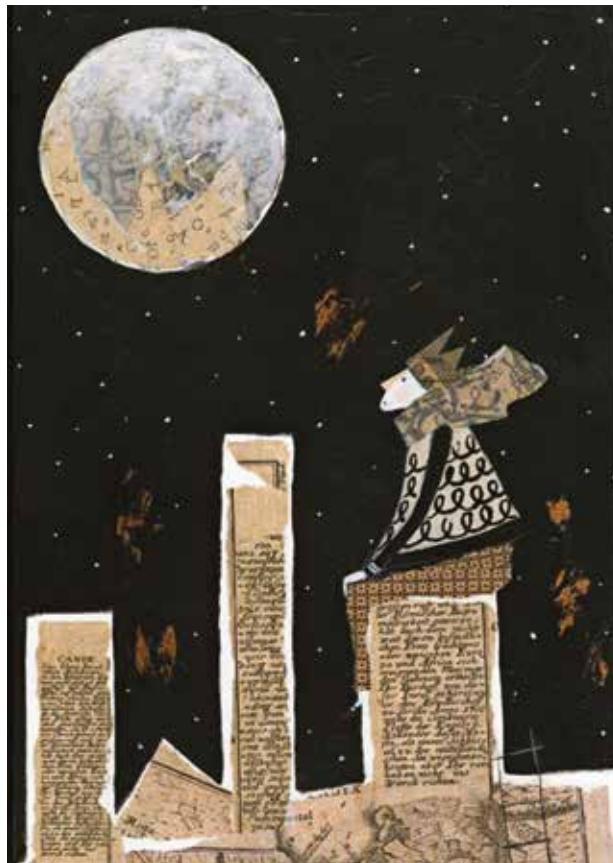
I tako svi trk poslige škole u biblioteku da se učlanimo, zbog jedne knjige. Da, nekada su se stvari učile iz njih i da, jedna dobra knjiga je bila dovoljna da nas zainteresuje.

Tako sam davno pročitao priču o nekakvom eksperimentu, kog se još uvijek sjećam.

Naučnici su kroz dvije posude strmih ivica pustili mlaz vode, a u njih smjestili po jednog mučenog pacova. Za ove glodare postojao je tek dovoljan prostor da im glava bude iznad vode, pod uslovom da neprekidno plivaju. Poslige određenog vremena, jednog su izvadili na par sekundi i ubrzo vratile unutra.

Pacov koji se sve vrijeme bez predaha borio sa vodom se poslige nekoliko sati udavio.

Onaj koji je tek na sekund osjetio slobodu, nije odustajao i više od jednog dana borio se za vazduh, znajući da postoji šansa da nekada izđe napolje.

Nada, čak je i pacovi imaju.
Biti taj pacov.

A sad se sjetih još jedne jako slične priče o miševima koji su upali u kantu sa pavlakom. Svi su se brzo podavili osim jednog koji nije odustajao, već je mlatarao nogama u pokušaju da se održi na površini. Toliko je lupao i lupao i lupao, da je na kraju, poput miksera, pavlaku pretvorio u šlag, popeo se i izšao na slobodu.

Biti taj miš.
Vidite, lako je.

Jedan veliki francuski pisac je, komentarišući drugog velikog jevrejskog pisca, napisao "da je pravi simbol u književnom djelu onaj koji kod čitaoca prevazilazi originalnu ideju autora". Prostije: nije bitno šta drugi vide, pa makar to bili svi, već šta vidiš ti.

I dok pišem ovo, čekam da mi se javi prijatelj čiji je otac na samrti. Ovaj put stvarno. On umire već sedam godina, pa opet u tom vremenu živi sedam godina više od mog prijatelja. Čekamo taj trenutak kada će obojica napokon biti slobodni.

Sreća je pitanje percepcije. To sam naučio ove godine.

Sreća je oprštanje drugima na njihovim greškama - zabrana krvnosti da bez plaćene kirije živi u tvojoj glavi.

Sreća je kada napokon shvatiš da si sve vrijeme imao prave prijatelje - one koji ti bezuslovno nude sebe.

Sreća je shvatanje da društvo koje činiš i dalje saosjeća sa ljudima u nevolji, ali da mu je, doduše, neophodno malo više vremena da reaguje.

Sreća je kada shvatiš da alkohol život ne čini ništa zanimljivijim, već da te anestezira.

Sreća je kada ne prepoznaš glas svoje čerke poslije operacije krajnika, pa je tjeraš da pjeva po cijeli dan, ili kada je napokon noću ne čuješ kako se bori za svaki dašak vazduha.

I sreća je kada pronađeš osobu čija je sreća dovoljna za tvoju sreću, pa onda provodiš vrijeme čineći je srećnom.

Ili je to ljubav? Vjerovatno je isto.

Možda ti se ne svidi sve što sam napisao. Možda ti djeluje kao prepotentno trošenje tvog vremena i možda si u pravu. Ali, hej, ako čitaš ovo, živ si. A to je odlična stvar. Sada slobodno radi ono što voliš. Niko te ne tjera ovo da čitaš, a nadu da negdje postoji bolje od ovoga ti nikko ne može oduzeti.

BUDI MIŠ.

Sreća je kada napokon shvatiš da si sve vrijeme imao prave prijatelje - one koji ti bezuslovno nude sebe

INTERVJU MOBILNIM

Davor Gobac

Neka tehnologije, ima tu super stvari!

RAZGOVARALA: MILICA STOJAKOVIĆ

Da li se sjećate svog prvog mobilnog telefona?

Moj prvi mobilni telefon je bio Sony Ericsson, ne sjećam se tačnog naziva modela, ali se sjećam da je bio tamnosive boje, a da je imao svjetlosivi poklopac. Nije mi dugo trebalo da shvatim kako funkcionišu SMS-ovi, te kako se lako naviknuti i komunicirati putem njih.

Koji telefon trenutno koristite? Imate li omiljeni brend?

Trenutno koristim dva telefona, Samsung Note 2 i iPhone. Dok god me dobro služe ova dva postojeće modela, to su mi i omiljeni brendovi, dakle Samsung i iPhone.

Koliko Vam je važan mobilni telefon za posao kojim se bavite?

Telefon mi je veoma važan za posao kojim se bavim. Teško da bih mogao zamisliti poslovnu komunikaciju, a i komunikaciju danas uopšte, bez pametnih telefona. Putem telefona odgovaram na mail-ove, šaljem intervjue, fotografije, ponekad preslušavam muziku. Naravno, telefoniram, dogovaram angažmane, koncerте и sve što podrazumijeva posao muzičara.

Ko je osoba s kojom najviše razgovarate putem telefona?

Pa, nisam siguran da li mogu odvojiti baš jednu osobu s kojom najviše razgovaram, ali kad bolje razmislim, to je vjerojatno moja menadžerka. S njom sam svakodnevno u

FOTO: DEMOFEST

---

komunikaciji, ona mora biti u toku sa mojim kretanjima i rasporedom, kako bi uspješno obavljala posao.

Čije fotografije se nalaze u vašem telefonu?

U mom telefonu se nalaze najrazličitije fotografije, slikam svašta. Imam fotografije benda, familije, fotografije događaja koje posjećujem, i uglavnom se moje fotografije nalaze u mom mobilnom telefonu.

Koje funkcije telefona najviše koristite, pored klasičnog telefoniranja?

Pored klasičnog telefoniranja, najviše koristim email, ali se koristim i ostalim funkcijama, nekad igram igrice, a ponekad čak i crtam na telefonu. Često koristim i diktafon.

Kakav je Vaš odnos prema modernoj tehnologiji 21. vijeka?

Teško da bih mogao zamisliti poslovnu komunikaciju, a i komunikaciju danas uopšte, bez pametnih telefona

Neka tehnologije, ima tu super stvari, iako mi ponekad 'ide na živce', da bih se najradije htio riješiti svih modernih gadžeta. Ali, onda mi zazvoni telefon i neko mi javi dobre vesti, pa onda budem zahvalan tehnologiji 21. vijeka.

Koristite li neke druge 'dodatke'?

Ako mislite na, recimo, olovku u mom Note 2, kojom crtam, to je jedan dodatak koji sigurno koristim.

Na kojim projektima trenutno radite?

Naš najnoviji projekt na kome radimo je promocija novog singla „Ona ludo pati“. Nedavno smo objavili i spot za istoimenu pjesmu, koji je kraj trilogije u kome glumi Edita Franković, naša poznata glumica. Želim da iskoristim ovu priliku da se pohvalim i da kažem da smo trenutno visoko na top-listama.

BRENDOLOGIJA

TED - ideje koje mijenjaju svijet

Živimo u svijetu u kojem ideje imaju najveću vrijednost. U moru različitih sadržaja koje konzumiramo svakog dana, teško je pronaći nešto što će nas stvarno zaintrigirati. Ipak, sadržaj koji je stvarno originalan, uvijek će pronaći svoje mjesto pod suncem, a upravo takvim sadržajima se bavi jedan od najvećih i najvažnijih kreativnih projekata današnjice - TED konferencija.

PIŠE: STAŠA NIKODINOVIC

Malo ko nije čuo za ovaj globalni fenomen koji već godinama okuplja najveće svjetske umove i kreativce, sa ciljem da svoje ideje i razmišljanja nesebično podijele sa čitavim svijetom. Konferencija je poznata po kratkim video-motivacionim govorima koji traju do 18 minuta, u okviru kojih poznate ličnosti ili stručnjaci u određenom polju izlažu svoje ideje kojima žele promijeniti svijet.

Skraćenica TED nastala je od tri riječi - tehnologija (technology), zabava (entertainment) i dizajn (design). Tvorac TED-a, arhitekta i grafički dizajner Richard Saul Wurman, primijetio je da sve češće dolazi do međusobnog preplitanja ovih polja, stoga je odlučio da će upravo ta polja biti fokus njegovog globalnog projekta. Prva TED konferencija, koja je održana 1984. godine, bila je finansijski promašaj i tek je početkom devedesetih TED zajednica počela rasti i dobijati na snazi. Za to je velikim dijelom bio zaslužan Chris Anderson, čija je neprofitna organizacija "Sapling Foundation" postala vlasnik TED-a 2001. godine.

Vremenom, kako je TED carstvo raslo, nastao je i jedan od njegovih najpopularnijih ogrankaka- TEDx. Razlika između ove dvije konferencije je što TED ima globalniji, a TEDx lokalniji pristup. TEDx se fokusira na lokalne zajednice i glasove onih koji sebi ne mogu priuštiti učešće na nekoj od globalnih konferencija koje se održavaju svake godine u Sjevernoj Americi. Oznaka „x“ koja стоји pored TED-a označava nezavisno organizovan TED događaj. Odluka o kreiranju TEDx-a bila je vjerovatno najpametnija koju su organizatori ikada donijeli, budući da je upravo ovaj koncept osvojio svijet i proširio TED misiju i u najudaljenije krajeve planete.

Brojke najbolje govore o uspjehu TEDx konferencija koje su održane u preko 130 zemalja i 1.200 gradova širom svijeta, uključujući i neka prilično udaljena i neočekivana mjesta poput Bagdada, Kenije i Libije. TEDx konferencije širom svijeta ugostile su neke od najvećih umova današnjice kao što su Bill Gates, David Cameron, Al Gore, Bill Clinton, Salman Khan i osnivači „Google“-a Larry Page i Sergey Brin.

TED nagrade

Organizatori su 2005. odlučili uvesti još jednu novost - TED nagrade. Ova nagrada dodjeljuje se svake godine za neku želu ili ideju koja bi mogla promijeniti svijet. U početku je koncept nagrade bio takav da je nekoliko ideja istovremeno moglo osvojiti nagradu, tako da su tri ideje podijelile prвobitni nagradni fond od 100.000 dolara, a kasnije je nagradni fond povećan na milion dolara i ograničen na jednog dobitnika. Među slavnim dobitnicima TED nagrade su Bono, Bill Clinton, Jamie Oliver, Dave Eggers, Karen Armstrong i drugi.

Jedan od najslavnijih dobitnika TED nagrade je indijski profesor Sugata Mitra, koji je nagradu osvojio za svoj koncept „škole u oblacima“. Radi se o globalnoj mreži penzionisanih učiteljica koje se putem Skajpa mogu obraćati svojim učenicima u najudaljenijim predjelima planete. Mitra smatra da je presudna uloga učitelja da

Popularni TED govori

Prvo mjesto na listi najgledanijih TED govora zauzima kontroverzni govor čiji je autor Sir Ken Robinson - „Kako škole ubijaju kreativnost“. Robinson je zaintrigirao javnost izjavom da škole u Americi ubijaju dječiju kreativnost i ne uspijevaju odgovoriti izazovima današnjice. Robinson je inspiraciju za svoj govor pronašao u izjavama mnogih ljudi oko sebe koji smatraju da ih njihovo obrazovanje u velikoj mjeri marginalizuje i ograničava. On je kroz govor predstavio ideju o novom obrazovnom sistemu koji će od početka gajiti i podsticati dječiju kreativnu energiju, a ne ograničavati je. Njegov video se i danas često prikazuje u školama i na konferencijama širom svijeta.

Još jedan veoma popularan govor je i „Zašto radimo ono što radimo“, u kojem Tony Robbins objašnjava koncept samomotivacije. Robbins u svom govoru priča

bude medijator koji će postavljati prava pitanja i davati podsticaje djeci da nastave učiti.

Dobitnik TED nagrade za 2014. godinu je Charmian Gooch iz organizacije "Global Witness". Ona je upozorila na svjetski problem anonimnih kompanija koja drže veliki dio svjetskog kapitala i kojima se ne može ući u trag. Na ovaj način mnogi zločini ovih kompanija ostaju nekažnjeni, a njen koncept koji je osvojio nagradu je stvaranje transparentnog globalnog sistema provjere porijekla svih kompanija.

Važnu ulogu u globalnoj popularizaciji TED konferencija imao je i projekt otvorenog prevoda ili OTP, putem kojeg hiljade volontera iz čitavog svijeta besplatno prevode predavanja i knjige koje se nalaze na TED.com internet stranici. Ovo je omogućilo da se konferencije prevedu i na neke manje poznate svjetske jezike i znatno je doprinijelo jačanju TED brenda.

o nevidljivim silama koje utiču na naše ponašanje u određenim situacijama i načinima na koje lakše možemo postići svoje ciljeve. Robbins-a je ubrzo nakon objavlјivanja njegovog TED govora u svoju emisiju pozvala i čuvena Oprah.

Kao i svaki popularni projekt, i TED ima svoje kritičare. Tako je poznati online magazin „TechCrunch“ kritikovao TED da je elitistički nastrojen zbog visoke cijene godišnje članarine od 6.000 dolara. Isto tako, različiti mediji su ukazali na činjenicu da organizatori ne pridaju dovoljnu pažnju podjednakoj zastupljenosti polova, budući da su samo 27 odsto govornika do sada činile žene.

TED je promijenio način na koji ljudi komuniciraju, budući da je sada lakše nego ikada prezentovati svoje ideje velikom broju ljudi odjednom. Sama ta činjenica je dovoljan razlog da čovječanstvo bude zauvijek zahvalno TED-u.

PREPORUKE

WEB SAJT

blog.mtel.ba

U potrazi ste za web site-om koji donosi najnovije priče iz svijeta tehnologije, nudi detaljne specifikacije najnovijih, ali i najkorisnijih smartfona, ima dovoljno zabavnih, ali i ozbiljnih tekstova i uvijek je 'up to date'?

Blog kompanije m:tel je onda ono što vam je potrebno. Ažuriran na dnevnom nivou, blog donosi pregršt vijesti pisanih jednostavnim jezikom, praćenim fotografijama i video-klipovima koji dodatno informišu o novostima iz cijelog svijeta. Ponekad ćemo vas iznenaditi tekstrom o prvim pandama trojkama rođenim u Japanu, ali i tekstovima o pametnim štampičima za jelo, nevidljivim kišobranima i biciklima koji se zaključavaju sami.

Uvijek pripremamo i mnoštvo iznenađenja i konkursa, poput nedavno održanog konkursa sa TV5 Monde, a trenutno se možete oprobati u pogađanju 20 TV kanala iz Open ponude kroz Open asocijациje o kojima svi pričaju. Unesite svoju mail adresu u pravougaonik za subscribe i svakog petka u vaše će sanduče stizati izbor od šest najčitanijih vijesti iz te sedmice. Budite uvijek u toku, uz samo nekoliko pametnih klikova.

KNJIGA

Milan Kundera "Oproštajni valcer"

O knjigama Milana Kundere, svakoj pojedinačno, moglo bi se ispisati sve stranice prethodno pročitanog m:agazina, i opet bi vam se učinilo da neki osjećaj koji je u vama izazvala ne biste uspjeli da vjerodostojno prenesete. Zato su u „New York times Book Review“ napisali: „Kundera ostaje veran svom istančanom, preprednom, nevaljalo domišljatom talentu za roman o erotskim mogućnostima“. A, „Le point“ dodoao: „Oproštajni valcer je potresan. Crni humor. Okrutna farsa. Zadivljujuće nježni portreti žena“.

Knjiga koja će vas nasmijati, potresti, iznervirati, oduševiti, iznenaditi, zabaviti, natjerati da siđete u dubine sopstvenog bića koje rijetko obilazite. „Oproštajni valcer“ označiće oproštaj sa mnogim stavovima koje ste godinama gradili. Ima u ovoj knjizi svega, čak i jedno ubistvo, mnoštvo prevara koje možda i nisu prevare, čak i čuda koja možda nisu čudna, i sve to ispričano jednostavnim, a nimalo prostim jezikom Kundere.

Ni previše dugačka da bi vam uzela mnogo vremena, ali sigurno prekratka za sve ono što smo još htjeli da saznamo o sudbinama nevjerovatno izgrađenih likova.

MUZIKA

London Grammar

Savršen ženski glas sa dubinom koju čete dugo nositi u ušima nešto je po čemu se „London Grammar“ prepoznaće. Mladi londonski bend zvuči kao kombinacija „Florence + the Machine“, „The xx“ i „Fleetwood Mac“-a. Nastali su prije pet godina kada se trojac Hannah, Dot i Dan srelo na Nottingham univerzitetu na kojem su zajedno studirali. Ono što bi prvo trebalo da preslušate je svakako prvo izdanje pod nazivom „If you wait“, a nakon toga svojim ušima poklonite iskustvo nevjerojatnog EP-a „Metal&Dust“. Ono što karakteriše njihov zvuk je melanolija, u kombinaciji sa minimalizmom, al i prefinjenom elegancijom koja će vas zauvijek vezati za ovaj bend. Njihovi tekstovi su puni pjesničke slobode, ali i simbola za koje se svako od nas može „zakačiti“. Vokal pjevačice imena Hana Reid, zapeo je za uho i londonskom duu „Disclosure“, koji su ih ugostili na svom albumu „Settle“, u pjesmi „Help Me Lose My Mind“. Vjerujte nam, 'once you go London Grammar, you never go back'.

FILM

Gone girl

Popularna kinematografija u posljednje vrijeme ima sve manje genijalnih, a opet svima dopadljivih filmova. Jer, teško je u isto vrijeme ugoditi ukusima masa koje treba da donesu zaradu filmu, a biti i genijalan. Filmu „Gone Girl“ je to uspjelo i to po, čini nam se, dobro razrađenoj formuli skoro savršenog zločina. Triler kakav dugo niste gledali, ima sve ono što je potrebno filmu za nevjerojatan uspjeh. Režirao ga je režiser koga mnogi smatraju jednim od najvećih svih vremena, David Finch, koji potpisuje i slične filmove poput „The Game“, „Se7en i The Girl with the Dragon Tattoo“. „Gone girl“ donosi priču temeljenu na jako uspješnom istoimenom romanu Gillian Flynn. David je i prilikom izbora glumaca bio vrlo pažljiv, te je glumačka ekipa predvođena popularnim Ben-om Affleck-om čiju suprugu glumi nevjerojatna Rosamund Pike o kojoj čete, nakon filma, htjeti da znate sve. Svaka sekunda filma drži absolutnu pažnju do samog kraja, kada se prva i posljednja scena susretnu stvarajući krug, najsavršeniji oblik u univerzumu.

Umbrellas, Florence
Fotograf: Steve Webb

**MAKE it
POSSIBLE** | 4G LTE

*"Muzika, to nisu samo note i zvuk koji ih prati...
Ona treba da bude kompletno iskustvo za naša čula."*

HUAWEI Ascend P7

Savršenstvo na drugačiji način

Redefinisanje izrade

Elegantna poledina od 7 slojeva tankog staklenog materijala, sa završnom obradom poput metala, formira tijelo uređaja debljine samo 6.5 mm, sa ultrabrzim 4G LTE povezivanjem

Redefinisanje iskustva fotografisanja

Snažna prednja kamera sa 8 megapiksela BSI i mogućnošću izrade "selfie" panoramskih fotografija, kao i zadnja kamera sa 13 megapiksela i ISP sistemom za fotografisanje u uslovima lošeg osvjetljenja

Redefinisanje povezivanja

Snažna baterija od 2500mAh sa unaprijedenim sistemom uštede energije. Inovativni dizajn dual antene, sa prečicom za jednostavan odabir mreže

consumer.huawei.com

htc one (M8)

Osjeti

Qualcomm®
snapdragon™

Autorizovani distributer za Republiku Srpsku
ROAMING
ELECTRONICS
www.roaming.rs

SAMSUNG

JEDNOSTAVNO ALPHA
Tanak. Metalni. Sa stilom.

Samsung GALAXY ALPHA

SAMSUNG

